

BIBLIOTECA LITTERARIA. SERIA II.

DE ARAVANOS

PUJOLU

CHEFULU MIKELETILORU.

TRADUCERE

DE

P. M. GEORGESCU.

VOLUM. II.

BUCURESCI.

Librariu-Editoru G. Ioanid.

1856.

Пајолѣ.

*Ioanu Moldovanu
parohului Rîșcani*

I.

REPOZIT.

Înjosîlă nu era vre unul din acele snirile active, săd din acel caracter robust și cărunt, înaintea vîilor mai grele îmurejători, se însigă din totul năsterea lor, și se pună într-ună kină minunată spre a întîmpina pericolulă, spre a-lă nimică și a-lă invinute. Nu, săsilelă își Înjosîlă era încă și mai bine dărbită: elă prezicea evenimentele săd le săcea să se nască. Oră ce ișbindă alătura de la o oară întărită, îlă întără; elă nu credea de cât să intre singură năstere, și numai că și-a zicea că nimică nu era mai lesne de găsită de către singură omă assemenea de tare cătă și o sătă de miu de oameni. Cărajulă își Înjosîlă se renoia la să-șe nuvoă katastrofă, nu zică la să-șe restrânte, căci elă nu să aibă învinări nimănii odătă; însă, îndată ce oamenii și elementele se uneau kontra își spune a se opune proiectelor sale, mizloacea între ei o lăptă din velle mai infilate, și nimic o tăpniță nu era kanabilă de a-lă domoli.

Înjosîlă avea săsilelă nentăsărgă și săsilelă nentăsă amoră. Rekognosčința își Înjosîlă nentăsă vre o bine-săcere *

ajunsdea nînă la fanaticismă, și resbătareea lăsă nentră vre ună străvă (okară) nînă la selbătăcire. Ori că fantă de semigăză, și de căzare, îl să desarma să îl găsea dispusă de îngăduință (nentră că el să ērtașe de mai multe ori); iar tot să că în mirosea à inokrișă să la nenătingă îl să găsea de neîmormăcată; ne el să mai căzănd lă ară să îndrăgătă și imblinziță o vorbă insolentă de către o răgătăcire, și lacrimile nu le îngăduieea sărgă nu mai cănd dovedea că nenătingă năniei. Bătrânețea și konilită era că nentră Hăjolă dăoă obiecte de respektă și de venerare, și în această privință se spunea multe semne deumanitate din partea lăsă kare lă onoră și lă finală. Astă-felă, s. e. dănuă căkarea vre unui konvoiu, nu era lăcră rară de către vedea skouindă însemnătoare sămme din prada că cădea în partea sa, înstărcinindă că elle pe unii din mikelegii săi căi mai credințioși, și ordonând-le să mergă să căute și să găsească unde se află miseriile cehăi mai mari sună că le șătăga. Pe urmă le adaoga: să nu 'mă spuneți nimică în pici o parte, și acesă bană să se împărăță, mai că se amă, nentră nevoie koniloră mi nentră multăieriua bătrâniloră: konii aă încă multă timură înainte de săsferită, și căci nentră bătrâni săntemă datoră că le mai îndrăgi amătăcirea că nresimtă de anronierea morii.

Eă, kare desfășură aici această istorie atâtă de imbilanță că să felicită în scene trădă, vă pochișă săptămăni okii lăsă Hăjolă 'măsindă-se de lacrime la săvenirea morii unui amikă; și cănd a aflată mai târziu, la Pernignian, trădăurile kare săbăisseră ne Napoleon, și cehă din urmă efforte alle lăntei că avă să țină marele bărbat sănă că mai prelungi încă nentră căte-va zille dăreroasa sa agonie, nentălă lăsă Hăjolă să îmisi de ună săspinișă, bragă lăsă să îngăbeniră, nămăi 'i se strinseră de nekază că konvulsione, și el să strigă: „Hentră că n'aă cămată atăncă pe Hăjolă? Elă n'.

ară și dată, în adevără, viktoria; dar' celi pășină trădătorii și mișeii nu sără și bătrânată nici măcar' o zi de trădarea și de nebătrância loră. Dacă ce odată pășka și snada 'mă să înmormătă dăpă kavăinuă lăkrarea loră attakândă nentări de bătrâni bravi, ne ștămă remîne pășinălătă să 'mă joacă ro-lătă nămă koastele tikălowiloră.“

Înăjolă nu sără și făcătă de locă assassină nici săde, ci Înăjolă sără și făcătă ună simță resbătătoră; căkăză și adeveri că elă 'mă ară și înmormătă sarcina că energiă; însă Înăjolă, are să mai remătă măltă timătă încă neînțellessă.

Elă se jăsca că simțimentele cămă sără și jăcată în cărui saz în vreună altă jocă. Înrmare, îndată ce prîmnea vreun bine-săchere de la cineva, și era devotată pînă de acasă și sclavă; și daca, mai tîrziu, achecăși persoană se declara contra lui, Înăjolă zicea: „Mă îndatorată altă dată, astăzi 'mă și lăsată îndatorirea, suntemă găsiți, nimică nu 'mă și făcătă.“ Ama dar' că din sălătă cineva avea să 'mă totă încheapă din năoș o favoare saz o ștăpă. Viață, onoare, se jăca să de elă nedesprigătă sănă de alta. Înăjolă nu știa să făcă altă-selă de kalkătă.

În șrmarea prințipiloră săi, elă zicea că, messeria de acasă și înșelată este o messeria negioabă, în sensul că elă încărajea oameni fără karakteră. Ceea ce elă prețindea că dorea mai multă deținută toate, era dreptatea. În toate împrejurările vieței, elă privea de infamă ne achela kare, dacă ce jăsca odată, și căkă jărgămintătă, și la okii lui, mai multă păcătă avea ună omoră deținută o minciună; nentă că ori ce minciună este o lawetate saz mișeliu.

Înăjolă știa prea bine că elă era primită, între ofițerii franțezi, că ună tălxară că ală kărsă kărajă se serveau ei, și adesea-ori avă okasione să se robi de oare-kare observeare, făcătă înaintea generaliloră. Însă elă șiă resbăna

de aceste atacuri indirekte prin neastentata isbindă la vre o întrenindere grea, și daka, la întoarcerea sa, îl să strinșea de mînă vre un om că înima țineroasă, el să se arță că atâtă mai simplitatea la această semnă de aflecțione prekăță el să era obișnuită à lă părăsi așa desă.

Către aceasta, dreptatea sniritsăi să să se vedera într-oarekină atâtă de nobilă la toate împrejurările, încâtă adesea-ori îl să lea de arbitră la desbatterea oare-căroroare cestione serioase, fără à mai anella nici odată în urma sentenței sale.

În salonsăi marșalăsăi, și prin anartamentălă offițerilor, Iljolă îmbătă totă alătarea că cunună și că comandanții; el să era de o notrivă că dăunării prin gradălă să. de o notrivă că dăunării celăi puțină prin vitejă, și mai multă de către că dăunării prin serviciile ce să fie; și că toate astăia, la preimblările obișnuite, offițerii din ostirea franceză, dăună ce lă salătă că măna, se deținătă de către că să îssa că singură, temândă-se de à nu se arță solidară la o trădare astăi de către cătoare nentă dăunării. Iljolă iară din partea sa, șimilea acestei desnregări alle offițerilor franceză îngrijităndă-se în mizlochălă nesfiroșitoră săi kamarazi, și ținând de brață pe frâmoasa și glorioasa sa Benna, căria îi aranjă-kasseră, mai multă din offițerii ostirei țineralăsăi Mașniche-Matei, nămeroase okiade nline de amoră.

Cătă nentă offițerii sănători, ținerali, și însoțăi marșalălă, nu era lăcrărară de à î vedea brață la brață că Iljolă, konvorbindă într-oaretonă familiară că el să desnrețește că desnre lăcrări serioase. Ei voiau să-i arate, prin această nărtare à loră, cătă de multă anregătă serviciile meșteșugării loriloră bandițăi, și noate încă se mai temea că, nelinie aceasta, că nu ținuva să le skane, căci în momentălă kănd năostăgile venite de la Harisă seșteauă prevestindă

mară nenorocită. În mizlochă a chestoră onoare, în mizlochă a chestoră affekțiunea ascunsă, și așa a chestoră antinată publică, păskătă din simțimentul că ceață oră că inițiu țeneaoasă nentră să fie trădătoră alături, și mi ingrață, Hăjolă remîneea neskimbată, resusțindu la o călătăriță amicală că a affekțiuastră strințere de mănu, și la sănăsă desnegrăitoră că vre o vorbă insolentă. Căci ofițerii francezi îl proverbau că la deșert în termină de căte oară zile sănătă de altădată. Hăjolă văznește ne văză dăinătă la sămătă, și deoarece că răbdă fără căci de așa deosebită, nu vră să tragă astăză sănătă, fiind că bine încredință că avea să-lăzească omul.

Aflându-se într-o seară în salonele guvernatorului Barcelonei, unde se dă sănătă foarte strengătă bală, generalul Măriș-Maleș se retrăsese că elă într-o cameră mai la o parte, și acolo se kroi o foarte serioasă convorbiere între aceste deoarece mară personaje. Hăjolă spusea nentră astăză dată altădată că generalul de căpitanie alături francez.

— Kommandante, săi nevoile de la Paris? și zisese generalul.

— Ah! ah! așa dară sănătă kommandantă.

— De azi înainte. Își mișcă dimineață te voi face cunoștință la parada.

— Înălțătăremeskkă, general, mi se pare că nu este sărată!

— Săi nevoile?

— Da, le săi, general, nu sănătă de locă bune, și astăzi mă o închinătă din rareitatea și din neînimea convoiașilor.

— Ce ai face daca noi am și siliciu și ne retrage vreodată de acasă?

— Așa merge în urma voastră, am și făcă nentră totă de sănătă din intenția mea natră nentră patria chea adoucătoare.

Nădionea francesă este așa de ținută sănătate că nu are să refuze nicio șansă să aducă ostilitatea sănătății omului căreia îi a crență atât de multe milioane.

— Așa darăi, așa să ne rămână credințiosă și la nemoralitate?

— Asta este o legătură sacră și neneritoare între francezi, între mine și aici mei. Își săzisesc și cunoscute, că această obârșire a mea provine din frica. El am să se ascundă să fie oameni devotați, gata să încerce oricărui cale să tezeze nămații la o vorbă din găsira mea. Poate că vei zice că așa nu se poate? mie că sănătatea de ajunsă, și daca așa voi, așa să te formă o ostilitate întreagă gata de a mi se săpătua și să tezeze Ismania. Nămenele își înjoră sănătatea săcra să sănătatea arătă venită să se impregnească totuști oamenii de înțelegere că se află în această țară și totuști cei nemulțumiți, carei sănătatea nemulțumă. Daca că așa să tezeze încă o dată și că așa să declară din nouă inimicul vostru, să nămații că mi să arătă nădoina cea dinținută învinuirea, că încă așa de mulțu să arătă înțelegerea de întăritarea mea, încă să arătă că mi sănătatea titlurilor de glorie. Nă trece zi să nu privesc și din toate părțile căteva mulți de pronosticii în această privindere, și eș să nu le rezignează de către nămații năvălitori refuză formal. Marcelino Ilerez a săpată în momentul acesta de rezistență mea: mi sănătatea a călătorește că 'mi va sănătatea locul sănătății săndă să se retrase, arătă nămații dobândi de la mine vînzarea soldaților mei, a soldaților voștri și să se întâmpleă astăzi.

— Să căci este sănătatea nerikolosă?

— Cunoscute, cănd arătă venită sănătatea mișcării să 'mă tragă în față soldaților că comandăzi, să 'mă țină așa-nobile enolette și să 'mă fringă sănătatea, ca că aici facă?

— 'Lă așa omorii ne miserabilă!

— Aua dar' dă-'mî îi mînî ne Ilerez ka să 'lă omoră shi eă, kăcăi elă a făkătă mai măltă dekită à 'mî da nămaî o naîmă, a făkătă mai măltă dekită à 'mî răpe epolettele; elă mî a desonorată ne soră-mea mi a sfăciată imima tămă-mei. Eakă, mie 'mî plache gloria, resbellălă, lăntele brauă îi brauă, stiletă kă stiletă; îmî plache aerălă kărată mi liberă de ne tăpuii nostri, îmî plache indenendența adevăratălă mikeletă shi à kontrabandistălă; dă-'mî îi mînî ne Ilerez, shi ne ărmă faktă-'mî ori mi che, înkiză-mă într'ănă monasteriă, într'o năskără. Într'ănă mormântă. Săi, țenerale, kă elă 'mî a defăimata ne soră-mea, ne o soră adorată, ănă angelă din ceră, kare odinioară era tăngăreala shi amorălă bătrânei nelle tăme, iar' astă-ză este desmerarea mi rășineea ei... shi Ilerez mai trăiescă înkă, shi eă nă pochă da năcă odată neste elă...

— Se zice kă 'dă ai si resbănată într'ănă kină spătmăntătoră.

— Ba năcă de kăm, nentră kă sora lăi a mărită, shi soldații mei aă eskortat-o prea frămosă, din ordinălă meă, nănă la chea din ărmă lokbașă à ei.

— Ce felă de kontrastă esă tă oare?

— Săntă cheea ce m'aă făkătă să fiă. Amă defăimata ne sora lăi Ilerez kăm a defăimata shi elă, infamălă, ne soră-mea; ne ărmă 'i amă dată drămasălă timbrăcată în albă shi kă ănă băketă virușinală. Amă năsă să imble dănuă dinsă mi să o vegieze, snerindă kă va merge să găsească ne frateșălă Marchelino. Ne ărmă 'mî a nerăstă mingile, shi îi astă-felă de stare, mărindă shi sdrobită, s'a lăsată de ne drămasă de o cheată de cerșetori; de atunci amă mai văzut-o adresoră shi amă înșălată-o kă kătătorile melle. Săntă akăm trezille dekănd m'amă înmăiedicată de ea ne drămasă dănuă lăntă de lașri; 'i amă arănată chîncă weasse niastri, shi ea s'a încher-

cată să mă lovească că pămnală, dar' n'a avută destulă putere. Selea unei resurse noate producător, că toate astea, sănătăsimea efectă, țunerală, șinică e să sănătăsimea sănătăsimea de ceea ce să ră înțâmple la Marcelino Perez, daca mă uit vedea față în față că el... ori săm sănătăsimea sănătăsimea, sănătăsimea!

— Hăjolă, eș amă dorită a cheastă convorbire nentă și spune că de către-va se întâmplă acătu, soldații mei să 'ști așă lăsată nătă.

— Trebuie să mă să prevestești mai de timor; că de ce sămătă aveți nevoie?

— Câtă pot să 'mă aducă că?

— Câtă va fi de treburi; și vre o sănătăsimea de sănătăsimea mai multă noate. Aveți să vă plănuiești de vre sănătăsimea orășă, săă de vre sănătăsimea manasteriș?

— Ba să.

— Iată vedeți bine, țunerală, căci astă se noate.

— Da, îngellegă, că rea credință.

— Când singură sănătăsimea a cheastă rea credință vă noate da bătrăi bătrănișor, atunci se skimbă în delicatesă.

— Ce morală!

— Fă să 'lă trăiescă soldații sănătăsimea dinsă, daca pot să! și apoi, să kămva kade cheva asupra 'lă din sănătăsimea a cheastoră esnedigione? Nică de kăm, toată grecătatea kade asupra mea, și daca năkăm kanăgini și alkazii să mă'ăză sănătăsimea inkă să mă frigă de viță ne grătară, motivul este că amă ne lingă mine ne mikelează mei, ne Saletas mi ne fidela mea Bennă.

— A! adevărată, ne a cheastă gigantă de karea vorbescă toată lămea că astă-felă de admirare.

— Îlă sănătăsimea nentă a cheastă vorbă, țunerală, zisese Hăjolă, skolindă-se nălină de măndriș. Aveți nevoie

de o sâră de miș de franță? Mărtine amă să vă addăkă o sâră cîinchi-zecă de miș, și vădă mădușmă Bennei, pe ntru că nu-măi eș să vădă datoră.

Înăjolă era să plece sunăre să se nrenăra pe ntru attakălă che avea de găndă se făcă; însă țuneralălă îl să mai sună înkă kălăzăva zikindă-ă:

— Căci nu-i se șrasce de să vorbi că tine, mai alăsă cănd ne lingează așeastă sinceritate mai găsesce astă konfidență și atăsta amică.

— Așa dar' voi să fi amikălă meă, țunerală?

— Da, ntru că așa voi să te întorkă.

— Sună Dămneze?

— Ba în religia oameniloră onestă.

— Eak'ama; să resbește sără eară și sără baionette; căre bană că kăciula în mănușă și să veză unde așă ajună că kinălă așesta. La nisice assemenea lăntă, țunerală, nu este că poti să avea sănătatea de mizlochă, mi nu-măi morări nu pot să veni să căre sokoteală să fanteleloră voastre. Însă voi 'mă așă sună, țunerală, că urările din Franță erau foarte triste. Ce, așă este maladă (bolnavă) imnernatorălă?

— Ba maladă nu, că strinctorată de toată Eșronă, și elă vrea să stea că pentru la toată Eșronă, karea nu noate să-lă invingă.

— Așa voi să văză ne omălă așesta, zisese Înăjolă, dar' nu-măi să-lă văză! mi se nare că cîineva să ară reînsăflești nu-măi la o singură căciuță și lă. Mi se nare că așesta omă este că zecă căci mai 'naltă de căciuță chei-l-alău oameni.

— Ce admiră mai multă asenra lă?

— He elă.

— Nu-măi în voea mea ară să de să te îngălește.

— Admirarea este o natimă pe karea cîneva o simte, karea roade în adînkă și ne karea nu o poate cîsnika.

— Așa așzită vorbindă-se pe măngiile vostri de Sultă, de Nei, de Bisier, de Makdonald, de Așpero.

— Ihi de voi încă, țenereale.

— Ihi ce ziceaă?

— Că odată așa fostă mară ka Bonaparte, dar' că mai tîrziu țigantika lăi statulă văă mikvorată.

— Că toate acestea însă, fără noi elă n'ară fi săkătă atîtea konkiste.

— Dar' lă ară si intrenrinsă fără voi, pîntră că țenisiă săă ilă are nămaă de la sine însăși, iar' nu de la altă cîneva. Către acestea, îmi dăgă voea de à vă spune?... Eșă sokoteskă că elă s'a rezimată totă de șna mai multă în soldații săă dekălă în țenorială că 'lă înkongoră. Ia să vedemă că ce lăkră șachează, în adevărtă, în cămpii bătălliiloră? Îi rînetă că către ostașii ordină că vă delesse elă și ne karii îi nănea soldații în lăkrare, și nimikă mai multă.

— Ce felă, că astă-felă de idei ai cătezală à ne attaka la intrarea noastră în Ismania?

— A! vezi că și eă năteskă cîeva, țenereale, și simimentsă independență 'mă attinăce prea multă înima. Noi, că să ne lăptămă kontra ostiriloră voastre, n'avemă sau mare nevoie de talentă, călă avemă de kăgrață, și sănă adevărată mikeletă nu este lipsită de kăgrață. Căci elă, trăindă totă de șna însăbală ne niskările Pirineiloră, are neîncetată să facă că anevoiyele drăguță, că nerikoli îmbătrăriloră non-tărne, că sâsările mezi-nongiale, că isbirile troieniloră, și că să nu dobândească energieă și așeame din aceste ne-kărmate lăpte? În această felă de resbellă că ană imbrăgișează noi, țenereale, adesea-ori avemă à ne înfrikoșa mai multă de elemente dekălă de oameni. Acea kare nu se teme de

fslueră și de trăsnetă nu se trăborează înaintea tănărăi, și noi trăim, prekșt scuță, în mizlochă vîjăliilor.

— Lămea vă impăstează o măciuime de crăzimă.

— Kreză însă că nici odată nu mă vorăbim să vădă vreun tickloșie. Ceea ce voi să-mi spui că ești adesea deosebit de nevoie de absoluție, căria m-am să văză de multe ori konstrinș de astăzi să spui; nici odată însă nu am să te întrebă îngădui o răspunsă, o defăsmurare.

— Oamenii karii își săntă săpătă săntă, mai toți, niciun oameniu de nimică, bănii de fărcă și de streangă.

— Este greu să spui, general, fărcile săntă nrea înalte nentă dăună; căci altăfel să spui, afară numai de doar să trei inimi nobile, să arătă să cunoască de multă că gădele.

— Înțeles că mizloache aici ajunsă de astăzi să spui?

— Își astăzi este, ze că, încă o problemă nedeslegată, nentă că și ei săntă să spui asemenea bravă ca și mine.

— Ei să să spui și făcătoră?

— Da, și astăzi să spui bine, nentă că măștă să spui că ești sănătă sunte și servici. Ilfătoră este datoră să se găndești înainte de să te anștă de la cără; iar că săntă nrea trindavă să spui că ești de minte, încă să spui brâul lor să spui bănii de la cără; tot să spui că ești de la cără, ești tot să spui.

— Dar că facești la bivăcările voastre, înaintea săi în șurma attakării?

— Ești să spui că ești lingă Benna, îmi spunești că făcătă mi să spui că ești maikă-mea. Iar că ești altăcineva; ești să spui că ești găndescă încă să spui că ești Marșelino Perez... Iar că ești să spui că ești jocă, înjocă, să spui că

* Bivăcă: amezarea unei ostiri în cămpă sunte renaosă; zicea formată din limba germană *bey wacht* (la vegiere).

dormă... ne lîngă toate vîcîșrile săntă kanabili și de toate krimele, afară nămaî de șna karea este, libertinașlă (desfrînare). La acela nu se daă fără nămaî cînd n'aă nimikă de lăkră; xogia le vine mai bine dekită silsirea, mi mai körind se legă de șnă bătrînă dekită de o tînță; cîci astă adună mai năpună deketă acela.

— Dar' bandigii tăi, ce gîndescă de Nanoleon?

— Vămăs sună, șenerale, că ei nu se gîndescă nici o dată.

— Vorbeai căte odată de dînschlă către soldații... către oamenii tăi?

— Nu te greșe, șenerale, mîkelegii mei săntă și oameni și soldați totă de o dată: oameni, lăudă de ne emafode; iară soldați, gata de a se arătă în găra tanărăi, ne șnă sună de batonette, în Mizlochelă încălcări.

— În skortă, le vorbeai de Nanoleon?

— Adesse-ori ei și mi 'lă încinăiaș imbrăcată că o goră¹, că o mantă mi că esnardille². Daka ei nu m'ară să văză că ne mină mikă de stată, 'lă ară să krează că 'naltă, că că năpună de vre o zevă kodă.

— Cum de aă aflată că înțelesche marele nostru că-nitană?

— Ei aă aflată nrin jurnalele franceze ne kare le găsimă soarte lesne.

— Dar' 'lă?

— Eă, nrin fantele sale, și nrin kreskănda să înainte. A începe cîneva de aua josă și à ajunătă aua de săsă! à ajunătă aua de săsă în aua skortă timuș! Viața a-cestăi omă este ka o tempestă karea se măresce într'o klinire de okă: cum are să se termine oare?

¹ Șnă felă de căpăz ispaniolă. — ² Opină.

— Intr'o boambă.

— Astă nă este probabilă; mădără oamenii moră astă-selă, mai că seamă să domnia lăsă. În moartea lăsă însă cătă să fie o eșcenție (deosebire) prekăm mi în viață. Ea că, nă te săpătuă asigură'mă, daka 'u și vorbescă de mine deoarece că 'u și amă vorbită de Napoleon; zică însă, că e să săntă foarte săkeră, că u'amă să moră nișă de stilete nișă de carabină.

— Sneri vre sănă altă lăcră?

— Nă sneră, dar' mi temă.

— Pe că te bazezi?

— Pe viața mea cea treckită; e să însă nă mi mai gândescă la viitoră, mi așteptă să ordonne diavolslă ceea că 'i va părea lăsă.

— Tă aici gândită vre o dată la ceea că are să zică istoria de tine?

— Nă trăiești nișă o zi sărgă ka să nă mi gândescă la astă: mi că toate astea e să miu și mereu de ceea că mi-amă aștepta. — Henră că? ea că nentă că! Mai de sănăzări amă cîtită intr'o foală franceză că Napoleon era sănă nebună. Când nischie assemenea foii se scriu și se publică a-kolo sănănd trăiescă marii căpitani, că așteptă să mi zică de sănă cană alături partizană, bănioară ka mine? Jurnalul din Madrid publică o dinioară că e să eram sănă omă illăstră, sănă lăntătoră neînvințibilă, sănă trăbătoră de caleă mai înaltă merită, mi akăm nă 'mă daă nișă măcar' năcăintă intelligență mi cărajă, în timiș că jurnalul francez zică că totul din contra că e să săntă la okii loră sănă eroă demnă de coroana orășenească. Gloria mi renăștere, nă săntă băne mi folositoare de către nămați pre kită trăimă în această lăsme; iar' deoarece că o dată intrămă săbă năcăintă, că ne folosescă rădăcăinile saj anatemele! atunci nă mai așzimă ni-

mikă din toate acestea, căci barrieră ce ne desnărtă este foarte groasă și solidă. Când sără dewștenta morții la sănetălă calomniei și alături klevetirei, ară fi mai multă sinchiritate și drenată ne această pătmăntă. Nenedensirea lăsată cămpnălă liberă, și numai înălă Dămnezează scîză pămerălă allergiloră în această tinoasă areză.. Amă zisă *Dămnezează sună*, spre à mă servi de o esurăsse obișnuită.

— Își ce, tu nu crezi în Dămnezează?

— Crezi că dămnătă în diavolă, generală?

— Nu este logică de à rezonda la o întrebare năină altă întrebare.

— Generală, balsălă voastră începe à se amurgi.

— Crezi că în Dămnezează, Hăjolă?

— Vă înkredingeați că vioarele începă à tăcă; că să tezădă și să facădă onoarele în osnelălă voastră și à mulți dameloră voastre.

— Te țângăiescă, căpitană.

— Vezi dar că și nekredibilitatea adduce cheva.

— Care va să zică că nu crezi în Dămnează!

— Dar' Nanoleon o să crezindă.

— Nică vorbă.

— Eș îlă krează de fatalistă, pentru că totă de șna vorbescă de steaoa sa.

— Steaoa sa, este destinata sa.

— Eș o ingellegă astă-felă.

— Da, înse că destinata sa nuvienește. Eș soko-testă că și avătă și multă nătere asupra oameniloră tăi daka lă și că dată o religie?

— Ei îmi aș ne à loră.

— Ne à neleșirei, noate.

— Eș nu creză că sună contrariul la asta. Akom dar că așă și astă ne achestă strengări și ne șeșără loră

kare pîtese cheva mai multă de cărăbăi și vorbiște: avea nevoie de bani, noi vă vom să adău.

Înăuntru se întârnă casă la dincolo sănătă de bătrânețe și de recunoaștere. Acolo, înăuntru noastră căpătă alături Beppei între amândoi mănușele sale, și zisese: că este să de frumoasă! și mai că seamă că este să de nobilă și bravă nobila și brava mea țărănească!

— Ce ați să spune, Păjolă?

— Ce am? sămire în săfleță, trăsătură, minărie! Ea că, că tu prință că să nici n'au să simți că cheva! să este admirată în ostirea franceză, și n'ajunse năma asta, ci încă se săgăduie deoarece tine că căutătorii amoroase, că săspinii atrăgiți, minănd cănd să văză sănătatea ne băzată tale... Așa că să nu sănătatea din astăzi toate?

— Ba nu, Păjolă. Lă am să zică să te sămure sănătatea căci și sună să, însă că am fost să minăreze năma de tine singură.

— Îl să adresează cineva niskai-va vorbe de amoră?

— Nimeni n'a căutat să încă pînă astăzi sănătatea astăzi; căci năspuială meă ar fi putut sănătatea ne sănătatea căutătoră.

— Bine, Beppe; să este dateare sănătatea astă-felă nentras că este țărănească și soția lui Păjolă, capătă bandigiloră. Iar daca era vre un om mare, așa să avătă dreptatea sănătatea în voea adoratorilor săi, și că ar fi sănătatea de floră Iar nu de sarcasmă; însă să, Beppe țigana, să călătorești insolenta.

— Păjolă, sănătatea născătoareă ne cărează căneva legătura cu invadă. El am să găsească amoroase meă nentras sănătatea înaintea de sănătatea daca cheea că simțesc era sănătatea sănătatea; căkăi însă înțeleg că a nu să fi fiind că ar fi o crimă căreia ar merită nădeanga cheea mai înșioră.

așzită și vorbindă că ieră să a găsită o nouă ofițeră franceză în mijlocul dramelor, strenghă de nouă numinală?

— Da, amă așzită.

— Eșă lăsă amă lovitură. Era să naște încă, mi n'amașă năstășă ajunsă de către nouă ne acela, celălău mai coplezătoră; cei-l-alii așă răsu' -o la sfârșit.

— Miserabilită!

— Ei năsesceră așa că nu ne mină mi îmblașă și mă traiește sănătatea; și eșă 'mă amă năsescă nu ne numinală.

— De așa că nu mai eșă singură noantea, felicită. Dacă m'aușă să aflată lingeță fine, ară să a găsită naște kadavre căkătă la număr.

— Ba niciu nășlă; ară să așteptă o ocazie mai bună. Așa că să aștepte o invitație, să va să de ajunsă; Bennă va năstea eșă de așa singură să în oră che oare.

— Ai drenatate, semănu, mi pici că volescă să te desonorezi că neodixnele melle; țuiană Bennă, cărăjăoasa soție să Iașă Ilieșlă, trebui să ești sănătatea pici o altă escortă de către nouănuminală ei. Generalulă are să aștepte mășine care să le poată sănătă din ofițerie săi; eșă amă sănătă reprezentă vorbele tale mi ei să aștepte sănătă. Însă mășine avem sănătă liniștită mi noi toată zioa din Barcelona. Așa sănătă -te, fidela mea Bennă; căci mășine noate o sănătă aveam să ne bată; noante bune, Bennă.

— Noante bune, Ilieșlă, noante bune, cănunianălă mea.

— Este grevită, sănătă komandantă; generalulă 'mă sănătă mai adineaoară.

— Ei, amă mai vine; sănătă sănătă făcă drenatate.

II.

MORTI și VII.

— Gătiți-vă, konii! gata, Matias, Saletas! gata și
ts, Benna! arșnikă-șii înkolo, nobila mea fată, vestimentele
chele femeiescă, kravcea ta chea de așră, chețeii de așră, kol-
lietslă de așră, brăzării, dantellele și bandăile tale de ka-
tifea. Ișne ne tine, prea ișbita mea Benna, frumosulă ko-
stomă de mikeletă kare 'ui meade atită de bine, multă gra-
gioasa ta gora, largulă tăă nantaloră de pînză, sănătoasele
tale esnardille (oninchi), brîna ta chea de măslasse strelăchitoare,
karea sălbăie ne moldovile tale chele mădioase, și vino dăpu-
mine la acelă bogată monasterie ală Trinidadei, kare este
mai multă protecțieată de krestătorile bastionelor sale de către
de Dămneze.

„Fii și voi gata, mikelegii! Generalulă guvernatoră a
vîrsată în scăfetălă meă vorbe amikale, din acelle vorbe ne
kare cîineva nu cîtează și cîte de să i se mai reneta dăpu-
che lă a așzită odată, de frikă kă nu lă ară și înghesă bine,
mi eș m'amă jîrată să 'i dăkă kăadrăsnă.*

„Fii gata, bravă mea resbellitoră! generalulă 'mă a

*) Dnă felă de monete spaniolă de așră; în felulă dublonilor, imperialilor și napoleonilor.

zisă kă Venia, nevasta mea, kă țitana Venia, konsoașa lui Păjolă, este admirarea ofițerilor săi, kă o admiră și elă înșăși, mi-e și amă promisă să ţi săkă banii de cării are nevoie pentru nata ostășilor săi.

„Figur dar' gata, nefrikoșii mei! și lassă să daș bani achestei Mașgice-Matei, care zice că Venia mea este o femeie frumoasă și țineroasă.

„Iată ce soldați vostri sunt alele Ramblei, și le sunăpezi că cei de la ei să fie vitezi, mai că seamă astăzi: sunăpezi-le încă că voiai strengușe că pumnalulă acesta ne achela dintr-oarecare arătăză să așteptă o lescață măcar din sunma ce amă promisă, și ne karea avem să o sărgășă. Înțeles astăzi probitatea mikeletschi este mai multă decât o datorie; este o neapărare, este o religie.

„Mai adăugă către achestea (și e că voiai să te săzvești totă ce vezi promisă), că e că să te despartă altă dată, chiar și în mine poate, de sakrificiile că le întindă aici, și că, dacă voiai reminea să te urmărești de dăună, nește să te voiai să te găsi e că o ocazie ne karea voră avea dreptă să o aștepte de la mine.

„Iată dar', kamaraziloră: e că amă să te mai geneloră încă odată să te la generalulă, mi-neste căteva minute să ajungă și e că. Amă să inspektez karabinele și tromblonii.* Vai de acela că se va săsi nenrenarată; să te năște ertare de la mine.

Dacă că se săsse Păjolă să prîmească calea din ștormă ordine alle generali, și i săsse nămele ommoritorulă alăturiștilor săi franțezi, esențială-i totă de odată și motivele achestei ommori, se înărentează că să te mai săste să te Rambla, unde să te găsi mica sa oştiră addormită ne săbti arbori. Cum se ivi căpitanul lor, și că soldații sări din locul-i, și

* De fel de armă mare de foc, pe karea Italianii o numescă *trombone*, și Spaniolii *trabucco*; acestea din ștormă o săsescă de la Mașri; era mai largă și mai mare decât cărabină

nase karabina la ȝm̄r̄g, iuī auez̄ bine n̄smnal̄l̄ la briš
ui st̄t̄s drent̄ (ins̄ n̄ ui nemiskat̄), nentr̄ insnektare.

Iljol̄, Saletas, Mateiš ūi Benn̄ se strinser̄ ȝnsl̄
ne altsl̄ intr'gn̄ kin̄ affektos̄ de m̄ni, prek̄m običiñs̄laš
s̄ fak̄ ūnainte de ſiš-kare attak̄, ūi k̄tez̄torsl̄ kom-
mandant̄, ne kare il̄ ſk̄sser̄ k̄nnosk̄t̄ k̄ gradsl̄ a-
chesta in k̄mnpl̄ ost̄wesk̄, adress̄ o vorhire k̄tre ostash̄
s̄y karii il̄ askal̄taš nlin̄ de lsare awinte.

— Kamarazilor̄! le zisse el̄ k̄ o uoce tare ūi sk̄rt̄,
voi v'auj̄ ar̄tat̄ p̄p̄ ak̄m ka nische oamen̄ de inim̄, ūi
tol̄ assemenea se k̄vine s̄ ūrm̄ ūi de ak̄m ūnainte.
Achela kare are k̄raj̄ ūmaia... este ȝn̄ miwel̄. Ak̄m
nestle p̄d̄iň ūvem̄ s̄ ne af̄m̄ ūnaintea ȝnor̄ kanaliň
int̄riuḡ in monasterišl̄ lor̄ ka intr'o fortereñ; daka n̄ se
vor̄ ar̄ta k̄ omen̄ ka nische b̄yiegi k̄m se kade, s̄ ūt̄b̄-
rim̄ ne eī intr'gn̄ kin̄ asp̄r̄ ūi st̄rsitor̄, nentr̄ k̄ ūiel-
lea lor̄ este groass̄ de strehb̄ttst̄; iar' daka se vor̄ ar̄ta
k̄ binevoinḡ, s̄ le l̄z̄m̄ b̄epiñoriň intr'gn̄ kin̄ amikal̄,
ŵi s̄ ne int̄ernt̄ ſyrḡ à streunq̄ue la nent̄ri. Ast̄-fel̄
se k̄vine s̄ se poarte nische oamen̄ brav̄ ka voi, karii n̄
n̄l̄tiuḡ n̄iç̄ k̄t̄ streangsl̄ de kare s'ar̄ k̄dea s̄ ſiḡ ſn̄inz̄raḡ!

He ȝrm̄, adressind̄-se k̄tre chea mai mare narte din
eī, zisse.

— T̄, Girone, t̄ aĩ intors̄ k̄ snatele k̄tre inemik̄
la chea din ȝrm̄ l̄nt̄ che am̄ avst̄; daka vei ȝrma ūi ast̄-z̄
tot̄ ka at̄n̄ci, am̄ s̄ ſi 'ȳ nlesnesk̄ kanpl̄ ka ȝn̄i k̄l̄nc
che es̄i.

„Illi T̄. Delmas, aĩ assemenea s̄ ſi ūndrentezi o gre-
meal̄. Ieri, daka t̄ aĩ ūi ar̄skat̄ in ap̄, aĩ ūi p̄st̄t̄ ūk̄s̄pa,
nrea lesne, ne ȝn̄ konill̄ kare se ūneka; dar' aĩ ūt̄t̄t̄ ka
ȝn̄ kalik̄ ne mal̄, ſyrḡ à te miska din lok̄ ſi; vezi de

'U' ișteajne aiceastă greșeală, și 'u' promisiune à te trata în viitoră ca pe sănătate bravă, ceea ce tu nu ești.

„Pe tine, Kalmata, te onrestă de acasă de à mai năvăli calea d'intări la assaltă; tu 'u' ai înmormântă în destulă năpădă acasă serviciile sănătății adevărată mikeletă, și se țăvine à te mai modera în viitoră; niciu oameni ca tine nu suntă prea leșne de înlocuită; eack te nămeskă sergentă.

„Shi voi toyă, kamaraziloră, daka voigă à merita favoarea năoiloră vostri aliajă, făcăci ka mine; nu pretinză niciu mai multă niciu mai puțină, și nu voră avea liniște niciu de provisione, niciu de bană.

„Acasă înainte, mikelegă! vă dăckă la monasterulă Trinitădei.

— Să trăiască Păgolă! strigă ceata.

— Da, să trăiască Păgolă! și neste căteva ore noapte, voi merge în cea-lăltă lume și săvina în fața lui Tamarillas.

Înfrikoștoarea ceată își face drăguță avândă în frontul său ne Păgolă kare îmbla că măndriș înainte-ă, și ne Mateiă, ne Saletas și ne Andreiă*, karii se țineau la brață ka niciu amici devotați. Ofițerii și soldații franco-șesi sărdeau la vedere lor că sănătatea simțimentă de entuziasmă leșne de gîcătă; însă kinzile lor se întincau nămați de către kând își aruncau okiș asupra așezatoră oameni de bronză și de lavi, karii, că țigareta să cănuia în gâtă, că karambita la șamă, că învelitoarea lor de lină legală la spinare, mereuă să fuge niciu o regulă, întotdeauna că o ceată de luni căzăi la vreun război, și mormântă din baze niciu căpturi asupra și selbatice assemenea că srletele deputate ale așezatoră fiare selbatice.

* Lectorul să fie acasă că Benna kând se schimbă în kostimă de mikeletă pînă la numele bărbătescă Andreiă.

Orawală remasse nămaï dekălă denară în șurma loră; treckără în nasălă mare frumoasele grădini kare 'lă încingă ka o girlandă mirosoitoare, și este nășină începută à se săi ne cei dintii delișoră karii fakă ka ună niedestală ală săf-fleteloră nărineene.

Akolo, Iljolă kiemă kă măna pe frumoasa sa Benna, gătită kă kostimălă eî de offișeră mikeletă; și, lăndă-o încăinetă de mizlokă, îi zissee :

— Amikă, astă-ză imi este frikă.

— Mingă, Iljolă, resnăsnse țitana.

— Da, mă temă, însă nămaï nentră tine.

— Iar' mingă; nentră kă să veză, daka ai mori tă, așă mori și eă; n'ai face să te assemenea?

— Te o săi astă bine, amikă. Dar' oră săi kămă, să să remăi kă gardia din șurmă; astă o voi să, și 'ușă o ordonă, aici nă ne aude nimănă, săntemă nămaï amindaoi.

— Ești grecă, Iljolă, resnăsnse Benna kă o mișcare vîță, săntemă mai mălușă dekiță dvoi aici.

— Ce vrei să zici, femeă?

— Că aici săntemă trei, să, eă și konillălă nostră.

— Ești să bine înkredingă de astă ce 'mă sănă, nrea ișbită mea Benna? strigă căpitanălă kă ună foarte vîță transportă de băkări; astă ară să ună ce de 'nebună!

— Este cără așa cămă 'ușă sănăne Benna; konillălă aceasta ce nortă în sănă'mă este konillălă sănă omă de inimă și ală unei femei ațere. Daka va să băiată, Iljolă, are să se fakă ună eroă; iar' daka va să fătă... O! pardon, amică, amă nispe proiecte ne kare n'ai să le înkăviingezi de o kambăbată noate, însă eă tă așă răga kă așa măltă amoră!...

— Să se fakă căpitanăriță, așa e?

— Da, Iljolă, nentră kă, să veză, așeastă idă

'mī a venită de kolo de sasă din țegeă, și eș amă să mă săpătășe țegeălă.

— Ei bine, Benna, să, poți să o pui la spăla monasteriș.

— Cât ai gîcătă?

— Vorbești noantea în visă, nebună! și eș te așteptă, nentre că 'mī plânește să te așză, să dormindă să dea leantă.

— Aua dar' ai să 'mī facă voea?

— Chine sănătății să rize de mine?

— Din contra, te voi binecuvânta, și, daca sără fi nevoie, să așă să își ducă mi mai multă.

— Poți să știi imnul meu voea, Benna.

— Îmi joră?

— Își joră, însă săbăt o kondigione.

— Spune.

— Că daca 'mī vei naște săpătă, n'ăi să 'lă facă capătăină.

— Nu, atunci 'lă lassă și.

— Atunci are să se făcă săpătă mikeletă și să omă kătezătoră.

După această con vorbire de totă intimită, de totă secretă, Hăjolă și că soție-să se întoarseră la kamaraziilor lor; îmblarea kontinsă că o arătă de soare foarte tare, fără că să kăteze vre săpătă din bandajă să scoată chea mai mică tăngărie, și astă-felă, nu înăuntru căte păpușă, arborii cămănei se amestekă, ne nesimătă, că verdeagă ajunsă în livezileloră, căre se nerăbă și elle săbătă o nikă albastră. Începuse akăm să se vedea, la o denărtare de o legătură, vîrsătă tărnătă moștenitoră Treimei, cănd de odată se așzire pe drăguș năști regălău și sănători și dăoi călări. Se urăi și nămai de către

ka sъ nъ selbъtъcheaskъ ne kъllъtorii, шi Пjolъ anскъ inainte d8pъ obicheylъ sъб.

La kotitsra singisлi вneй slinчi negre шi sterpe se ivitъ neste пsginъ dsoi kъllъgъrъ grawi, гoшi, bine gъtiui, a-chezau i k8 m8ltъ koketъrii kъlare ne dsoi katirи ueanen, шi konvorbindъ intre ei, k8 snъ aerъ devouios, de refektorii (tranezъrii) шi de kъllъgъrige tinerelle. Пjolъ se niti s8bt o t8fiute deastъ de rosmarinъ selbatekъ, шi indatъ чe, чeи dsoi kъllъgъrъ, se astrarъ in distanyu kitъ sъ 'i ajungъ k8 stiletslъ sъб, se skslъ de jos, шi le zisse:

— Bine 'mі aui venitъ, Esvellenuiilor; aveui dsoi katirи de minane.

— Ili чe 'ui nassъ цie, nemernikyle?

— Imі nassъ awa de m8ltъ inkitъ vъ rogъ, k8 toatъ smilinga, sъ mъ imnromstagi k8 snslъ din ei ka sъ 'mі fakъ kallea inainte.

— Prea m8ltъ amъ dori sъ 'ui l8zmъ Mizloachele de a ui o 8rma inainte, zisserъ kъllъgъrъ, шi, daka vei mai krkni o vorbъ, ui ulesnimъ kapslъ k8 snъ glongъ.

— Ili e8 ne al8 t8b, daka te vei klinti din lokъ! strigъ Benna karea mersesse d8pitъ Пjolъ.

— Ili e8 ne al8 t8b, zisse Salelas kъtre chelъ-altъ kъllъgъrъ.

— Mai inchetъ, mai inchetъ, koni, adaogъ kъpitanislъ ssrizindъ, este marc пъкатъ d'а ommorи ne servitorii l8i D8menze8; e8 vъ opreskъ, amichilor, de a le facе чea mai mikъ vъtъmare.

Апоi, anroniind8-se de чeи dsoi kvioi пъrinui, karrii trembraш ka franza de frikъ, anскъ ne snslъ de pichior, il8 trasse de ne katirъ k8 m8ltъ asprime, il8 asvirli kitъ kolo ne пъmintъ, шi 'i dete шi o isbire kъtъ пstъ k8 pichior8 in sninare. Anoi ii strigъ:

— În țenekî, kanallie! în țenekî, și mi kamaradslă tăă!

Kăllgătără se sponzseră.

— Cum îmi mai seamănă astă-felă că dvoi xerșvimi! nu le lăsesc de dekălă kăpăna martirilor; mălă dorescă să le o daă eă.

— Fiă-vă milă, seniorilor, noi suntemă nispe bieți chesmetoră de la monasteriile Trinidadei.

— A! așa, voi cheștiu! atunci cărănd, deslegăjii-vă păpușile și dați îmkoache; eackă pălleria mea, arătăuă în trânsa totă ce aveți; vă reală de vădui onri, sunteți nerăduși.

Ceî dvoi căllgătără sună ardikartă rassele, căstărcă într-o cingătoare frumosă, și skoasseră căciu-va niastri, și mai măldă frumosă cădrăsnă, sunăbindă-se întră toate ordinilor lui Păjolă.

— Drăce! drăce! zisse acesta, că nispe bieți chesmetoră, nu 'mă erauă găă aprovizionauă, zăă; noi, ne kară ne nămăuă avăuă, n'avemă pici à zecăea parte din această sună. Drentă să vă sună, îmă sunteți nispe păpădăci foarte cătezătoră. Dar' astă n'ajănuie, adaogă elă că sună tonă devișă; cheea ce ne dați akăm este că o nikătărcă de apă arătăuă în Oceană. Noă ne trebuieeskă nispe sunăme, scăuă kolea mai rotunjioare, și noi merăuămă cără la voi d'ă drentălă sunăre à le găsi. Par'-k'adă zisă că sunteți de la Monasteriile Trinidadei? așa é?

— Da, seniore.

— Ei, amă é bine. Atunci întoarcetăuă-vă înapoia, lăgiuă-vă înkă să vitele ka să ajănuieșă mai cărănd, și grăbiuă-vă să vestigă comunitatea (obștea) că Păjolă, în fruntea măelsweilor săi, are să o viziteze, că elă scăuă că monasteriile Trinidadei este avătă, că are trebuieșă de vre o sătăcăuă-zecă de miă de franță, și că daka natronii sună-

tsle'i lokashă voră aștentă îndemnări shi nă voră lăa de vorbă, are să se făkă sgomotă în konfinsălă săă. Aide, nlekađi, pñngachii mei, shi nă mi vă desfătađi ne drămă.

Năwaï la năwele lăi Păjolă cei dăoi kăllăgări se înfioră; învineađitele loră băze mormăiră închetinelă răgă-çăneea morgiloră, shi, prea păzină liniștiđi de celle din ărmă vorbe alle banditălăi, înkălekără iar' ne katără loră shi anăkară sunre monasteriă. Kăm se văzătă kăđi-va năsă denarte de ei, ișii ișboldiră katără shi ă reneziřă la galonă.

— Totă le mai este frikă, zissee Bepna.

— Măi dorescă să le arătă că înkă nă săntă de totă apărăđi de gloanțele noastre, response Saletas.

— Nă ăi nimeri de aiči, zissee Păjolă.

— Privescă, zissee Saletas.

Se așzi o băbăiță de armă, kăllăgării ișii strinseră kanălă intre șmeră shi 'ăști ștămătă drămălă înainte.

— Neîndemnătate! strigă Păjolă, eă să 'ăi arătă căm se okiescă; eakă!

Se mai așzi înkă o detinare; glonțulă shăegă, shi se văză nămai ănă kăllăgără săindă măntele; nă treksă măltă dăpă așeaa shi se deosebi ănă katără allergindă singură shi făgă kavaleră n'ăn Mizlokałă răpeloră shi ne povuțnășălă păpăstăiiloră.

— Ce drentă nimerescă tă! zissee Bepna.

— Aşa este, în adeveră, response Matias, kare a-jănsese lîngă kamaraziă săi; ară fi trebată insă să ă ergă.

— Eak' aşa! chineva nă eartă kăniă che battă podorile; ei n'addăskă altă folosă dekătă à roade oasele shi ă făra. Ai-dejă, înainte! kompaneri!

Ши astă-felă cheata merse înainte făgă à se tărbura kită'ăshă de păzină să mai șergeteze desunre cheea che se întim-nlassen.

Deuot sete de nasit mai înkolo, deterzîn dromă neste snă kadavră de kăllagăzărgără, à kărgăi cheafă era pătrănsă de snă glonăză. Hăjolă îlă imăinse kă păciăorăslă năină lingă o rovină, mi, neste o oră, toată cheată se renăasă imăreknă ne poutgăririle manăzăriloră monasteriisălă Trinidadei. kătre kare, Hăjolă, kontra tătoloră leuăiloră obiucănăsite, nă trimissee năcă snă parlamentară*.

Înăz kăllagăzării, mai căivilă în maniera loră, trimisseeă în părină dăoi venerabilă bătrănă inaintea măesălă chetei, nentră à kănnoaasche mai bine skonălă visitei sale. Eîi mai sciaă ne lingă a cheasta kăltă de măltă respekta Hăjolă părgălă chelă albă, shi astă-selă, măesălă mikelegăiloră, attinsă de aueastă bărgare de seamă à păringăiloră, ii păriimă kă mai măltă kăviiuă dekăltă cheea ce ară fi arătată în ori kare altă imărejărate, mi 'i intrebă:

— Kăviosiă mei păringă, noftigă văre snă răkoritoră?

— Nă ne este sete, Hăjolă; noi venimă kărată nămai à te intreba despre motivălă visitei dămitale karea este totă de sna păriimă kă măltă pălăchere.

— Mă lingăshuălă, păringăiloră mei; kăltă nentră skonălă snopătrăre*re* melle, ne kare 'lă agă lă aflată akăm părin snopălă din chermatorii vostri ce amă ințălnită ne dromă, este păea skerălă mi părea lămpărită, shi eakă să vălăs snopălă: Generalisălă Maăgăriche-Mateiă, ală kărgăia snopălă eă amikă devotată, are linsă de bani, shi mă'a răsgată ka să in găseskă eă de snde-va. Eăsh, scuindă kă komăgnatăte voastră este avăltă, cakă-mă amă venită să mă imăremsălă de la voi.

— Awa dar' vrei o imărgănităre?

— Nimikă mai măltă.

— Kă dobîndă leuăgită mi garanăyă?

* Dăcktoră de păronăneri.

— Dspă toată kăviiungă și orindșala. Întră dobândă, vă promit să oprescă pe bandajii mei de la skotoci pînă în nivnigile și nîn refektoriile voastre; iar' nentră garanție, să daș parola mea că, daca 'mă vezi îndenlini căm se kade checerela, nu se va așzi nîcă o detinare de karabină, și nu va ești din teakă nîcă tăkar' sănătate. Voici sănătate, căviorilor mei pîringă, daca eș 'mă amă călărată vre odată căvăntă.

— Noi nu suntem, kommandante, să nu încearcă sărgăslă astă-selă. Dar' în ceea ce din urmă, fiind că zic că aici nu iată ordinea în această privință, mi fiind că oră ce să balternă datorează suntemere și ascultare celsă mai mare alături, suntemi că ce suntem nu se cere, ca să vedem și noi daca 'găsi o răstătină da.

— Dar' voi, ia suntemi, rogă-vă, nimănă la călărată să ne spui să dăm?

— Va! suntem săntă grea și miseria este neînțeleasă.

— Căci le suntem astea?

— Ei eackă! jertăsună-ne că nispe martiri, ne suntem sărca nimănă la dospă miă de niastri.

— Ia ascultă, tată, nentră că aici nu găsimiști, zisese Păjolă încrăciinăndă și mănele. Noi suntem atât de deuarte de sokoteala noastră încâtă oră ce desbattere în această privință este că nesuntem de căm înainte. Eș mergi să sună oamenilor mei să se negocieze nentră atacă.

— Mai stăi pînă. Cîndă bană ceră?

— O săptă săptă-zecă de miă de piaquette.

— Nîcă odată nu le vei lăsa, afară numai daca vei pune să tonească kandelabrele și vasele sacre.

— Le vom toni.

— Sh! Kăvăișksii?

— Căzăcăsici și Fețioare, și ne totușii sănătății și toate skolele bisericești.

— Domnezește va nedensi în minia sa.

— Domnezește nu se mai gândescă la mine căm nu mă mai gândescă nici eș: și despre astă săntemă răzbuiți; fiind că voii nu săntemă încă răzbuiți că generalul Mastryce - Matei, ercăuți-mă, căvioriloră mei, și că desărăci de voi și à mă apăca de lăcrăzi.

— Gândescă-te bine, Păstor, că aici sunt făci, comunitatea este numeroasă, purtătoare monasteriale sănătăți solide, și zidurile înalte; nu sokoți că nu sănătăți și akolo arme bune mi frumoase, prețul să oameni cărajoși ne căruți și va snrijini cerul.

— Ei că, astă mă îndeană și mai multă. Înțeleg căkăm nu mă amări bătrântă încă nici odată contra cerului, și voi să mă încherekă astăzi! Călăuntru voi, fiind că voi voiescă și să scăti de sănătățile țiută assaltă și à șine șcideri, îngădui să făci ceea ce amări de gândă și făce că voi, nentru că bătrânețea este sănătățile sakre nentru mine.

Anoi, adresașindu-se către naș din bandă săi ne căruți și arăta că deosebită, zisese:

— Ei năștigă, Tomas, Jenă, Allonia, Salel, și Benigni și încocăci, strengariloră; năștești-mă tăna ne acerbi dăoi căviori păringi, legăuri-ți de acerbi dăoi tăslini că tălninile groase, dar' legăuri-mi-ți deapără de ei, (fără și le făce cărăuți de năștere vătămare), că sunatele sunte monasterie, că să nu 'i poată ajunge nici sănătățile glonță.

Anoi, kontinșindu-și vorba, zisese călăugătoriloră:

— Boi vedea, păringiloră, că eș îmi făci treaba că konsciență. Daka vășă lăssa liberă, vău înțoarce poate căcasă, și vi sără intîmpină nenorocire. Daka iară vău năgori de ne deală josă, așa și năstea da neste niskăi-va desnă-

tori din aici mei, si atunci vă va fi că multă mai rău, nu leșea mea! Așa dar' respectă și venerarea săvârșitorilor și păgălui albă!

Vorba își Iujolă se adăsse la îndenlinire, căci doar călugări se legau de musulmani, adăpostiți de fostaile armeloră, și fioroasa ceață apără spre monasteriu.

Călugării erau la posturile loră, și 'mă făcăsse că pregherile de apărare ca nisip oameni căruia sciau de minune că ce înemikă aveau să se întâpte. Înaintea batalliei, Iujolă se arăta, că e dreptulă, adesea-ori generosă; însă că și-aștepta sănătatea, cîineva nu mai avea să aștepte de loc să treacă, și să-șe răspăcăne de vulnerabilită (rănită) să dețină rindă nereă în gât 'nekătă de numai.

Iubirea armeiloră, găfăirea yelloră vulnerabilă, țărcătălă baionetelor și alături stileteloră, miroșlă prafălă îmbătăluș pe kommandantul mikeletă, și nu 'mă venea în simțirea de căzută nămați deosebită închirarea întâptei. Elă era, preaom amăzisă a-șa, netăbărată la oturările sale, că sănătatea reieșă în mănia sa. Totuși nentă aceasta era și mai nerikolosă, mi nimănii nu așzilă vreodată zicindă să fi erată ne cîineva în mizloșlă sănătate inkăcerări.

Călugării Trinidadei erau ne la ferestrele loră legate că feră, armău că nuște, că lanțe, că snade și că numai. Vulnerabilită ne Iujolă că se înțelegea să fie prima sănătate de cămpă nentă înțelegerea monasterisală, semigia loră se făcă insolentă, și, înainte de a 'mă renezi gloanțele loră asupra trupelor infernale, ei vîrsau asupra-i blestemele chelă mai înfloritoare. Iujolă mi Benna staă în rândul său din frunte. Matătă și Saletas okolisseră locul său attakată și primită ordină de a nu să li se grădină. Ei se întărisseră că și a treia nartă din soldați, și căvăntălă de înțelegere ală-

chelioră dvoă korupră de ostire era *Bokika*, prenștele lăi
Păjolă.

— O să vă dagă, kanallă, strigă kommandantul să kă o
vocă responțoare păindă-șă amândvoă mănele în felă de năl-
niță împrejurărilă gărei.

— Eakă che felă ne dămă noi, responză o infriko-
șătoare vocă groasă.

III totă de odată sără o detinare generală de măs-
kete.

— Înainte! strigă Păjolă, văzind că kădă-vă din ban-
dișii săi la pămîntă, înainte să păvală la gratii!

Cheata bandișiloră dete păvală la norule înșinate. Patările păsăceloră isbeașă kă sgomotă, gloanțele și ka-
rabinele asvârliră încolo încăietorile țearăne, și este pă-
giniș spărăra se făkă încăpătoare de treksătă. Gratiile de
feră, kare formaș o ală dvoilea împrejmășire, nu mai pătrăsă
și pătă la stărsirile împreșnate alle înverșunatei bande,
și în mai păginiș de ună kărtă de oră se azează în konrin-
sălă monasterisătă.

— Kărând, zisse Păjolă, să meargă cineva să dea
ajutoră lăi Mateiș și lăi Saletas, și să ţă vesteaskă kă sem-
nalășă obicinuită.

Îlcerarea responză, și o ală dvoilea șcherare din afară
respusă la chea d'intă; șmile grădinei sărgiră în șandără, și
banda à dvoa se împregnă kă chea d'intă. Păjolă, țenerosă
și akolo nentră intăia oară, nentră kă totă de una tremură
de viață Beppei, pronăse kăllagăriloră de à închela lăpta
abia începătă; dar' și se responză nîndr'o grindină de gloanțe,
și Beppe se văneră (răni) la șmărdă. Păjolă, văzind săpă-
țele che kărăea din vălnă, iști trasse infriată pumnalășă și
strigă:

— Konii! dzoă șnpe nentră fiș-che kadavră de kălgăză. Konii! vă de acela din voi kare va era!

Apoi, lăindă nămaî dekiță săb stîngălă săb brauă ne fidela sa soiă nesimgiuare la drerere, se renezi cehă înțilă sună șmile killiloră și sună koridoră.

Akolo nă se găsi nici șnă kăllgăză.

Alleargă la biserică, la sakristie; acheară tăcere.

Se renede la refektoriu (trapezării).... liniște într-o toate.

Ceata sa să ne loke: elă și ordonanță să takă; o oțresce de a respira. Se aude șnă sgomotă păvășită: Înăjolă se lăsă înțepătă și 'ăști păne șrekă ne lesnezile bisericii, apoi strigă că tărbare:

— Akolo, akolo, săă askăpsă pîn vechiările bisericii, alătorea că morări: să nă se mai denărteze dar' de lîngă ei. Konii! să ardițătă aceste niestre mormintale; eakă skără, eakă făni, eakă torză. La katacombe (gronnde)! Îmnăpudă, tăiau, găzgăi. Șnă nentă de kăllgăză nă poate uitări șnă nămnală. Dagă, lovișă, și nici o îndrăre.

Biserica se cătremăgă în boltitările ei subterrane. Pămintul se strivescă, se descidă, niștrele se snargă, și koridorii înșiorători și întunecoșii își kaskă sorbitoarele loră gări. Skeletele rezimate de păgeșă tăcăjeajă se desmenzează ne ei într-ună kină foarte ățichiosă de nlinăeroasa lămină à torzeloră; mormintele își arăpăkă în denărătare fantasticele loră șambre kare jocă ka nische arătări dăioase. Șnii din cei mai cătezători micleșă nă mai astenă ajutorulă făniiloră mi ală skărătoră, și se arăpăkă mi se tăvăleskă tokmai în adăncimea aceloră negări, unde se năimeskă de săntele gloanțe alle kăllgăzăriloră. Înăjolă se renede, și în șurma lăsă merușă și Bennă armătă că stiletele askăpuță.

Asemenea se strikoră, și toată cei-l-alui bandișă,

ka nîche înverșunate fantome, n'in Mizlokslă katakombeloră, și se năpă în regală de batallie la snatele kanslăi loră kare semăna cu țenislă intinererekslă.

De cea-lăltă parte sănătă kăllăgătăi tremorindă, iar' mormintele înșirate regală despartă prin alba loră liniș pe cîteva de resbellitori.

Nedomolită kanitană strigă:

— Eakă-ă dar' akom înaintea nămnalăi meă așeia karii 'mă aă vălnerată ne Benna mea: zecă șnădăbaă akom nentră fiă-che kadavră de kăllăgătă!

O deskărțătărgă de păsăre, de karabine și de pistoale săbătă bolta, oamenii strigă, kadă josă și iar' se skolă, alăi se tăreskă, se înțeneneeskă, esniră și se kalkă în pîcioare. Akom este momentălă baionettei și ală nămnalăi, jocă înfricoșătoră la kare soldații lăzi Păjolă nă kănnoskă rivală în lăme. Ei sară înverșunată dă asupra kăllăgăriloră grămatădă șnăi neste alăi, dar' fără nătere de à se mai apăra akom. Fiă-che dătătărgă, gătărescă kîte șnă nentă, fiă-che nentă gătărită închetează de à mai batte; șnăi se niteskă ka să skape de ferătă șnăi adversară, alăi kadă în țepăki ka să cheargă îndrăre, șnăi xorkăieskă, alăi se debată, alăi moră; aceasta nă mai era o lăntă, ci era șnă tăcăelă, o cărpătă văzătă la lăcărea torțeloră, și neste păuină nă mai remînă în pîcioare n'in săbterranele Trinidadei de către soldații lăzi Păjolă nlini de săpătă mi de spătă.

— Căstajă, skotocigă mereă, strigă căpitanălă kă nămnalălă stăribită de omorări.

Deskisseră mormintele. Șnă kăllăgătă se lăpuisse lîngă șnă altă kăllăgătă ce se îngronasă în zioa treckătă.

— Călă de bine te afli akolo, iți zissee Păjolă skă-nindă-lă în față și kănnoskăndă asupra ţă ne acela kare

Aveasta nu mai era o luptă, ci era ună înțeleș. Pag. 34.

vulnerasse ne Benne! Reini dar' akolo, siindă-kă 'uī aī alleș singără mormintă!

Шi astă-felă iuī înfinse nînă anroane de mîneră înfricoșătoră stilete în koastele călăgătrăilor care remasă neclintă nentă totă de șna.

— Astă este totă? zisse în fine fiorosă și keletă învărtindă-shă în mînă arma abăindă de sănă.

— Da, totă, respunse Saetas skălindă-se vulnerată din mizlocașă kadavreloră.

— Totă, adaogă Matias legindă-shă frantea sfășiată că o legătără de nînză.

— Totă, zisse anoi și Franisko Marini, săkindă-shă semnătă crăciu că stiletașă năpădă de sănă.

— Ei bine! nu, adaogă Pujolă, nu s'a înkeiată încă totă la această scenă; să se grăbească căreia cădavre de căină și mistriaskă fokă.

Auia se săkă, și arderea începută în mizlocașă șpăgă vîrtejă de fumă negră mi nașrosă.

Oastea lui Pujolă se săză din năoș săsă, skormonește peștindenii, strikă mobilele, snarăe killiile, găresche păregii, casătă nrin almară (dolană), nrin sikriele sănte, și face o nradă anroane de șnă millionă.

— Generalășă are să remășiță tăcușmită, zisse cantanășă, și voi assemenea, bravă mei compănieri.* Să nu pierdemă nici o minătă, să ne lăsăm iară drămășă, mi să căpătăm laudele Ilrea-Înaltașă prekăm săcăea căciuță mai înainte.

Vulna Bennei nu era nerikoloasă; Saetas fusă năsă ne o targă și dăsă de kamarază săi; deslegătă ne chei dăo bătrâni, ne karii și dăsătă nrisonieră la Barcelona, și în

* Această zicere să imită denumirea spaniolă *compañeros*

aceeași seară florioasa bandă își săkșează intrarea triumfală în această capitală în strigările mulțimii.

Înstele noante, o strelăcuită lăvare luminoasă orizontală și verticală mulților. Monasteriul Trinitadei se sărăcă în mizlochul flacărilor.

III.

CELLE DUOĂ FURCI.

Vslna Benniei era mai grea de kită prekptom se părăsse la începută; înstă cărăoasa resbellitoare avea sănătatea foarte tare încită să se noată birsi de dărere. Aventuroasa ei existență de fată în mizlochii gigantiloră rătăcitoră nășteau și metouriță mănuși ai Kataloniei, astrele ei vegieri nășteau și medele păstorilor alle spinișori Sierra-Morena, ne sănde nemănuștoarea ei familiă se adunătosisse în mai multe ierni, o înzestrasseră că o lăriș de karakteră mi că o energie căre o sănătate neaproniată de săsărindele fisice. Viața Benniei era de totă interioară; nimică din ceea ce din afară nu o părea atât de mai adâncă, mi-o lacrimă ară și miskat-o mai multă de kită restărarea lămei întregi.

Vîndă cineva să amenințe pe țărana Benna, mai multă ară și îndărjîtă în locă dă o sănătate; iar' rugindă-o, ară și tristă că mai lesne. O cărtătură insolentă o țeară armată și gata de angrare, iar' o vorbă rugătoare o sănătate să-i kază numai din mină. Bennă era stînca de granită ne cărea nă'o ară și nu totă immobile toate cărăurile cerșetă.

Benna ყigana se სъчea, la o zimbire, ka o smicea тъдиоазъ karea se indoiesche la adierea dimineudei che se miskъ snre а o desmierda.

Chineva н8 ingelleucea kъ ea, trъgind8-se dintr'o ori-
unъ atit8 de joasъ, iшi ardkasse 8n8 предестал8 atit8 de
'nalt8 de 8nde priimea adorъrile nonol8l8i, alle yellor8 av8d
mi alle yellor8 mari. Illi k8 toate acestea, бъгъ acea тъп-
driz шi бъгъ acea vanitate de semеъ che se deskide la k8l-
tsl8 inimilor8 nassionate, selbatika Benna, nesfioasa ყitanъ,
se arъta p'ин lok8rile п8blicе, ne la revistele ostъsheschi, one
la nreimbl8rile de modъ, шi se пъреа kъ p1ch'i n'avea тъ-
kar' in scire de predominarea sa asupra тълумеи infokate.

Xir8rg8l8 de кънетениъ al8 armatei francese ingrijea
de v8lna ei, mi Pujol8 voia sъ 'i п8teaskъ visitele k8 ყe-
nerositatea 8n8i prind8.

— Daka 'mі vei refusa, zisseye el8 maiors8i, voik
sokoti kъ aceasta nrovine din тъndri8, ba inkъ 'mі ar8 veni
sъ тъ mi tem8 ka н8 k8mva sъ si8 mi din dispreu8, mi a-
t8nch'i m'aи vedea foarte amar8 88nъrat8. E8 scie bine kъ
aegr8l8 8n8i tъlxar8 nerde malt8 din valoarea sa trekind8 p'ин
тъине sale; assemence н8 s8nlt8 in nesciipu8 kъ se pri-
veskъ ka nische moawte infernale xainele af8risitsl8i kare 'sh
a vind8t8 braug8l8 шi s8ffletsl8 sъз inemichilor8 natriei sale,
ши kъ тъл8i xidalui* шi seniori francesi ar8 k8mpъra foarte
sk8mп8 remъshiciele l8i Pujol8, kiar8 mi daka aceste remъ-
shiciele ar8 si gъ8rite ka alle 8n8i cheshetor8 de Sevilla. E8
in8t8 ne d8mnata te k8nnosk8 k8rat8 de orи che пtej8dikъr8,
domnule maior8, te scie de om8 k8 8n8 snirit8 drent8, te am8
kiemat8 k8 sincheritate шi k8 inima desisъ la Benna, шi toat8
kredinga 'mі este in d8mnata. Pe de altz narte, sojua mea

* Nobili de viigъ k8rat8 isnaniolsъ.

s'ară vedea linsită de laminele și de îskăsingă dămitale, și noi vă răgășăm că să nu ne părăsesc.

— Păjolă, respondere doktorulă, tu ești alături; ești ofițier; șoia ta alături de bravă, alături de demnă de interesă (nentra că noi îl scimă viața), șoia ta, zică, este assemenea franceză prin serviciile ce nă a făcută. Nu este nici unul din noi care să nu îi cunnoască aventurile sale românește, și lăuntrile ei nrîbeuiri; noi scimă totuși în ce kină s'a năskută amorulă ei pentru tine, și ce felă a kreskută și s'a întemeiată. De multe ori am vorbită, în vegătile noastre, de căezarea ei la întâia ei arătare în tabăra voastră, și de dramatikulă ei deselă că unul din insolenii vostră ofițeri; glorioasa nartă ce 'mă croiescă ea la lăuntele năgiale și la atakurile konvoiilor, a fostă de multe ori obiectulă yelloră mai infokate laude alle noastre, mi noi nă am simțit adesea inimile bătăindă că viațăne la rakontarea amenințătorului nerikolă n'in care aici trebuită tu, Păjolă, în mizlochulă troienilor de ne munții vostră, când ea a șăzis căciară mină ei pe unul tălxară căre se năsește la nindă ka să te omnoare ne tine. Lassă, lassă, Păjolă, Ben-na ta face multe capete să viseze, și multe inimi să se surbore; însă este scăzută totuși amorulă tău pentru dinsă, pre-kom assemenea și admirarea ce însinură amorulă ei pentru tine, mi krede că sunătă mai multe konschiente căre cerkează o asupră lăptă askansă ca să învingă unuș amoră fără sneranjă. Ce vrei, căpitanane, eackă eș însă-mă, căre 'i am să attinsă măna, căre 'i nămărește bătăile arteriilor, căre 'i stădiează viața în căstări, eș însă-mă, zică, am să cercez fermeculă că și tu kamarazi mei, și 'mă am să domolită amorulă văzind-o atău de măndru de tine. Eș încă stimă ne Ben-na ta, Păjolă, și anleka rea ta pentru dinsă nu creză să fiu nici mai posternik pîcă mai sunătă de către resnekulă mea.

Okii lăi Pajolă se șdargă de lacrimi la vorbele doctorului, și cărgătia săpătă o strînsă elă că mulță iubire.

— Awa dar', îsă vezi bine că eș năștui pochis priimii offerirea (priniosălă), kontinsă maiorsălă că sună tonă amikală, și că ștormândă altă-selă m'au că abatte din datoriiile melle. Că toate acestea însă, ca sănătăț kă năștui noră pîcă sună similitudină imnotriviloră, amă sănătăț fără o cheagere.

— Mă jargă de à năștui o refusa. Ce poftescă?

— Amicăta ta.

— O! că toată inima, maiore; amicăta mea își și era acătu kăștigată nrin înalta stimă ce însnări tăliloră; de acătu însă 'uți se căvine din rekreuonosciuță. Dar' însă, și eș amă drentălă de à să facă pretinzătoră către domniata.

— Ce aușterușă domniata de la mine?

— Eș amă promisă înainte de à te așză.

— Ihi eș își promisă, zisă doktorul că neîngrijire.

— Eakă, maiore, primescă această frumoasă tabacă și ne karea amă găsit-o în killia căviosălă pîrinte de la monasterulă Trinidadă; elă a mărită, s'a arsă, s'a prefăcută în vară, în cepătă, și noate să petrecă akătu și fără tabacă. Îlărmescă această skelă că s'a altinsă de sună mișeală și de sună martiră; noate cănăuva addioche norocă.

— Că diamante împreușă?

— Acești căviouri pîrginări nu se lînseskă de nimikă. Cine săcăză kare nobilă dăchessă și dată această căciă căvioasălă și cărsă înflorită figură era sună obiectă de mirare neîstindeni. Awa este că pîrmescă?

— M'au că teme de à nu te săpătă, și 'uți amă sună sădătă că eș își săntă amikă.

— Ei săi! dar' nevastă-mea

— Fi liniuntită, akătu și cănată de pericolă, și într-o sună cărsă de șinchi-spre-zecă zille va intra în însăpătowire.

JASTROT

Okii Isi Ilse ola se șdare de lacrimi la vorbele doktorsiei. Hag. 11.

— 'U a spusă kă este înșurinată?

— Astă 'mî o încinătămă și eș; și fiindă-kă este awa, te poți să spui, Păjolă, să o să îl căiă-va timnă denărtată de căpătă resbellătă; căci și să viauă în nerikolă. Viele miskără alle lăptelor voastre nu suntă niscaivă jăkărăi awa de șoare, încălăză să lasă săfletălă în liniște, și Benna ta are mai multă nevoie de repaosă.

— Maiore, 'mî aă spusă și alături kă înkredingare kă în armata franceză se vorbea de dinsă în mai multe feluri. Kalomnia se leagă de totă și de toată; ce zică de nevasta mea? Mă eartă de această întrebare, însă eș n'oi adresă de către nămai către aceea în cariă amă înkredere. Eș sănătă este sănă che foarte cătezătoră pene tră sănă soare, penne tră sănă cană de hoță mai kă seamă, într-sănă căvăntă, penne tră sănă bandită, d'ă anșka awa înainte o confidență cerută de la sănă omă loială; însă eș, awa de multă respectă ne Benna mea încălăză săkă întrebără sărbă sfială. Așteptă.

Doktorul arță ne bazele sale sănă sărisă foarte șoare căre n'avea nimică attingătoră penne tră comandantălă mikeletă, și respectă kă cărăușenii:

— Iată o șoarecă în tăcere; cei mai mulți o respectă; toți o admiră.

— Ihi aă căvăntă, kontinți Păjolă dindă din kană kă măndriș; această semănu, maiore, ară păstea măngădăia ne chineava de toate restricțiile, de toate nenorocirile. Amicii aștelei femei, este aerul răcorosă de multă ne o frunte arzăndă de soare, este șoara adiere karea leagătu o navă în portă, este karabina attingăndă penelălă inimică. Amorulă aștelei femei, este pămnalălă kare skormonesche în inima sănătă mișelă; este sănă balsamă ne o nlagă (rană) arzătoare, este o responzare dobândită O! maiore, cănd mi s'ară da odată în mănu Marquelină Ilerez, infamălă răpitoră alături multă șoare.

melle srori, atnch' Pjolă sheslă bandigiloră, Pjolă rene-gatulă politikă, Pjolă antikristulă, prekym zikă băsitorii de Isnanioli, ară gsta chelle dzoă mai mari fericii de kare se notă băsura oamenii aici în această lume. Daă totă, totă! afară de Benda, acheină kare 'mă ară da în tăpă ne Mar-chelino Perez.

— Nă aș spusă că mărisse nese kîtă-vă limnă în urma crimei sale.

— N'a mărită, maiore, mi pîcă că poate fi mortă. Șnă tălxară ka elă nă se kade să moară de cărătă în kinări, și infernală îmi păstrează negreuită drengulă de à 'lă nedensi odată. Nă măi văzută mai de săptămâni seara treckindă pe săbăt alleele Ramblei, și cîinindă că măndriș ne o semănuță trînă săbăt braugulă meă?

— Da.

— Ei bine! această semănuță bătrînă, este mămă-mea, buna mea mămă, ne karea sănă miserabilă a lovit-o în cheea ce avea mai săvârnă în lume; ceză-kă această mămă, maiore, este sănă săsile, assemenea cărăi nă se noate găsi ală dvoilea ne pămintă, și, cheea ce face ne omă à băpăi căte odată de Dămneze, este că ea se roagă și năpîndă neîncetă, este că e sănă pămnală la cîngătoare, este că soț-mea să desonorată, și Marcelino Perez totă îmi skană din tăpă.

Pjolă își lovi kansulă că vioicăne, vîrsă căte-vă lacrimi și căză ne sănă jepă.

— Eș n'amă pîcă sănă leakă nentră dărările tale, și zissee maiorsulă că măltă băpătate, mi pămai timnulă singură și noate seka vălnele (ranele). Speră.

— O! timnulă n'are năsterea de à 'mă tămădăi această vălnă; pămai ferulă kare le kaskă elă le noate mi tămădăi.

— Adio, Pjolă, la revedere ne mîne.

— Adio, maiore.

Benna nă întărziș de à 'șii redobândi năterile mi să-pătatea, și fiindă-kă pîcă o lăkrare ostășeaskă probabilă nă cheea nentră kătă-va timnă ūnkă ajutorălă fioroasei cheie à lă Păjolă, elă se oțără à trimite ne vestea-sa la Gerona în priimirea unui din neamăsile sale în care avea elă totăză încrederea.

— Cătă să ne despărgimă, Benna, și zissee elă că cheea mai vîiș frățezime: săpătatea ta săbăbită are nevoie de liniște; tu te datorezi de acăm fericierei konillsăi nostră kăre n'ară nătea să trăiaskă în Mizloksăi tărbăgăriloră noastre nolitică. Viaga de mikeletă nă 'ușăi mai ūeade de acăm bine, mi că totăză dăgerea că cerkă de această despărguire, cătă să o nrîmătimă ka ună sakrificiiă făkătă șiilăi nostre.

— Tu voieschă să se făkă astă, zissee Benna că okiș nlină de lacrimă, mă voioș săppăne; însă și sikără, Păjolă, kinările linsei imi voră să mai vătămătoare de cătă ostenelele resbellăsăi. Nămaș nresența ta mă săsăinea; energia mea are să se slingă, și amă să te kreză totă de una sără anăgare în Mizloksăi inemiciiloră tăi.

— Kătă nentră astă îușăi promittă à te kăema la chelă d' intăiș nerikolă, zissee Păjolă străingăndă-ți măna că frățezime.

— Kănd avemă să ne despărgimă?

— Mișine.

— Să ne despărgimă astă-ză, Păjolă, kiară în momentălă aceasta, daka se noate. Tu măi lovită tokmai în inimă, găslă s'a făkătă acăm, și o kontra-lovire m'ară ommori. Daka 'ușăi eramă nămaș o simălă țuioare, amă să remasă; eă însă îușăi săntă soțiu, și nlekă.

— Shăi că, găndescă tu că nă sașteră și eă assemenea ka mi tine de această kărdă despărguire?

— №, Първото; същността още-каре дърери семеенчий не касае някакъв интеллигентен вояжърът. Инсъ тъ зицъ къ требите ка съ тъ денърите; еакъ тъ споделът.

— Gerona este întârziat, дърви паси анооне де аичи, първа първина денърата de Bezalas, локалът където м'амъ първият едъ, ши където амъ trimisъ пе тъмъ-меа; Каталония se гепавътъ; едъ те вояжътъ гъсти песте първина la Gerona, ми атънчи н'авемъ съ не маи desnъrgimъ външътъ de altътъ.

Toate сърътъ гата в сърътъ ачеха пентра пълнота Венеци. Se denърти ескортътъ de natra din чеи шай кътъзътъ mikeletъ ай четеи, ши Първото, дърви че о инсогни пънъла о бънъ distanцъ de оравътъ, se intoarse пентра à пръвимъ felicitъри-ле үенералътъ Маэгриче-Матеътъ кътъя и де лесъ чеа маи маре нартъ din прада че съкъссе la monasteriътъ Trinidadъ.

Кътъзътъ foarte бънъ инкълъ партеа че къ-
зъссе kanitanътъ илъ инлесни de à intra в nische keltътъ е-
straordinare: първата Венеци лса къ дънса дърви ми дънистри,
ми Първото, касае някои visa altъ dekълъ resbъннаге, espediasse в
тоате първите оamenъ кътъзътъ, intelligенцъ, пе външъ ским-
багъ външътъ, пе алътъ външътъ пъсторесъ, ка съ им-
бле съ гълъсътъ пе Marcellino Perez.

Пе de altъ нартъ, българите маре овтири à лси Napoleon semънаш нревестинътъ о katastrofъ пре ане къръндъ, ми ка-
нитанътъ mikeletъ se temea de à някои silitъ съ фънъ din Is-
mania сътъ ка съ кои nedensitъ маи интишъ, intr'gnъ kinъ inde-
stabilitътъ, пе miserabilътъ Perez. Барселона se търбира първ-
шилъ, Figueras, Vasa, Palamo, скотеа южното are ame-
нишътъ; francesii пънши dъ assuntra външътъ volkanъ, awtentica kъ
neodixnъtъ momentътъ isbъknirei, ши steagътъ trikolorъ касае
фънъла инкъ не пънтеle Jsi ши четъмъгиеle katalane, semънаш
miшкъндъ-се събътъ външътъ nosomoritъ.

Snre meazъ-зи ши la angesъ, ня linsea ю assemenea

înscripțurile sinistre; ouăurile lor și Sălt, amenințate de către Portugezii și Englezii, începeau să se retragă, fără că să se fi învinsă însă nici odată, și cineva vedea în dreptul Barcelonei toate școalile britanice deslinindu-se de vasele angorate ne mare, arditășită și trăsăurele lor sănătățile, allergindu-si șokat, anronindu-se de el și și arătându în toate puțigile elemente de diskordiu și de rebelliă.

Akșam, se și întâmplaseră săpăeroase kontra-lăsărări; akșam, alte șete de bandiți, rivale însărcinătoare șete și la Pajolă, se și formasserau pe virfurile mănușilor, și păcea nu mai era de găsită de către orășele okupate militarescă.

Ori că neîmblăne, șeva mai denumită de zidurile țetăuji, devinea nerikoloasă; nășgarulă askandrea nu în brasde și nu în tronkii arborilor numai săpăndea și karabina, și că kîtă și-neva uriașă mai multe semne de iarbire, că atâtă mai multă avea să se teme nentras viața sa. Spinzătorile, ne-mai nătindă să șurme omorăriile sărișate, se arda că nu în toate piețele năbălăie; agonie konkurselor (kăcheririlor) noastre era însemnată nu în nicio nenorocire asemenea că avalea kare neședasseră la începerea lor. Franțezi și Spaniolii nu se mai înțelegeau să se neîmblăne; săpădă și de alături că niciun simțiment de neîncredere că atâtă mai multă de temută nevoie să se velă învinsă se săpănăse mai multă timpă de însărcinătoare, și cineva nu mai vedea ne linge Franțezi de către Katalanii soarte compromisă în trechiță înkîltă n'avea să se snere la ertarea lor în zioa retragerii Franțezeră.

În aceste grele înnrejurgări, generalul de căpitanie căuta sănătățile în toată oamenii care de înimă, și nu sănătățile Pajolă, alături cărăjă fanatikă și era cunoscută. Trimisă dară după el și la cărtărașul său.

— Cămăna este grea, Pajolă, și zisse; krezi că la o rescoală general?

— Ba nă, domnule guvernatoră; Katalaniș suntă bravă dar' foarte trăndavă: cănd ară să se bată cineva dintr-ună nată kontra altăi nată, totă ară mai meru; soldatul este în-să silită să se skela de dimineadă, și eackă cheea ce mă linășteșce.

— Că toate astea, la sosirea noastră?

— Adevarată, atunci că fostă entuziasmă și energie; însă miskarea fă atâtă de penibilă încă că netăndină că remasă să venire dărgeroase. A că să oștimoare ne oamenii nostri rățevigă nă în drăgușurile nobilișe, se voră mai intimila și că te-va assassinate nă în strade, mi astă va să totă. Eackă, e că cunoștiua de bine ne skomnii mei komunități încă, daka voiescă și să iată îmbelcările, e că își dă Mizloacele.

— Vorbescă.

— Arestează-mă ne mine, țunerală, păne să mă tărască la o încisoare, finală o spinișoare, lăsă-mă căkolo atirnată în cărsă de dăoă-zecăi și nată de ore, și are să se fakă o iluminare țunerală în onoarea dămitale.

— Franța nu îlătescă că kinălă aceasta serviciile ce au nrăușită.

— O! Doamne! oare Franța chea de mină va să totă Franța chea de astăzi? Guvernele suntă șiletoare la bine-făcările ce nrăușescă, și nu șină în memoria loră de cărătări înjurărele. Cănd ai să osoră dămniata ai căi, 'uți amă fărată să să dăoă millioane călăi multă, mi 'uți amă omorită și că te-va săte de oameni; de atunci, 'uți amă înmulță kofretele și 'uți amă skupătă mai multă mă da bravă: îmi voră cheea noate cununătă de celle d'intăi victime, și mă voră să trimite cărănd și ne mine dăpă ei,

— Vezi că e că voră să aici săpă să te apăga.

— Ei! și cheea 'uți săpă să te apăga? Căkă de lesne este de

à strivi ne spă omă la pămintă. Daka vre o dată voră avea nevoie de à mă facă jertfă ne mine, scică că năș să spă mă casă ne tăpujă nostri, și că să mă calce în patulă meș dormindă.

— Te afli în orele tale velle sinistre, Păjolă.

— Eș? pîcă de căm. Ceea ce'udă sănătă akăm, țenereale, 'mă amă săpăs-o mie însă'mă din momentulănd amă lăsată armele de à te kombatte, și daka amă dată drăguțulă kre-dinchi'oasei melle Beppe, amă făkăt-o în nrevederea unei catastrofe nersoanele ne cărănd mi la karea nă voleskă à o însogi mi ne dănsa.

— Ce felă; Benna nă este în Barçelona?

— Nă, țenereale.

— Nă cămva amorulă tău nentră dănsa?...

— Mă rogă, țenereale, să linsească akăsările kare nă ară păla, ne mine și ne dănsa. Legămintulănd nostră este de neskimbală, ea va mori de moartea mea căm voi și mori și eș de à ei: însă, eș amă gîciulănd kă kontra-lăkrarea ce se nrenara ară fi mai renezichioasă ai căndekălănd ori sănde, și'mă amă trimisă nevasta la Gerona,* nrea năpună denărătă de bătrina mea șăpă. Gerona este înkă netăbărată, și amă să mergă să găsescă okolo ne aceste dăoile obiecte alle ierbirei melle îndată că senioria voastră se va nătea skăti de serviciulă meă.

Asăună a chestoră intră spă ofițeră de serviciu și zisse:

— Țenereale, spă cehșeloră cheie să vă vorbească; elă scică că Păjolă este aici că voi, și cheie de à se introduce.

— Lăsă-lă să intre.

— Dămnezește! că ai că, Jenă, strigă Păjolă săzămin-

* Orășelă în Istria.

tat& snde k&nnosk& ne &nsl& din cei natr& mikelegi karii insqisser& ne soj&-sa Benna.

— Da, e&, zisse acesta & o v&ocaronce renede &i in-drentind&-sh& kornsl& bine, e& kare am& sk&pat& ka s& al-lerg& ai& la tine.

— Vre o nenorochire, awa este?

— O nenorochire infrikoash&toare.

— Vorbesche k&rind, vorbesche, n& vez& k& sta& ne foksl& infern&l& de ner&bdare.

— Eram& ‘anroane de Gerona; nevast&-ta ar&nk& k&te-va b&k&u& de monet& &nei bande de kali& i&nu&en&k&ia& in dr&m& mi k&ntind&. No& ne onrim& k&te-va minste; ei se skol& nentr& & ne bine-k&v&nta: i&ns& era& xod& skimba& in xain&. Benna vrea s& se anere; d&, i&sh& t&vn&iesche stil&et&l& k&om o s&ci, p&np& che se desarm&: tovag&sh& mei mor& to& s&b nominal&, e& skan&, m& ask&enz& n&in t&vn&, m& ie& d&np& &rmia lor&, sh& u&z& intr&ind& la Besal&, oraw&l& snde t& a& n&sk<& . Che kat& s& fak&?

— S& vi& d&np& mine, s& vi& & k& p&nm&al&l& &i k& karabina. Adio, generale, e& sbor& la Besal&, &i vai! de aceste& neam& blestemat&, daka fidela mea Benna mi t&vn&-mea a& verkat& akolo vre o s&np&rar&e sa& ins<&!

Ceata l&i Il&jol& s& n&ma& dekit& s&bt arme.

— Kon&! zisse k&nnitan&l& l&nt&itorilor& s&i, & o v&ce renede, mi s&a r&pit& Benna! Amika voastr&, Benna, s&a at-lakat& miwelesche ne dr&m&l& de la Besal& in moment&l& k&nd ea le im&np&ugea ban& s&re aj&storin& ; kat& dar’ ka voi s& ne reg&sig& ne amika noastr& l&t&lor&, kat& s& ‘m& i&napoia& ne nevast&-mea mie sing&r& . La Besal&, kon&!

Ceata renet& strigarea k&nnitan&l& s&v, l&i n&ma& dekit& dr&m&l& s&re Besal&, &i Il&jol& gif&ind& in kan&l& lor&

ka o feară selbatikă, aruncă încoacă și înkolo căstigările sale de vîltoare nentre à căla nrade.

Dramă se strebătă pîmăi de kită: soldații își plejă, își ka cărăi dospă nrade, era și ka vîzilia la reshevă-pără; și în noaptea ce urmă dospă plekarea loră din Barcălona, se astădă poposidă și așezădă pîmăi că kîndă-va naș denarte de Besală, în pînătossă vadă alături torrentă secată. Plejă le ordonasse dă se onri akolo, à nu face nîcăi sănăsgomotă și a 'mă askăgi bine pîmnaliă loră. Elă strinătăea pe cei mai bravă de mină, sănănea vorbe afiectuoase cîloră și pîgină determinață, și înainte de toate îl învita de à nu face ertare.

— Gîndigă-vă bine, kompaneriloră, le zicea elă, 'mă aș găpiță ne Benna mea, ne tovarășa voastră de nerikolă, ne așeaa karea lă totă de sănă apărare voastră kîndă eș eramă săpărată kontra voastră. Dagă de totă, amiciloră; satătă așesta este de prisosă în Ispania daka mămă-mea să sognă-mea aș săfărită în elă vre o insultă; să nu remăși în elă pătră peste pătră. Benna este jănă și frumoasă, șăcidegă totă che va fi akolo jăne și frumosă; mămă-mea are neră albă mi săpătări ne frante, șăcidegă totă che vegă găsi că pătră albă și că săpătări ne frante. Dospă feră și glonță, flakăra, și vegă și binetăvintăgă! Șpă din voi aș sănă Domenieze! așeia potă snera la o rezultătire eternă; cei-l-alăi vorăgăsi în săsile sălă loră și în amiciua mea păcălă devotamentei și ală energhică loră. Șăciderea este căte o dată o virtute, arderea noată fi o faptă șeneroasă, și voi sună că fo-kătă cărău. Besală este pătată akăm de o mare nață de sănăce; cărgădă-lă, bravă mei țărători, de așeastă nață, și Ilajolă, kanitană săstră, nu va avea nentre voi în viitoră de căută vorbe de iarbă și de rekognoscipă. Akăm, nu vă miscați de aici, adaogă elă, cîrkindă de à se mai liniști,

*

mă dăkă să deskonoperă eș singură, însă țineau-vă ărekile gata la seminalulă teă. Matias, Saletas, mă lăsă ne voi.

Înăjolă, ne jumătate învălită că manta sa cea brăză și armată din cană pără'n picioare, înaintă foarte închelindă, săre orașulă tăcătă. Totă dormea în trânsulă ca cămănu să zese în zioa trezută pînă evenimentă nenorocitoră în sinul său, mi că cămănu n'avea să văză în zioa aceea pînă săkrișicii infrikoșătoră. Noaptea era întunekoasă, și că toate astea orizontulă se colora acămă de o șoareagă față pătrată. Înăjolă arde lingă dinsulă năști prinigă ai pînă omă șomerindă o veselă *segodilla* (căntekă).

— Așa, kaballero! (Salstare, kavalere!)

— Bănos dias, senor. (Băpă zioa, seniore.)

— Unde merge sefuria sa?

— Dăori năști de acăi, nentră o serbătoare. Dar' Kavalerulă?

— La Basală, nentră împrejurări de negozi.

— N'o să facă nimică astăzi.

— Ientră că?

— A! astă se îngălășe nrea leșne; eakă 'mi amă și nsă dăoă streangări mi amă să le legă de dăoă fără ne kare lă amă însină să seară aci mai nainte.

— Ihi aceste dăoă fără nentră vine?

— Ientră măma mi nentră nevasta pînă scelerată... și lăi Înăjolă.

Înăjolă se căstremă că la aceste vorbe, dinu și kljenyără că vioicără în gărză și frantea și se sfătu de o sădoare plimbă.

— Se vede că 'lă cănnosă, kontinși gidele, de vreme că năma nămele acestei hoțomană lă a infrikoșeată.

— Amă arzită vorbindă de dinsulă, zisă Înăjolă; dar că aș grecită măma și nevasta acestei bandiți?

— Chea d'intăș a grecuită kă 'lă a păskută; chea d'ale dăoilea nentă kă 'i dă șnă și.

— Ei, drăve! să văză și e că această îndoită esecătare, mi să mergă că dămnăta.

— Estă de messeria ţeia? zisese gidele că șnă tonă de voci fanfaronă.

— De căre messeriu?

— Eș săntă gidele achestăi kanton, și daka te nricepă cheva la astă, vei vedea că nu 'mă prea skană adessea ne oamenii mei.

— Da, te veză că trebuie să fi foarte îskăsită.

— Înțeptă aceasta și nu te așă prea invita să ai său pici odată că mine.

— Niciu să că mine, response Păjolă, călindă-șă rolașă că 'șă înțelesese.

— Că bine zică, zădă, kontinși gidele, e că nu 'dă lăssemă încă seama bine; văză însă că ai nispe oki karii skotă făcătoare din ei, băzele își tremără, nămăi și se încleștează, și să că estă armată niciu 'n dingă.

— Motivul este că vream să mă apără kontra chelei lui Păjolă despre karea 'mă aș zisă că okolescă ai că n'împrejură.

— Nai să te ţiți temă de nimică astăzi, nentă că, a-l-alte-ieri, să a trebată totă cheata săbă sabie la Barcelona, și kanitanălă ei să a sninzarată că șnă renegată.

— Estă bine încredințată?

— Căm săntă de eterna mea mărturie; atâtă de încredințată căm te văză și mă veză. Ba încă am fostă însărcinată dă informa ne nevestă-să azi-dimineață la încisoare. Nenorocita, n'a skosă pici șnă săsnină, n'a vărsată pici o lacrimă; abia a prononțat-o vorbă sădă doară.

— Che vorbe?

— Mi se nare k' a mormăită: *elă ca fi akolo....*
A fi vrăstă să zică, negreșită, în infernă.

— Da, astă se noate, *elă ca fi akolo*; bine a zisă ea.

— Dar' să încetează această konvorbire, pentru că te facă galbenă ka căm ară și pândindă Păjolă împrejurăslă postră și nă ară și azindă.

— Cine scîză? noale să ne săză, afrișisită. Este adevărată că 'lă aă spînzărată la Barcelona, prekăm zisewi mai adineaoră, însă elă a făcută să legămintă că Satană...

Gidele se înnkină.

— Ihi se înkredințează de sikoră că neste deoarece în șarma esekătărei, kadavrălă bandită și nerită fără că să fi păsată korreidorălă să 'lă mai găsească. Katalonia este foarte serioză că să a cugăită de această antikristă care a arsă atătea biserică.

— Căi le sănăi astea? Pe lingă toate eackă săi fărăile, săi pagă-ka săză akăm săi klonotele sănăindă; măgimea are să alleră, să apăkă de lăkră.

— Vezi de 'uți înmlinescă datoria bine, căci are să și se întâmne nenorocire.

— Eackă, pînăie aceste făni, mi vezi ce ale nu coase săntă; aă să strîngă mai bine dekătă *krimpeislă* căldă mai tare.

— Salătare, kaballero!

— Salătare, fiindă-ka nu vrei să remii la serbuțoare.

Păjolă se denărătă. Îsternicele sale vine se moleștează săbă dinsslă, bătăile înimii sale îi spărgăeaă pentăslă și o sădoare îngieuzată îi sădă toată membru kornăslă.

— Îndră rare! o! îndră rare, amiciiloră mei! zisse elă ajungindă lingă ai săi că karii se împreunasse. Îndră rare! să răgădui-vă ka să amă păterea să mai trăiescă pînă atunci. Dămnezeasle! Dămnezeasle! krează în tine daka 'mă permisi să

mai văză ne bătrâna mea moartă mi ne juna mea soție încătușate sănă lingă alta.

— Ce zică tu, Iljolă? strigă Saletas spăimîntat de aceste cărți.

— Da, da, amică, aș să le sănătore, să le sănătore ne amindvoză nentru că sănă mă este moartă și cea-lăltă nevastă. Amă văzută ne gidele, și amă vorbită, și așa este astăzi lăsără. Skoală-te, Matias, frate, mi tu, Saletas, îl să vedegi kolo josă cămă ișii cheară laușă fatală? O! Dămnezeul teș! fă-mă să trăiescă încă o oră! nămai viață de o oră, și așăfernălă nentru eternitate!

Iljolă era galbenă ca sănă kadavră mi pătrile sale se învinsește de energie minărie ce lă domina.

— Vrei tu ca să mergemă că tine? și zisese fratesă că o văză marginală.

— Ba nă, Matias, n'amă să moră încă; căci să fi sănă Dămnezeu nentru sănă sănă kare arde de dorință de a rezerva ne moartă-să... Tăcere!.. n'auzidă voi nici strigări selbatice? da, da, sănătă ei.

Iljolă sări că sănă tigră sărprinsă mi vulnerată (rănită.)

— Împăratul vostru, koniu, sănătă bine askavici? imemele voastre sănătă indesătă de tară? aidegi, aidegi în cheamă că kanetele năkate sună achestă gizi; nentru că să așează karii însărescă ne moartă-meă și ne soție-meă sănătă gizi... Mai auzidă iargă?... aidegi, și tăcere!

Torgă fănebre resnindeaș în dențărare sănă fămă negrițiosă, drăgușă era încisă de toată lumea din Besală, rostindă blestemă mi înjorătoră astăzi yelloră dăoă victime kare merțeaș kăpătindă laudele Domnării.

Iljolă kade în brații lui Saletas.

— Rezerva! și zisese acestă închelinelă la ureche.

Пъјолѣ се аѣлѣ де одатѣ ѿар' ин пічиоаре ши инфрикошъторѣ стригіндѣ:

— Везі тѣ, Матіас, кѣ нѣ еste пічі впѣ преотѣ п'ин-
tre еї... бine аѣ фѣкѣтѣ еї; маікъ-меа ши Бенна н'аѣ не-
вое д'а інвѣца кѡм sъ тоагъ... Ії vezі тѣ, аміче? вітѣ-те,
окії меї se ініспекѣ, este ноанте.

— Ba este зиоъ, strigѣ Matias, пентрѣ кѣ възѣ не
Бенна ши не тѣма ноastrѣ інкътѣшeate аміндѣоъ, ши elle не
каstѣ negreшиtѣ kѣ okїї; eакъ-ле, eакъ-ле, sъntѣ мѣ de totѣ
анроane de fггчї; le battѣ! le окътѣскѣ!

— Съгдї інкоаче, bravїї меї! strigѣ Пъјолѣ kѣ о во-
че bѣбѣтоаре; інкоаче, lѣпїтѣорї меї! інкоаче, alleшиї меї хо-
уманї! ши lѣssauї la o narte karabinele, ka нѣ kѡmva sъ
loviгї не тѣмъ-меа saѣ ne соuїш-меа.

Soldaїї четеї пъуылїа assnra korteцїлїи ka впѣ хы-
тишѣ de lsmї assnra впнї tсрme de oї; mслuимea vrea sъ fг-
гъ, dar' індаї ſe іntoarsѣ ши silitѣ d'а se onri.

— În үенскї, kanallї, îн үенскї! strigѣ Пъјолѣ; ши
орї че kanѣ va trece mai sssѣ de brїslѣ meї are sъ kazъ іn
gerrїпъ.

Mikelegїї okirѣ kѣ armiele assnra mслuимei tremѣrїnde;
Пъјолѣ serenezi іntiї snre тѣмъ-са ши apoї snre соuїш-са
alle kъгora languri le mi snarse.

— Dѣ-'мї nsmnalslѣ meї, Пъјолѣ! strigѣ Benna.

— Qine, seméъ:

— Шї mie o pereke de тѣлїнї, zisse bѣtrїna!

— N'amѣ, zisse Пъјолѣ.

Апої adaogѣ іnfiorindѣ-se:

— Ama! voi ardiкуї fггчї пентрѣ femeї! пентрѣ nis-
че femeї ka тѣмъ-меа ши ka Benna! Eї bine! miserabilis-
lorѣ, eакъ eї apoї sъ skimbѣ destinarea sninzgѣшeareї; ea
чегеа sъ aibѣ dsoѣ kadavre, le va avea. Sъ 'мї addokѣ

aică ne alkadălă din Besală kare a lăsată să okăraskă ne mătăsă-mea și ne soțiu-mea, să 'mi 'lă dea în mănele melle mi să se omnoare.

Dindă-se alkadălă în mănele lui Păjolă, să sunțărată, și cănd gidele vră să se dea josă de ne skara sunțăreloarei ka să păieștă mină și ne à dăoa viktima, Păjolă îi strigă că măpădiește:

— Remii akolo, mi 'lă implinește datoria nentă tine înșe'gă, săă de nă, îlă trimișă eă pe vre unulă dintr'ăi mei.

În demură se răgășă gidele, căci să sunțărată alătărea că alkadălă, și, dăpă che dobândă așeastă îndoite resbătăre, Păjolă, ne jumătăate îndestălată, strigă:

— Akăm nămaî dekită să 'mă addăkă, frântăuă sătălăi, nată milă de niastri, săă de nă, pîcă unulă din voi n'are să se mai skoale de josă! nămaî nată milă de niastri ka să resnătescă braviloră mei lăntători karii staă, căm îi vedegă, gata de à vă rostokoli capetele în pălbere, și karii îmă chevă prin cătălăurile loră, așești căvintă de esterminare! nată milă de niastri nămaî ka să vă nedensemă că așă cătezătă să vă attinșează de xăinele mătăsă-mei și alle neveste-me, sărăcă à cădea în șenși căm făcăză înaintea vreunui din moaștele voastre! nămaî nată milă de niastri, nă é așa că Păjolă este ună bandită foarte îndrăgitoră și foarte generosă? nă é așa că voi îlă prețășă astă-ză kălă făcă, mi că 'i dagă togă drenată? Aidegă, aidegă, să făkă mai cărind; mă grăbescă à vă zice adio, și à salătă că mină așești blestemătă orășă kare ară fi trebuită să se sărne căm în flakări. Aidegă, eă săntă grăbită, oameniă mei aștenătă așeastă nobilă nătă de karea săă arătată atâtă de demnă, și daka nă mășă fi năskătă între voi, n'așă fi skănată atâtă de estină. Eakă vă daă timă de o oră nentă indenlinirea ordiniloră mei, și, nentă să-șe minătă de în-

tărziere, se va strenguțe kîte șpă pentă. Voî sună bine daka 'mî șîr săă nă vorba.

Шi, fiindă-kă trimisă nă fără prea esacăi, kada-vrele à trei vîktime să ui tîrissereă akăm într'o groapă, și chea de ală natrălea era angoane de à pîrîmi fatala lovire, kînd se addăse năata.

— Akăm sunăne, Bennă, kare a dată în tine? zissee Пăjolă.

— Aceala a mărită.

— Sunăne shi ts, mamă, cîne a kătezată să păieș pînă o mînă nelefăită?

— Nimeni, fătălă meă.

— Pîntră nămele lăi Dămnezeă, sunăne-mi-'lă, mamă.

— Pîntră nămele lăi Dămnezeă, eă ilă ertă.

— El, si! fiindă-kă așa vreă ts, ilă ertă shi eă, zissee Пăjolă nălekîndă-'shă kanslă kă șmilindă.

— Își mărcămeskă, Dămnezevă! 'mî amă în-torsă ne fiș-meă la klementă.

IV.

O SPITALITATE.

Dăpă che se făkără ommorără sănăeroase, și se indenlini odată drenataea, Păjolă se arănkă din năoă în brațele măume-sei și à neveste-sei, și le șdă kă lacrimi de frățezime. Gradulă săă, krimale sale, soldați săă che 'lă înkognită, săvenirea strelăciteloră sale îsbănde de arme, răsuinea că se vîndasă Francesiloră, toate acestea le săă elă în transportele sale, în băgia sa, și nă vedea altă nimică akolo lîngă dinsulă dekită o mătă nrea iubită, o soție, șnă săă speranța sa; și plinăcea în mizlokułă băkăriei sale, și ridea în mizlokułă lacrimeloră sale, și 'wă rakonta șna dăne alta temerile sale, tărbarea sa, desnerarea sa, delirulă săă kănd astă mai întâi arestarea Beppei, și mai tîrziu kasnele che păstraș nentră ea mi nentră mătă-sa.

— *Elă ră fi akolo!...* așa este, sogioara mea, că că ai zisă aceste vorbe gidelii? *Elă ră fi akolo...* Da, da, voi să fi, netăndeni săndă va să nerikolă nentră tine și nenără mătă-me. Amenințe-vă lănea, goneaskă-vă cerasă și infernală, Păjolă va să totă do șna akolo nentră à kom-

batte și à învințe ne oamenii, infernală și cerșelă. Însă, să mai spune-mi, krezătăi că sănă momentă la vorbele de moarte că kare își mai amâraș ultima ta oră?

— Nicăi o minătă, Păjolă, nisice assemenea nenorocirii se nrevestescă prin vocația înimeei. În ora morții și sănă obiectă ișbită că atâtă frățezime, că să se netreakă în săsile sănă din acele silnice sgădării căre omoră; kornală că să se înfioare, okiă și se învălui de înținere. Își joră, Păjolă, că eș amă sărăsă la vorbele gidelii meș, mi elă, mîșelală, și lăsată drentă băkără căea ce nu era dekită o demingire și nenorocitei sale prezicerei, dekită o inkredingare și întoarcerei sale.

III Păjolă, așzindă aceste vorbe de frățezime că eș sănă dintr-o gărză adorată, respondea prin nisice mari lacrimi că se sărăcaș ne obrajii săi, mi înintrăsnălă din acele sărăsări de băkără mi de sămire în căre mi amârcătinea își are parte ei. Aceasta era sănă deliră, însă sănă deliră căre țineau de băkăriile cerșelăi mi de kinurile infernală; mi țineau nărășii păstări zice, în momentul sănătății aceleia, daca Păjolă era sănă anșelă de lăsiniță sănă anșelă de înținere. Cașsa este că la această omă că natimă înfokate, nemășterăriile erau totuș de sănă lingă alta, mi blindeau și silnicia erau atâtă de făptive și skimbătoare la elă, înkălită remîneaș pește pătingă de îngellesă.

— Eș, sătulă meș, adaoga bătrâna înkă tremărindă, năveamă lacrimi dekătă pămăi pentru tine singură; că amă greșită eș cerșelă, bătăa nenorocită, karea te văză blestemată netăstindeni, karea așză din toate părgăile fioroase anatemă că căre își șrmărescă kanălă? Vaî! eș tă amă păskătă, Iosife, și sănă Dămnezeu scăi daka m'amă kălcată săd daka m'amă sklată vre odată sără și kiema astănuia ta sănăta lăi binekăvintare. Eakă, privescă la Matias, la această bănă Na-

tias, kare săpă kolo în valle o groană nentră așeia ne karii
 și ai omorită tă; căm de nă esti și tă înduștești ka și din-
 saslă, o! Iosif ală meă! Cață să nlinșești și să erătă, ka
 să ne erte mi ne noi Dămnezeș odată. Eă săntă datoare
 lă Dămnezeș molte erătări nentră kă 'lă amă pe îngrăjilă în
 răgăciunile melle. De căte ori, vai, încuvențieștă înaintea
 săntei cruci snre à mă răga nentră Matias și à cetei îndră-
 rea ceteaskă în favoarea lă, 'mă a venită pe baze pămele
 tă în lokulă nămelă săbă, în Mizlokuș pioaseloră melle ră-
 găciună! de căte ori, vai! vrindă să fiș mămă dreantă, nă'mă
 amă bătătări nentări nentră à mă nedensi de preferințele sărgă-
 voe ce 'ușă damă uie, fărăosse Iosife, kare aici săkătă de a-
 lităea ori să tremure biata ta mămă bătrînă! Vai! daka este
 să se bea naxarăslă, fiș ka să treakă nămai ne bazele melle,
 și să fiș nămai eă singură nedensită de iubirea mea!

— Lassă, mamă, lassă, mă voi sila să'ui șirmeză no-
 văcăsirile ce 'mă dai; eă săntă înkă tăpără, și mai amă timnă
 nentră penitență; și, într'acuesta, eă mă deslegă de moar-
 tea acestoră blestemău che să'ă snințărată de fărăile ne kare
 le păstraș nentră voi, și de acestă poicidă dă assupra kăroră
 bănuș Matias însăce akăm o cruce de lemnă. Kă toate
 căte zică dămnăata, mamă, Dămnezeș nă noate să poarte
 nekază către așela kare resbună okara săkătă măme-sei.
 Daka m'ară nedensi nentră kă v'amă skăpată de o moarte
 defăinătoare, daka m'ară halte nentră kă amă simsslă
 ne prea-iubita mea Benna din fărăile prenărate de către
 așei miserabilă, ka che nedeauă 'mă ară și păstrală oare
 în drentatea sa, daka eă, birsindă-nă de frikă, așă și
 făpălită ka șnă mișelă la anronierea acestoră lăpă flăminzi, mi
 așă și îngădăsită de a vă trimite ne voi în chea-'l-altă viață!
 ne voi, nisice femei ueneroase kare vă răgădui nentră găzii
 vostri? Nă, nă, mamă, Dămnezeș ne kare 'lă invocață voi,

a ingellesă kă eș aveamă o datorie de înmormântă, și 'mă a dată păterea de să 'mă învinuie dărerea, 'mă a bine-căvintătă armele, mi pîcă k'ară mai și fostă de adorată nentră voi, daka nu 'mă ară și dată voea de să mai strinuie încă odată în brațe..

Dăpătă aceste prime minăte date frățezimei, comandanțișlă ișii căiemă ne bandigă săi încă gîsăindă de osteneală, și le zissee că akcentășlă chelăi mai vîlă rekognosciuie:

— Voi v'auți nărată notriviită că voi, și eș voleskă să mă părătă către voi mai bine dekiș dăpătă obiceiă. Eazăcă nastră miș de niastri tară; săntă alle voastre, și să împărțigă între voi toată această sămmă, și, kîtăi de năpunării de voră konsiliu offiicerii și săb-offiicerii, așă dori că acești bani să se dea în părăgi egale.

— Ama da, în părăgi egale, strigătă offiicerii.

— În părăgi egale, strigătă și soldații, și să trăiască Hăjolă!

— Vezi, mamă, că nu vrea toată lumea că să moră. Te săzătă ce oameni bravi săntă aceștia!

— Cineva căză să zică și așa, fătălă meă, adaogă măma sărăzindă că tristează.

— O! nu săntă nămai eș singură căre o zică asta. Kită se arătă ei de bandigă și ori și kîlă de desprezită și năspălikă Franției și Israeliu, soldații mei și eș de multe ori nă amă împărțită merinda noastră că drămașălă pedeștră, și șpe-oră mi s'a întâmplată să intră, săză și să căpno-skătă, intr'șnă bordeiș sădă în vre o șoptă și să așză vorbe de bine-căvintări nentră Hăjolă. Lassă, lassă, mamă, Dămnezeu căre zică că are să mă judece, va avea o cămășă dreantă nentră toată, și daka este așa de mare și așa de năsternikă preță zică, elă săză că să pătestă că mi va căștigări că dreptate virtuile căre mă deo-

sibeskă mi kare səntă pəshaī alle melle, wi vicișrile ne kare mi lĕ a dată infernală. Însă, aidegă să plekămă: să ne deținămă de această blestemă orășelă în kare amă cherkaș alătura, wi să ne întărimă la Barcelona: nă este îndoială că n'ămă să vă mai lassă de aksă.

— Ați văzută că ne sunta soră înaintea plecării tale?

— Da, de denară; dă ajutoră săracilor și preoții facă în toate zillele. Ești, trimiș pe askansă bană la achela ne karii nă și noate ajuta ea preoții dorescă. În oră ce parte trece, cineva n'ăde dekătă o binecăvintare, o strigare de admirare mi de ișbire. Săbăi lungă ești haină de liniș, săbăi lungă tăbăcă ce poartă atîrnate de onară, cineva simte wi gișeșche plătăea kare o însorășește, îngălășește xaritatea karea și servă de eskortă. Marii ești oki albastri nă se oprescă dekătă asăună miseriei, wi tăna ești chea stîngă nă scîză binefațările ce resindescă tăna ești chea dreantă. În toate cartierele ne sunte va trece o nămeskă sonă, tămele se oprescă și se rogă, fetele kadă în țenă și se încină, pînă kiară wi însăși kăllăgătării mi kăpădăcă și plecă kăvătășurile înjosă înaintea asurăi wi divine kăvătășuri à Agată noastră, karea a stătătă, că toate astea, sătăcăiște asăună infamălăi Marçelino Ilerez. Kătă nentră mine, mamă, ești tă deținătoră de dinsă, o venerează, o admiră, sătăcăiște simțind-o atâtă de aproape de inima mea, mi nă căteză à skoate nămele ești din găsă mea, temindă-tă ka nă cămașă să gîșească cineva că ea este sora lui Ilajolă wi ka, această fatală năme, să nă și păzeze vestimintele kare koneră kăvădenia sună anșelă.

— Căreia este deskiș nentră dinsă, sătăcăiște, noate că răgăcișnile ești voră dobândi de la Domnezește ceea ce n'ă păsată să dobindească alle melle.

— Ce îskră, mamă?

— Konvertirea ta.

— Spiegъ.

Targa че се съкессе din ordinulă lăsă Păjolă se terminasse în cîrșorul acestoră pioase konvorbiri, și năseră ne ea închetinelă pe bătrîna seméz; îndată veniră atunci înainte Saletas, Francisko Marini, Mateiș și Rinoll nentru à o lăsa la șmeri. Buna meșea de o parte, kanitanulă de chea-l'-altă parte, și astă-felă banda, nlină de măluguri, apără drămăluș ne kare înblasse akom, dar' însă că mai năsună nrinire dekătă înainte.

Că toate astea sgădăirea mi tărbărarea stătăsseră atât de aspre încătușă măma lăsă Păjolă avă nămai dekătă nevoie de renaosă; păterile ei zleite nu și mai ertară de à shedea ne targa șwotă legănată; ea își lăsă kanaluș în josă, mi zissee că o voci perită: Dămnezeșlă meș, aiți îndrăre de fiș-meș Iosif!

Ilăjolă neliniștită ordonă o nonosire și rekomandă tăcere ca să poată prăumi mai bine, în sâsfileul său, șwoarele akcente alle șnei măște adorate. Xirurgulă cetei înaintează și spune căte-va vorbe la șrekia căpitanulăi kare, nentru întâia oară în viață sa, kade în șenikă și strigă: Dămnezeșlă meș! skană pe mămăș-mea, și 'ușă jăruș de à nu mai năne mină, kită voiș trăi, nici pe pămnală pîcă pe karabină! Dămnezeșlă meș, măntăiescă ne mămăș-mea, și 'ușă jăruș de à rekonstrui monasteriulă Merechedei ne kare 'lă amă arsă! Îușă jăruș, o Dămnezeșlă meș! că daka 'mă vei năstra zillele măme-meș, voiș cădea în șenikă înaintea imăgiiloră săngiloră tăi și înaintea preoțiloră bisericiloră tale. O! Dămnezeșlă meș! skană pe maikă-mea, și eș încheteză de akom de à mai fi sheslă înfricoșătoarei cete de resbellitori.

Matias și Marini, giindă mătășnă în mănu, căntă și năște versete că măltă kăceriș; Saletas, înekată de săspini,

ameninga kă pămăslă și că okii oțăwelăslă Besală, ală kărgăla tără se mai vedea înkă, Bepna își măskă într' șnă kină konvulsivă băzele, și soldații spăimăntăloarei cete își 'nekaș în gîlă înjorătările și fioroasele loră blasfeme.

Agonia bătrinește este șnă spălătorie foarte dăiosă! șnă kornă dărerosă înmăinsă sună groană de către omă fată! neputința lipsindă-se că săferină, xorkăirea că arzătoarea săflare à morii, rădăcăinea că nemitarnica strigare à destinației, și pîcă o spălătorie! Energiea este slăbită, că călă mai multă va ține totușta, că atâtă indoaială se va sterpe; bătrinește nu mai sokotescă că zille, ci sokotescă că minăte și că ore, și cănd a bătăltă chea din urmă din aceste ore, nu mai remine de amintirile dekăltă slima cătușătăgă și ultima simțăcăne.

Măma lui Păjolă ținea în sărbătări ești mină năsternica mină à fișă și să șda că de lacrimă; ea mai vorbea înkă, însă din instinktă, nentă că vedea noate vre șnă anșelă care și adăucea cănoana de martiră. Este o martiră, în adevărtă, măma karea askalătă în toate ziltele blestemăslă oamenilor așaunra konillăslă înimei sale.

Păjolă plinăcea mereu și ameningă zikindă:

— Nu este pîcă șnă ajutoră de spălătorie, pîcă șnă orășă că anroniere! Nămai Besală dențărată, acestă blestemăslă Besală, căre dă moartea mărmătei! Eakă dar' infernală che mi să promisă de atâta limnă!

— Este kolo în valle o căsătă albă săb nîșce frumosă arbori, zisă șnă mikeletă kare se întărni în făgămare de la gardă d'inainte săndă închepăssemă à se îngrijea de întărzierea koloannei. Măma căpitanăslă se va urmări akolo bine, sără indoaială, și, daka 'i se va refesa șnă nată bănă, noi vomă săi să 'i lă prokbergămă.

— Nu, pîcă o silnică să nu se făcă astăză, ci nu—

mai răgăciunii, zisese Ilujolă că o voci întrecremată de șe-mete; se șerțemă înse spore așeastă casă binecuvintată, unde soldații noștri își vor să intinde tabăra într'o denumire oare-kare, ca să nu spăimântă ne nimenei, și numai Saletas, Marinini, Matias și el să nu ne înfățișăm nentăsă à cheie osnită-litatea. Mai târziu voi da alături ordină.

Bandigii merseră încă kîlăsăva ne drăgușă călă mare sănătate à 'mă părătabăra într'o nrea frămoasă valle anroane de pădurea unde se deosebea căsuța cheie albă, în timbră cheie targa ansa sănă drăgușă păzește că să ajungă mai cătrend la asilă nrotoatoră. Cheie naște amică încă lăsăsăceră karabinele mi învelitoarele lor de lîngă, askenziindă-'mă totă de odată și neminală lor, încălăză să nu simțimăne ne nimenei, mi ajutoră căuză de osteneală, dar' gata de à 'mă urma kallea daka bătrâna moartă pă găsea akolo ajutoarele kare 'î era să atingă de nevoie. Înțelegă dar' foarte închetinelă la șa cheie încăiată, și o șopâră servantă încă skoasse capătă pe sereastră întrebăndă:

— Ce căutați, domniloră mei?

— De astăzi și ajutoră nentăsă o semănuță bătrâna cărea săzescă mi să anroane să moarcă.

— Cine săntăgești?

— Călătorii karii merțemă la Barcelona.

— De la Bezală veniște?

— Ba nu, de la Figueras.

— Stăpînă-mă să este akasă și nu scăiș daka trebăsă să vă prăimeskă.

— Stăpînă-tă este șamană, fără indoială, și noi avem sănă 'î plătimă uenerosă grijile cheie va avea nentăsă bătrâna noastră moartă.

— O! stăpînă-mă, senorăslă Rodriguez, este nrea avăstă încălăză să prăimească cheia; și fiindă-kă și el amă

o mătăsă bătrînă, amă să vă deschidă oasă, daca 'mă jăgașă ne sântălă Iakovă de Compostella că nu 'mă vezi făcă pîcă ună gădă.

— Ne sântălă Iakovă și ne sântă Virgiină, vezi și respectătă ka o soră de frății săi! strigă Păjolă.

— Oasă se deschisă în adevărădăpă o așteptare îndestălă de lăngă; călătorii intră, se detine ună pată mătăsească și Păjolă carea nu mai vedea pîcă mai așteapă așteptări nimică, în timpă ce săz-săză, căcăciu neîncetătă pironișă asăună ei, semănă că o nădeajă că căzătăra sa nlină de iubire.

— Așteaptă mă să aflu singură, zisă servană, mi nu vă pochișă priuimă cămășă și dorită; însă domnulă Rodriguez are să vă nu mai dețină într-o căciuă căcăciu-alău dăoi domesticii ai săi, și atunci n'are să vă linsească nimică.

— Nu este aici n'imprejură vreună medică?

— Da, da, însă astă este ună secretă; unul din domesticii sănătoși meă este doctoră și înțelege ună doctoră foarte îskosită, nentră că elă tîmăduiescă ne toată căcăciu de n'imprejurălă nostră. Se vede însă că are născătușă kăvintă de se askonde.

— Este multă timpă deținănd locuință în această casă mi deținănd te aflu sămniata în serviciul sănătoșăi Rodriguez?

— Sună nu mai dăoă lăni. Elă călătorescă multă, este de la Barcelona de unde a plecată nentră că nu iubescă ne Franțești; în urmă a imblată nu scăză unde, și a cămpărătă căceastă moșieă așteaptă nămașă de dăoă sănătămină. Este ună prea bună sănătă, domniloră, și nătescă prea uenerosă domestiviloră săi. Sună săkără că n'are să vă căceastă nimică nentră toate grijile osnătălitășii.

— Unde găndescă să fișă în momentulă căcestă? n'amă nătea trimite săpă dinsălă?

— La astă nu v'aușă indemnă de locă; căci de ieră încăoace amă așzită vorbindă-se de năște lăkrări foarte triste!

— Ка че felă de Iskrșri?

— Къ aveaș să spiniștre ne mai măluș ișii la Besală; kă vr'o dvoș trei săte de tălxari din cheata lăi Păjolă aă intrată n'in mănușă de n'împrejură, și kă 'ă văzătă, avindă ne drakslă în frontul loră, desnsindă și omorindă ne toți kăluș kădeaș în mișele loră.

— La Figeras nu se scia nimică din toate astea kare spăși.

— O! atunci să vă mai spui că kă și însăși Păjolă s'a spiniștrată și s'a arsă à-l-altă ieri la Barcelona.

— Adevărată să fi?

— Atâtă de adevărată încâtă klonotele de n'in toate orașele Kataloniei aă sunătă singure toată zislika, și s'aă făcută jocără noblige în fiș-kare sală.

— Dămnială aă așzită negreșită vorbindă de Păjolă.

— O! de mai multe ori. Se zice kă este mare, mare, kă este 'naltă de meante pîchioare și kă trăiescă nămaș kă karne de omă.

— 'Lăi aă sunătă adevărată, resușnse kanitanălă kare, nlină de nioasele îngrijiri che arăta măme-seă, lăsasse nrea ușină în seamă vorbele jănei fete.

Anoī adaogă kă năastimătoră:

— Însă văză kă doktorulă întărziș nrea multă de à veni?

— Poate să se fi dusă nîmă la Besală.

— D'anoī mămă-mea karea este sără ajutoră?

— A! dămnială esă și slă ei?

— Da.

— Ama dar' trebuie să fi foarte spărată, nentră kă mi se nare kă ea săfără nrea multă, sărgăda! ține, dă-i să mai miroase stiklăule astea, și anoī anrinde kile-va soi de dasină săpuită mi ţea kă dvoș dește păpușă din che-

nămea loră și îi pune la timule; se zice că astă noate să făcă ne celi morți să înviileze.

Asupra acestoră sează bătăindă la șină.

— Hoate că sănătă e! strigă Hăjolă...

— Va nă, zisese servanta, este văzut căcișoră.

— Milădici-mă că ceva, zisese căcișoră.

— Căstăuți de drăguț, și resprezintă.

— O băkăuleacă de păine, pentru nămele lui Dumnezeu! adaugă căcișoră.

— Așteanță să ţină dacă văză kodră de păine.

Hăjolă cunoșteasă vocația și sănătă din ofițerii săi și lăbuță păinea din mănuile servantei zikindă: Este păcată și așa că păinea la săraci; lăsată să mă coboră eșă că să dașă mi de la mine către-va narale achestăi nenorocită.

— Bine, dar' nă 'lă lăssa să intre.

— Fi liniștită; eșă scăză că căcișorii sănătă nerikolomii în Ispania, și mă voi păzi.

Hăjolă se coboră și deschise ușa.

— Înțeptă vre o nenorocire năo? întrebă el că ne ofițeră căcișoră că o vocați firosită și skimbă?

— Va să, căpitane; dar' amă prinț trei oameni și nă scăză că să facemă că dinșii.

— Ce vădă zisă e?

— Că se dăcea să vază îndoita esecătare de la Bezală.

— Îlli nă 'i așă cărău?

— Nă așă întrebătă daca nă mergeamă și noi. Lă amă resprezintă că da, că scăză că semăna ne karea avea să sunăzore era nevasta lui Hăjolă, și că vreamă și noi să ne astăză la această ceremonie; amă mai adăgată ne lingeă aceasta că noi eramă din cetate resbellitoare alle lui Hăeblo, și că ne posseșteamă la năndă că să călăză ne

oamenii din cheata drakului Păjolă kare n'avea să întrezieze de să se arăta ne akolo.

— Sh! e i n'aă responș nimikă?

— Ba da; aă responș kă e i nă ară da toate ajutoarele nevessarii, shi kă, daka amă avea nevoie de renaosă, amă pătea veni aică, nentră kă acheastă kasă este sănă din ei.

— A sănă din ei! a sănă din ei! zisse Păjolă că neodixită. Alleargă pămai de cătuș, bravulă meă, kăcă sănă din acestei oameni este medikă; mătă-meă și este rău, foarte rău, mi auțentă ajutorindă.

— Ama dar' mă dăkă?

— Dă-te, shi nu le spune kă sună străină akasă la ei.

Șa se reînkisse; Păjolă începea să se sără, cănd de odată se simți oprită de o semănu. Această semănu era servanta îndatoritoare, karea 'ă zisse:

— Îndărare, seniore, îndărare!

— Nentră ce?

— Eă amă așzită totă; nleakă, dă-te de aică, dămnata estă Păjolă. *Maika Domnului!*

— Însă Păjolă este celă păcună 'naltă de sheante nișcioare.

— M'ai amăvită, dămnata estă...

— Sh! tu te amăvesci, konillă, zisse Păjolă mai imblănțindă-shi tonsă vorbești.

— O! nentră astă dată nu mă amăvescă, estă kiară dămnata.

— Ță lassă, lassă, shi te linistesce, kă nu sună eă Păjolă de kare te temă amă măltă, mi kiară mi să fi fostă, n'aveai de ce să te temă de acela ne să kărgă mătă aă pră-

mit-o asunra morgii. Vino, vino, konillă, shi vei fi resnătită de xaritatea ta.

— Dar' mai întâi ia să vedemă daka nu mă amărescă.

— Ce vrei?

— Să nronșnuți nămele lui Dumnezeu și să te închină.

— Astă este nrea lesne: askală mi nridescă....

— Ei eaka sună ce kare mă linistesce de totă; văză că nu te a lăsată dracă cănd 'uți ai săkătă semnătă crăciun ne frante; să o lăsătă astă în kolo, căci afară de aceasta elă să nu se întâlnească la Barcelona.

— Dar' nu săi că morgii se întorkă căte odată, zisese Păjolă.

— Să snerțuimă însă că Dumnezeu nu va permite această de a mai ești din căibă lui Satană.

Păjolă mi servanta se dăssea la naștere maladeă alături nălățea mai liniștită și karea se nărea sătindă-se și văzândă că okii. O șoareță străinătore de mănușă arătă filială că bătrâna sa mătușă îlă cunoștește, și elă își denumește pe aceea mănușă suțnată, astenândă o vorbă de consolare ca nentătă chelă setosă kare astea sunt o nățătăță de apă. Găra măiei se întredescisse șatoră, și Păjolă creză că așea aceste kavinte:

— Te binecăvințeză nentătă șăbirea ta, Iosifă alături!

— Această adio are să 'uți addăkă nogașire, frate, zisese Mateiă kare se răga neîncetașă lingă băntătă Marini.

— A! fericierea mi nogașirea mea staș în viață mătă-mătă, și va mări impreună că ea.

— Să snerțuimă, frate, și să ne răgățimă.

De odată intrără dăoi oameni; unul tăuță, vioiă,

III elš imí densse bzzele ne аца мінць svfutatъ. Паг. 71.

surintenă, înjorindă l'mereș de nențingă în karea se aflasse de à se anțra kontra yelloră karii îlă onriseră, dar' promitindă-și tare de à 'mă resvna și cerindă-'șă akvă păska kă dvoă șevi și kgitlă săă de vînțtoare kă kare se servissee în mai multe rîndări; iar' chelă-altă, pachikă, așezată, era de vr'o natră-zevi de annă și semăna foarte nelinistită de linsirea șpăi altă kamaradă de preimblări, kare se șinăse mai multă de bandiugă drămălașă chelă mare.

— Seniorulă Rodriguez nu să intorsă înkă? zisse elă văzindă ne servanta Ritta.

— Nu, seniore Mendez; eă îlă sokoteamă kă era kă voi.

— Era în adevără; însă noi amă fostă oprișă mi sokoteamă kă tălxarii nu 'lă ară și maltrataiă mai multă de cătă noi înpăhi-ne.

— Nău să se întoarcă elă, eakă okupare în această nată nentră dămnăata, doktore; o băiată bătrâna karea să să moară și à kăria familiă și amică săntă foarte îngrijeașă.

— O! o! străină aici, de unde?

— Amă sokotită de nekvăiungă à înkide șuna la rugăciunile loră, și înkă kănd vărsaș astea lacrime.

— Bine aici săkătă; însă acestei oameni, vine săntă?

— Noi sănsemă, response Saletas kă șpă akcentă konvinsă, resbellitoră din ceata lui Pueblo, ștăvindă ne aici Ilajolă karii eă skăpată de măcelătoră din Barcelona.

— Atăpică, bine aici venită. Seniorulă Pedro, este akolo?

— Eakă-mă, response renezițiosă lăne, okupindă-se de à 'mă păne armele în stare bănu; amă așzită totă; Ritta a fostă bine insinuată, mi nekănd voi vedă da ajutoră bătrânei malade, daka acestei lăntători aă inimă, voră face impreună kă mine o goană aici n'imprejură, și n'a-

vemă să ne întoarcemă daka nu ne vomă roși tăișurile de sănătate.

— Noi suntemă la ordinii vostră, responzase Matei și kare vră să opreasă vorba ne bazele fratelui său, dar' vomă astenă căte-o minătă păgerea doktorului asupra sănătății tăieei noastre mărinde.

Medicul se apropia de bătrâna femeie, o întrebă său că să poată dobândi nici un rezpons, se găndi să momentă foarte uroșindă, și 'și plekă kansă ne neută că tristează.

— Ei bine? zisese tremurindă căldură mai mică din străină.

— Dămnăci este tăma dămnăavoastră, seniore? întrebă medicul.

— Da, este tămă-mea.

— Este prea slabă și prea bătrânu.

— Așa dar'... nu mai este nici o sneranță?

— Dămnezeu este mare și puternică.

— Maikă-sha este moartă; zisese Păjolă bătându-se că tăna în pentru.

Apoi căză josă din toată greutatea sa; și neked Matei și Marini rechitați răgăcienile agonisărilor, dăsescă ne kanitanălă într' sănă balkonă sănde, bătându-lă aerulă răcorosă în față, pătea să mai vînă la cunoștința dărerii și a vieții.

Asupra achestoră, intră și stăpînală kasei că xânele sănătatea și că kornală sdrobită, și strigă că sănă aeră sănămintată:

— Amiciiloră, era să bandiugă lăsă Păjolă; din norocire că nu m'a cunoșcută nici sănă din ei, și aș insărată, m'ă okărâtă, și am să skănată din mănele loră ca nrin minune.

— He diseară resvânarea! resvânse jenele; și dăștă de știre la Bezală.

— Și această bravă luptători ai lui Plevello aș să ne ajute mereu năș nromisă, adaogă medikulă. Bătrâna karea moare este cămașa șefului loră ne kare'lă anastă dărerea în momentulă a aceasta.

— Domnule doktoră, să li se dea calea mai infokate griji, nu nimai ka șnoră inemici à bandei infernale, și încă ka șnoră kristiană. Această femeie este în nerikolă?

— Akăm are să'u dea susfletă.

— Ama a morită și moștenea de săntă abia dăoă lori akăm, zisese nășlă oaspe... O! ceva-lă are nîște resvânuri foarte infrikoștoare... Dar' ță năivescă, doktore, sîrmana femeie se miskă.

— Astă este agonia.

— Eakă deskide okii.

— Este cea din ștrăbătătoră.

— Vrea să vorbească...

— Astă-i-va fi cea din ștrăbătă vorbă.

— Askătagă... askătagă...

Mateiș mi Marini iși lăsaseră locul săntă. El aștepta, năcădu ne pată, într-o tăcere nosomorită mi îmblaș să insusescă, prin pioasa loră săflare, săflarea ce se stinăea, când de odată bătrâna vorbi:

— Domnezeule! Iosife! Mateiș! sărătările voastre!... Îndrăgă... o Domnezeulă meă! Tu îlă blestemă... însă eă... îlă binecuvintează... Păjolă! Păjolă!

Patul remasă moș, și totu martorii acestei dăioase săcne îmidenșseră că devotioane găra ne mănele ce se lăsaseră înjosă amorțite.

— Eakă și altă vîktimă à lui Păjolă, zisese Rodriguez că okii năin de lacrime.

— Shî unde nu suntă vîktime de alle lăi? adaogă doktorul arănciundă sănă lingoliș albă neste kinolă moartei.

Dăpă che 'șă mai veni în simurgi, Păjolă reîntră în momentulă acesta în casă sănăjinită de credințiosul său Salatas.

— Toate sănă inkeleată, zisese doktorul că tristează.

— Dămnezeule! che văză! Marchelino Perez! strigă Păjolă săvârindu-se că sănă tigră.

— Iosifă Păjolă! zisese înșorindu-se neadevărată Rodriguez.

— Așa căcătă cheea că năutescă pămănată meă!...

Shî zicândă aeste vorbe Păjolă se și renezi... Însă Mateiș îl să oprescă și îl konrinde că brații săi, zicându-i:

— Che facă tu, Iosifă?

— Elă a defăimătată ne sora noastră!

— Elă a dată însă ajutoră mamei noastre!...

Kamera se făcă din năoștă tăcătă și moartă ca pată.

— Mateiș, respirose și iară Păjolă, alle cărăbuze vinete tremuraș de turbărare, vino să dăcătemă ne șomeri temășigele adorate alle mamei noastre; să respectămă ne Rodriguez căre și a dată o adăpostire în chea din cămăzi a viezelui sale, dar' însă Marchelino Perez să se askanze și bine altă dată, nenteră că de căcătă nu mai amă mămă ka să o dăcă în kasa lăi.

V.

DUOĂ KONVOIURĂ — BEZALU.

— Mie singără să mi se dea întărită remășile sa-kre alle șătmă-tei, zisese Păjolă că o vocițe ținea să-i săpătă că skotea din nentălă să obosite. Manta mea să fie singărălă ei liniști; frigurile să se pleche la antronierea ei, și să nu se arză astăzi pînă o strigare de reshellă din gura mikelegiloră mei.

Se împregna să plină de tristeță că batallionălă infernală în care începăsaseră să se neliniște foarte de lungă absență și că pilanțălă și că prințipaliloră ofiiceri, și mai multă dințre ei își simțiră inima anșăsată la vederea lui Păjolă, și cărăi oki slinăi și obraji trăi arătaș îndestălă profesanda să dărere. Nămai de cărătă se formă o targă de karabine și de mante; și-kare soldată se interesă de onoarea de să da învelitoarea să de lăptă, și apoi cheata își lăsă drăgușlă snre Barcelona. Păjolă mergea singără în urma kadavrălăi, anoi venea Saletas, Andrei și Matei, și înainte, într-o răpadălă nersektă nentă astă dată, mergeaă infrikoșătorii împătitorii sărgă gigaretă în gâtă, sărgă blestemă ne baze, sărgă a-

menințărī în căutători. Stiletele dormeașă șitate în briile loră de nielle, karabinele își căscaă spre pămîntă larurile mițăktele loră gări, și cinea năzea altă de cărăsgătorii sgomotălă mășărată alături esnardillelor (opință) care abia se azteașă pe nisipă. Desnărirea lăsă Ilie Bolă stribătă în toate sâfletele blestematei sale bande, să mai bine elă detesse sănătătă de cărăsile tătoloră achestoră tălxari.

Nică odată nu sătăcă vreună corteușă mai dăiosă decătă acesta. Marini și Matias se rugă să încheluiască, și cinea ară fi crezătă că fișă-kare soldată căuta să adune sănătele vorbe sunte și le reneta și elă din partea sa. Nu știe să răză nimănii, în zioa aceea, de nătărea yelloră dăoi cărajoșă ofițerii karii erau altă de desă esnășă la batjocără, ba încă le părea că, din contra, că ștăsse devotele încințătă din konigăriș, nentă că atunci ară fi căntată în horă că dăună.

Dăună se îmbla închelă; o renede nloașă bîcăvă cheata karea era denrință că aștea kantriță alle atmosferei, vîntulă își împingea sgomotoasele sale sâfătări, frânzișă se înflora și toată naștra era în armonie cădolișă armei, alături așeză semăna că ștăsse toate trecktele sale dăreră nentă și nu mai simți altă nimică decătă dăreră sa de acasă.

Tokmai și treia zi ajunse corteușă la șurile Bărcelonei săndă și sosisse acasă sgomotălă nemorochirei lăsă Ilie Bolă. Elă intră în ordină, tăkătă, că născa nletează în josă, că căutătorii nosomorită dară însă nu și amenințătoare; și nentă astă dată chelă năpună totușă lokăitorii îmnleașă stradele sărgă mănișă și sărgă anateme. Motivălă este că săntă nemorochirei nartikolare kare isbeskă mălgimea, ka cămără fi catastrofa generală; este nentă că cinea se simte sărgă voe atâtă cănd vede nisipe okă karii aș fostă de atâtea ori sărgă complitare, vîrsândă lacrimi din inimă, lacrimi kare dovedescă o nlagă (rană) profundă.

Ilujolă pînăcea în Mizlochilă nefrikoșilor săi miclei karii pînăcea și ei ka dînschlă; elă se temesse la începută că kinșurile sale n'aveaă să se îngelleagă de lokă; elă cughea, ca kum amă zice, compătimirea publică, și această omilitate, ne karea să-chie o gîcea în nioasa sa îmblare, și căutigasse simpatia tuturor în ținere.

O săptămăni bătrâne semăna mărisse, mi mărisse binecuvîntândă ne să-ștă kare o ișbea pînă la adorare, o moartă devotă, și cără viață întreagă făsese o viață de cără și de lacrimi. Barcelona cunoștea desnădareea de karea și se drobisce inima nrințo nețărbaș amăzire; ea cunoștea assemenea și mortalele fructe întăriți căre trebăia să o kinșaskă cănd ea, treckând că kanălă plecată n'in strade să n'in niezile publice, așea sănăeroasele anateme căre goneaă ne să-ștă Ilujolă. O! cără trebă să se fi deschisă la această săsătă cără de cărată căre cărea și și noante ertare de la celă Ilrea-Înaltă de răslă involuntari (fără voe) ce făcăsse ea oamenilor. Iosifă Ilujolă era bîcăilă Catalaniei, mi infrikoștoarele știu că asvărleaă ministrii lăsă Domenieș din amvonii evanuelici asupra neîmpăcatălor lăntătoră, anăsă că toată grecatea loră inima bîetei bătrâne măre, căre nu mai nădea găsi sănătate, va! în blănudea fie-sei Agata.

Ilujolă, dominată că totulă de desnădareea sa, mergea dăună kadavră, sdrobită, fără păteri, săsăjindă de ună frate niosă (evlaviosă) și de o soție cărajoasă și devotată. Drenă așea și căzădenii se îmbălezăă împrejurăla infrikoștoarei milăi și o nroteșteă că kărtățile loră de ișbire mi de compătimire. Că kinălă așesta ajunsese, nrin Mizlochilă și miră de oameni de toată vîrstă, la loksină căpitanălăi căre încunăkăi înainte de a intra și, ca kum ară și vorbindă de căsăta unde 'mi lăssase mărtă-să chea din ștormă săf-

flare, vră să dăkă akolo singără nrecunoasa grecate pe șmerii săi.

Trăna se opri și astență ordină năoi. Saletas merge de căsnice să se retragă în cărtirile săi, și pîcă șnolă din acestă bandigă, atâtă de nedivință, nu ținji nimică pîcă nu se găndi de să se săpăne. Din contra togă, plină de nosomorire și de desnerare, se ștăta și la alături că o dărerere amară, togă se strinăeaă de mînă fără ca să nronște pîcă măcar' o vorbă; ei merădeaă sună lokaă și unde se vîrsauă atătea blasfeme, și nentă astă dată celăi nădină domni liniște, și se înălța la ceră căte-va rugăciuni nentă bătrâna semănuă și nentă Păjolă, nenorocită loră căpitană. Ihi demonii își așă căte odată orele loră de retragere în sine și de săpăne.

Peste căte-va minute, sosi și adioantă alături șenerală și îi invita ne Păjolă să iasă la stabola - maioră. Păjolă se sălaă, lăsă măna mătăsei, denșe ne ea o lăngă sărătare mi ești.

— Ei bine! Păjolă, cunoscă nenorocirea ce te a isbită, zisă șenerală.

— Ba năo cunoscă, șenerale, nentă că nu cunoscă ne maikă-mea.

— Da, o bravă și demnă semănuă, prezentă și aș sănăsă.

— Mai multă deosebită astă.

— Cineva căză să se săpătă decretelor de săsă.

— Suntă foarte frânte, șenerale, și Domnezeul vostră este și Domnezește asură.

— Ești credeam că nenorocirea nu blasfema de locă.

— Însă desnerarea blasfemy, șenerale, zisă Păjolă lovindă - și neută că vioacăne; tăngăreia este erată și inimă sfâșiată de kinări. Eakă, cănd năușă fi fostă păskătă

la Bezală, Bezală ară fi akăm prefăkătă în ceeaște; daka tămă-mea nu 'mă ară fi zisă: Eartă! eă amă fi retezată o sătă de kanete din această orășă de rășine și de nenorocire. Îngălății dămnăata, țunăre, că aceasta este sănă che nebărbătă și nlină de defăimare? Căpnoschă dămnăata că astă este sănă che demnă de infernă? Infamii, că cătezată să pătmăiaskă ne frumoasa mi glorioasa mea Benna? Săi dămnăata, țunăre, că că skănată în figura încrucișată à tămă-mă? O! da, eă amă fostă sănă omă foarte prostă; și nu se cădea să mă arătă atătă de îngădăitoră și miserikordiosă. Daka ei ară mai lăsă înkă odată ne Benna mea, 'ără mai înțigă din nuoă o suințătoare; ba noate înkă ară mai înțigă mi nentă tămă-mea. O! și eă amă fostă assemenea infamă ka mi dănușă săndă nu 'ăramă niorită ne toată de aceste fatale fătări! O jăpă semăna Benna mea! o bătrâină ka bătrâna mea tămă! Dar' nentă che oare trăsnețlă n'are nrîcinește! Eakă dar' nentă che zică eă că Dămnezează este asură sa că că nu esistă!

Ши аснра авесторă vorbe Ilăjolă își rănea nentălă și frăntea. Okiș lăsă de sănătă arănkăă nische căstătări însfrikoșătoare, masăkălii lăsă se svikneaă și băzele sale învineaște, apăsăndă-se sănă ne alta, arătaă o amenințare sănămintătoare. Mașriche-Mateiș ilă privea că o comunătimire țuneroasă, și nu îngălățea îndoita nașă că această omă atătă de estraordinară ne kare 'lă ișbea și 'lă despreudă totă de odată.

— Eakă! strigă mikeletsă strigăndă-'ăi că nebașă tămănerălă nămnălăsăi săă, eă amă omătă oamenă karii imă cheereaă îndrărare, semel fătă pici o apăragă, preouă împăneșkăciuă karii imă refăsaă așă; 'mă amă dăsă ne tălxarii mei la battalișă și 'ăramă îndemnată eă însă'mă la krăzimă. Ei bine! din toate astea n'amă făkătă nimică mai de defăimată de cătă cheea che amă făkătă de sănătă akăm trei zille. Che felă! 'mă că pălmătită ne tămă-mea! că skănată în faga ei! mi eă amă

krăpată persoană care sta să înaintea stiletsului tău! Eș amă și ușoare să te săracă *nardon!* Ce fel! 'mă să omoră și pe moșmea, pe moșma lui Păjolă, și Păjolă nu a dat să fice același orășă *infernală*, n'am să intreacă konii în brațele moșmelor lor! O! eș sănătă mare și sănătos! dar' însă, nu să 'mă mai spălă și moșine așeasă vorbă. General, așa că moș înțorkă la bravă mea căci era să atingă de bine disperă, și că rora pumnală era să atingă de bine ascunzătoare, karabinele să atingă de sklinitoare și moșniile să atingă de anrinse; moș înțorkă la ei, general, mi este doar zile vîră astăzi Bezală să prefece să intră și moșul de răsine.

— Păjolă!...

— O! general! dischinderea este pentru mie și iară să nu năștă tigri. Eș sănătă și tigru care are nevoie de victime (prade), sănătă o ienă căci și trebuie să-ți dețină, și la Besală este să-ți... Cașa este că voia noastră că nu le sănătă toate... Eș amă înțelegere să drăguți pe Marichelino Perez; el era anroane de mine, doar că nu se dădează de stiletsul meu, mi sănătă trăiescă sănătă! Eram să 'mă să mormonez că în năștă că pumnala, dar' m'a opri să frate-mă. Mințelă! 'mă să scimbată nu-mă; okoleșcă că sănătă nemernică și se ascundă; dar' amă să mai daș eu este el, general, și moșmea are să fiu respinsă!

— Ce viață este astă ce trăiescă tu, Păjolă! și zisese generalul stringându-l că amicii de moșă și imblindă să-l să mai liniștească,

— O! viață mea, general, să preleagă de cătreva ore! 'mă să părăsesc ne Bennă și să scăpată în satul moșmei, karea a morită, karea nu are să moșă nu-măescă sănătă ei prea-iubită de așa că, și de la karea n'am să mai prețuiescă nicăi o moșnă... General, este trei zile să astăză și astăză Besală să prefece să intră și moșul.

Пъјолъ плека.

— Мајоре... зисе үенералъ, дар' ла ингропъчкна маікъ-теї, н'аі съ ф? ва меруе ea фъгъ тине ла ытима еї локсингъ? сч! че аръ зиче лъмea, Пъјолъ? аръ зиче къ аї ынъ брагъ ши о инимъ д'а о resbвna, дар' къ н'аі mi саffletъ д'а о ылнингъ.

— Ши че сантъ дар' ачесте лакриш де фокъ каре 'мі ардъ оки! ши 'мі ыскъкъ сада?... Че este ачеастъ налоаре де морте караe тъ ингиязъ, ачесте frigzri каре тъ kincheskъ? Че e-стe ачеастъ къщетаре де blasfematiш karea тъ саче съ дo-reskъ à vedea Isnania prefъкътъ in чепкшъ mi ne nevъrba-гii еї lksitorи arapkaui ne ынъ jъratekъ in vъnъпъятъ. Еш nъ 'мі išbeskъ ne тъмъ-меa! еш nъ 'мі išbeskъ ne тъмъ-меa! ши Maguelino Perez, sedжktorslъ sъгorei melle Agata, маі тъчесче инкъ. Маі тъчесче!... nentrъ къ a voitъ съ dea ajstorъ тъмъ-меi аsъnra agonie. А! үenerale, сантъ nisче dъ-рeri каре ne fakъ съ ne nіerdemъ mi mingile; еш simuš къ kanъlъ mi se гътъчесче, къ vinele mi se 'моай, къ sънuеле iмi fierbe; тоate se amestekъ in kanъlъ meš, тоate kъte vъzъ inainte'mi, iмi addжkъ aminte de тъмъ-меa, de virtъ-oasa mea тъмъ, ne karea aš assassinat-o nisче infamі. Vъ rogъ, үenerale, nъ 'мі маі спондї къ lъmea тъ akasъ къ nъ 'мі išbeskъ ne тъмъ-меa, nentrъ къ voi sънtegi aроane de mine, ши еш iмi attingъ nомinalъ kъ тъна.

Пъјолъ se ourisse la вочеa lъi Maхгіche-Mateiъ, каре-ї vorbea de тъмъ-са; elъ iшi пlekasse kanъlъ ne тънъ, mi nientslъ ii se sъшшиa de үеметеle lъi.

Asъnra ачесторъ intrъ ынъ mikeletъ. Към ilъ zъri Пъјолъ, ii intinse тъна; mikeletslъ ачеста era Benna.

— Че greš sъffserъ! зисе ea sъsminindъ kъ үеметъ kъtre үенералъ, каре 'i infъuiseasse ынъ skagnъ. Че greš sъffserъ! ачестъ nefrikosъ lъntъtorъ, каре a datъ alitъ азъ *

Frangie, și a skșită atîtea nentră francesc! Privescă, țeneurale, elă n'are pîcă măcar' o căstigă amicală nentră Benna sa karea 'i este atită de devotat; nrivescă, toate gîndurile, toate săvenirile lăi suntă nentră maikă-sa din coschiagă; și Benna giganka, karea s'a făcută lăptătoare sună à nă se dețină de elă, n'are altă ce să făcă de către à 'mă aranca la o nartă karabina sa și nemnăslă, și Benna, soția leuțimă à lăi Pajolă, n'are altă de către să alleră dospă famillia ei rătăcitoare, și să 'mă casă o adăpostire n'in kodrări și n'in newsterile măștiloră. O! ce multă săsescă Pajolă ală meă!

Banditălă merse sună nevastă-sa, șeză lingă dinsă, se știă la ea că sună okă dărerosă, și 'i strinse frumosulă capă ne nentălă săă! Săă înceială toate, Benna mea, de acum înainte are să intre amărăcione în amorulă nostră.

— Shă eă o simăă astă ka și tine, zissee jăna semăă că săspinăă greă; dar' ce ordonăă tă nentră maikă-tă?

— Ordonaăă să se îngroane dospă religiuăă, să se aştearne katedrelăă că negruăă, să arzăă trei zille de răndăă dospă mii de flăklii, să se goleascăă toate kofretele melle de bană, și să se înmargăă că imbișugare ajătoare la săracăi.

— Shă apoi mai este anatemăă nentră achestă omăă! strigăă Benna împlindăă-lă de desmierdările velle mai fraude. Shă înkăă și mai zicăă banditălă! tălxarălă! akzindăă-lă ne lingăă achestea că n'are săsletăă nrăunitorăă de îmblinzire! O! strigăă cătăă va voi infamia ka să 'lă defaimă, căci Pajolă ală meă va fi totăă de spăă celăă mai nobilăă, celăă mai mărinimosăă, celăă mai cătezătorăă lăptătorăă din căciăă aă aranca că vîjăliile nolitice în Mizlokalăă înkăegările.

— N'aveauăă să facemăă nimicăă nentră mămă-mea? zissee Pajolă către generalălăă că o văcă smiliciă și săpătă.

— Ordinăă meă săă săă datăă. La konvoialăă ei va fi sună

detachment din toate reșimamentele se săntă de garnisonă în Barcelona. Eșă datoreză cheva și moartei lui Pujolă.

— Doinaia aici o inițiu nobilă și loială, și, ori că va zice Benna, profunda urea drărere a lăsată în săsilei să meșteșugă locă pene tră amoră și penită recompensăciunii.

A doua zi, înaintea revărsărilor de zică, casa comandantului micleștilor era concurată că tanără fănebre; nașră din oamenii lui, că karabina în mână, că capul gol, părăsita la șa se renasca kadavrărenosată; două-zeci și nașră de făclă ardeaș împrejură, și două canoni, în țenă, revită răgăciniile morțiilor. Fiindcă treckitorii se oprea că devotjone, își pleca țenă înaintea crăciună săntă, lăsă dintr-o singură o ramură de șăslină și strănea că ea coschiagă.

Pe la patru ore încrengătă să tragă clopoțele catedralei, și în acela se văză că sosindă și detamentele garnizoanei pe care le promisese generalul, avândă în fruntea lor tobele bătălii 'năvășită ne nastavă negru și o bandă militară căntândă arii fănebre.

Sicriș se năse ne șmeri și nașră miclești. Pujolă îl sărmă 'nekată de lacrimi și snrijinită de Matei și de Marini, iar' Benna mereu singură înaintea coschiagălui în costumul ei de luptătoare și că afundată în chea mai săpătătoare meditare. Această semănu avea astă-fel de mare năstere de voine și încă că pămai Pujolă singură ar și nregi-chiș căpetarea ei daka el și s'ar și păstă și gândi în zioa aceea la altă-cheva de către la perdere ca 'lă isbisce. Benna săpătă de o potrivă că și bărbată-să, ba noate încă și mai multă; nrevăzătoare că totuși aceia ne lăngă karii își netrecă să se cheie d'intăi anni ai judecății sale, ea nrevestea sănă termină la drărerea lui Pujolă, și scia că sănă săsilei tare năstea să 'lă mai anroniu. Biserică era nlină de lăme. Ce-

remonia și serioasă, imposantă, împărțirile îmbilșugate, și soldații își Înjositor să se arătă că mai puțină liberală decât vor, nentă că ei sună că kănitășilor lor să avea să le urmă în seamă această liberalitate. Pentru această oameni, care erau prea puțină să cunoscă dă înțelețe o sănătatea generoasă, era multă o înainte-nălată ne alle cără interesele nevedeașă în viitor.

Generalul Lamark, și cărăia îsbirea nentă așezată să-keletă se mărea din zi în mai multă, assistă și el la această ceremonie religioasă, și n'avă nevoie de să da ordină stabilită săă maioră, ca să însuțească cosăcășii pînă la chea din urmă și își locește.

După iesirea din biserică, cortegiul său reîncepe marșulă că șnă pasă mai închisă, tobole rezonante, măsări căntăriile cînd căsătoriile său triste, și cănd săkrișulă trece pe dinaintea casei își Înjositor, ca să ajungă la locul de renaosă, Înjositor ordonată o nonosire, și urmă să adrese soldaților săi căteva vorbe de mulțumire și mărturie și să intimeze adio; și le zise că effortă:

— „Koni și chelăi mai înfricoșătoare cete de luptători din căte aș trebui să vă odați în Katalonia, voi vedea că Katalani și omorâți pe mărturie; voi și aici văză că, nebărbătați și cruciți, înștiință bătrânețea și lacrimile ei. Mi-a trebuit tot să răsăjesc vostră, tot să energia voastră că să skană pe această sunătăță creștină din spini și răzoarea ce ar dikasseră nentă ea. În ce căpă ni se săvîne noi, kamarazilor, să rezpondem la aceasta? nrin feră, nrin sănătate și nrin flacări! Acea dintre voi care cred în Dumnezeu vor să prînnă de la el să recomanda ce merită, nentă că Dumnezeu vrea, să fie îndoială, că părăsesc albi să alea pe testindeni respektă și adorare. Iar' acelora care nu cred, le promit că o recomandă nentă devotamentelelor, și

nă voīă fi avară (sgърчилă). Јsraиi-mă dar' тогă, о! braviloră mei lăptători! кă din ачеастă zioă voi vegă prii ne ori че Ispaniolă armătă ka ănă inemikă nersonnală, шi kă voi nă vegă akorda пiчă graiă пiчă îngădăinuă atătă lăi kătă shi mămă-sei.

— Îci jărtămă! strigătă de odată measse săte de gări amenințătoare.

— Въ мăдămeskă, mikelegiloră mei! шi akăm, să nă ne mai onrimă dekătă nămai la chimieriă; dar' mai întâi lăssați-mă să spăsă braviloră Franchei, karii aă făkătă mămă-meи nische onoare la kare n'ashă fi kștezată să asniră, kă amică mea le este asikărată pentru toată viață, шi kă viață mea este à loră din momentulă aceasta mi în viitoră.“

Ajungăndă la noarta lokălăi săntă, korteziile se opri din năoă, se formă ănă gardă îndoite de oameni, шi nămai soldații lăi Păjolă strebătătoră în chimieriă, kăcă kanitanslă, nă voia ka mormăntulă măme-sei să se silvăskă vre odată, шi drentă ачеea trebăia să askonză lokălă unde se făcasă groana.

Însă, nekănd se făceaă aceste kăchernice orăndăie, ănă korteziile înaintă ne de o altă parte, avândă înainte-ă o nămeroasă măgăime de kăllăgătră, ărmătă de ănă însemnătoră nămătră de fete din maă mălte komunității, vărsăndă toate lacrimi ne ănă sikriă în kare se vedea, ănă kană îngețătă, slăbită de vegieră шi de răstăcăină, шi părăndă ne frantea sa semnele yelloră mai infrikoșătoare drerăi. Korteziile se înkeia de ănă nămătră mai măltă de dăoă miă de săracăi.

Din ачеasta, Mizlochi ănă momentă de tărbărare; dar' o resăpătoare voci de kăllăgătră strigă: — Facheză lokăjănei martire! lokăjă sikrișlăjă jănei virgiine! lokăjă sărărei lăi Păjolă!

— Facheză lokăjă sikrișlăjă măme-sei! strigă Saletas că o voci infiorătoare.

Înțelegând că nu mai respiră. Elă știa să fie și vedea de locă cîteva dgoi korteziștri care mergeau încheluiți, de totuși încheluiți către locul său. Cîteva dgoi vîktime, îngroanindu-se și lîngă alta, nu se renășau săpături nici o cravate; soldații bandei nețeizeră pîmptulă, și nici un semn n'arătu, în viitoră, drepti spaniole, cea din știa locuință și a unei sănătăți și bătrâne femei, cea din știa locuință și a unei sănătăți și jocuri fete, mărturie și soră și șapă și tălxără!...

În dimineață, înkă din lînă de apăsare desfășurată la sale, se află în camera multă și multă-se într-un frate-său și Saletas, karii se încercă în deosebită de la 'lă mai multă vînguie, cănd de odată intră și sergentul său vestit și zis:

— Căpitan, prezența voastră este nevoiească la kartieră.

— Pe unde că? întrebă Saletas.

— Pe unde că este mare desertare akolo; dgoi pînguind oamenii vostru linseski la ciemare.

— Ce va să zică asta? așa se vorăda înanoașă dînaintea datoriei că 'șă aș impasă?

— Ei aș să răspundă astăzi de dimineață neste zidul grădinării, să fie îndoială, că să nu dea bătrâni sentinellei, nici o patrullă de noante n'a vîzut nimic în strădule Barcelonei. .

— Să fiu vîre o trădare?

— Mi se cam pare, kommandante.

— Aidești, Saletas, aidești Matei, să nu îmliniști înkă o datorie. Vîză că klemenga nu 'mî a adăsă norocă; bătrâni pe aceea din acești miserabili karii să ară fi încrăzăti prea multă în dînsa.

Cei trei amici se întîlnescă că să nu să renede soare kartierul și mîkelegilor. Sentinella nu e la săpă și nu e prezentă

arma. verrișele se trassere kă sgomotă, bătăile de cămare, și Păjolă nu văză, în adeveră, în rândurile ostăilor să dețină numai o nrea mică parte din ostirea sa.

Se opri înaintea soldaților săi, și se ceră în sprijinul său să fie amintit că era astăzi mai nerikoloasă, prețul evenimentelor militare se îmbăleză împrejurul lor; și pînă sănătatea din ei nu vră să iei sprijinul cheva desnre aceasta.

— Unde este Bennă? zisese elă în cîteva din urmă.

— A venită azi-dimineață, rezponză Rinoll; a stată vre-o oră cu elă și între noi și anoi să dențără singură.

— A vorbită cheva că sănătatea din soldații, că săptă-oșigerii

Angelă, Kalmetas și Iriarte, însă ei nu mai săntă în cartieră.

— Ea nu nă a sănătatea nimică, zisese Păjolă închetinelor către amicii săi, ea nu este aici, mînelegii nostri chei mai bravi lîseskă, așa primită ordini de la ea.

— Năi pînă o presimțire?

— Ce am să mă temă de Bennă? — Aș nu sănătatea că denartă să arroane de mine viață ei este totă de-aia o viață de devotament și de amor?

Bennă nu se văză pînă la doar zi de lăsă, și fiind că generalul arătă își Păjolă oare-kare neodixnă asupra desertărei că astăzi soldații din banda sa, aceasta îi rezponză:

— Liniștiți-vă, general, Bennă este că dănușă.

— Dar' daka te va fi trădată căci și ea însăși?

— General, ori kare astăzi pînă să, afară de alăi voștri, sărăcă și găzduită îndată. Însă voi nu căpnoasăcei ne Bennă, și eș să nădonnaeză.

Generalul săkă o miskare.

— Da, general, să nădonnaeză, căci și însăltă ne Bennă,

este mai totă șna ka ksm ară insalta چineva și ne mătmă-meia.

Abia se nronvngasseră aceste vorbe mi îndată se avziră pasii șnsi kală renezită în fsga mare la gratiile osnelăsi. Kavalerulă kare era kălare ne elă, se infăucișă la șeneralulă și la Iljolă.

Kommendantulă, rekognoskindă kă era șnulă din mikelegii săi, zisse kă prinire:

- Vorbesche, Lsdovikă, vorbesche kărind, de șnde vii?
- De la Bezală?
- چine'yi ordonnassee?
- Benna.
- Ce ați făcută la Bezală?
- Î amă dată fokă.

— Ei! akum, șeneral, nă v'amă sună eă kă Benna este chea mai nobilă prekumă și chea mai șeneroasă semé?

— Kă toate astea străușă (okara) che'i se păstra...
— Ei! ea n'a vrătă să resbăne străușă eă, ci ne alătămă-me, à tămăei lăi Iljolă.

— Ați nerdătă tălu? kontinsă kommandantulă addressindă-se către soldatulă venită.

— Illeasse oameni, Benna este vulnerată la brauă, dar' însă n'are să fiu nimikă, ea are să ajungă aiăi neste căte-va ore.

- Să 'mă o trimișă aiăi, Iljolă, zisse șeneralulă.
- Da, să v'o trimișă.

Че аүї фукстә la Bezals. — І амә datә fokә. IIag. 90.

VI.

TRISTEȚA.

Fiș-che dărere profondă este tăcăță. Singurătatea, noantea, nriescă prea multă și și sâslește și seferitoră, în vreme ce cineva se întărăță la oră che vorbă amicală, la oră che săflare rekoroasă, la oră che rază de soare

Desnerarea nu se manifestă de către deținătorii elementelor, de bîcăzirile temnestei (fărănei), de țemetele valărilor, de șomerarea vînturilor, de manifestările volkanilor aninăști, de îsbăknirile trăsnetelor.

Desnerarea și tristețea nu sunt nimică comună între ele. Ceată dintă are nevoie de îmbărență, ceată altă de liniște. Desnerarea vine totușă de una înaintea tristeței, și numai după ce se firosesc toată viațănea ei vine și amărăciunea că totușă kortează și el tristă și dărerosă.

Rareori desnerarea simțiște lacrimi omășii kare o stădiază de anroane; din contră, tristețea este kontațioasă, și numai omășii se sfătășesc la frumintășurile kare manifestă săgeată.

Mănia lui Iuliu, scrisă că este ca troianul kare se

rzpe de ne vărsătă măngiloră, se rostokolesche, kopleshesche, strivesche, lîrasche și îngite. Dăpătă aceaastă miskătoare trăbătăre vine nemiskătorălă хаosă, și cinea gîvesche că pericolălă a treksătă ne akolo, și totă mai vede înkă șrmele vălnei (ranei); însă, oră ce resistență seamătă sirosită, și atenții deskrajarea, întăriălă simptomă ală tristeței, konrinde ne omă și 'lă lînsesche de energia cerută la dărere.

În tristeță cinea meru păpădă căsătăriă mi cherălă de slabă lăsă tăpătă, fiindă-kă ară fi voită să 'lă vază mai întărită, mai asură, și la sâfletele cîlle mai așere, mai kă seamă, slăbirea este kă atâtă mai mare prețălă nenorochirea a fostă mai moale. Tristețea și nostalgiea săntă bîcă și srori alle deskrajarei. La amândoi aceste maladii cinea sajătă de netăndină și de nikăirea: omălă se simte sdrobită, pîmiciată, și nu scăză de unde vine nătarea karea 'lă strivesche în teaskălă ei de feră. Cineva nu 'șă simte kanălă nlesnindă, nîcăi inima sănătățindă, nîcăi o îndepărtătă de akă, nîcăi o lovire de tăcătăkă, dar' chearcă săpă che de neîngellesă, o amurgire kă înfiorează și kă deliră, chearcă o agonie prelungită, tărită, karea 'lă desnervează și 'lă naralisează păpădă kănd sgădăirea elektrică, păpădă kănd aparatălă Voltaică* vine să dea din năoș nervelor sale săvărcite acelă măslă mi acea viață ne kare le amurgisse nămai tristețea.

Păjolă se călăsse înbrăkată cămă se astă o făcăsse nentă că găsise akolo înaintea okiloră săi săpănată ne kare nu 'lă văzăsse noate păpădă atenții; daka să ară fi întărită akolo vre săpă sorbare, Păjolă să ară fi resternată în dănsălă, mi în mizlokală vîrtejiloră săi elă n'ară fi cătată nîcăi tăcăgă' săpă nănkătă de reazimă. În obosirea sa, nu este bine săiătă daka elă 'șă a addasă amintile că 'șă neg-

* Dnă felă de matină săă aparată elektrică, inventată de marele fiziciană Volta.

dăsse ne mătă-sa și ne soră-sa; elă tăcea fără ca să se găndească, se săta fără ca să văză, și daka cîneva ară să mersă să aștepte la grădina lui nămele lui Marçelino Ilerez, măinele lui fără nervă nără să strinsă pică de către mănerălă askăputălă stilete să dormea la brîslă să. O! drăgușul karea roade ne omă fără ca să o simță, este o drăgușă înfrikoșătoare! O! tristețea este ună rău foarte sănătățiloră!

Păjolă nu dormea de loc; elă se tăvăli în așternutălă să, stinse lăptăparea ce i lămina, o anrinse din năoș, îmblă, askăltă tăcerea karea 'lă asărcea, se sătă la negăra karea i lă vederea, căpătă, risse, nlinse, și daka cîneva ară să venită să'lă întrebe nentă ce le făcea toate acestea, lui i s'ară să părăstă și azi sănetălă unui klonotă să ninkezarea kailoră, sărăcitele kinălă; noate înkă nără să azațită și de totă nimică.

Kăsă este că drăgușul de a pierde o mătă adorată este o înfrikoșă nedeană și lui Dumnezeu! Este că a vedea cîneva nerindă d'inaintea okiloră săi, din măinele sale, de la inima sa, o mătă ne karea a săpătă-o atăncă de moarte, de o nedeană neomenioasă, este ună din acelle kinări ne kare nătea să 'lă simță năma lui Păjolă singură, și ne kare că Totă-Păternicălă îlă imnăne năma yelloră lepădagă. Nentă ce să nu nălăgă oare ne Păjolă, frățănată de o assemenea arzătoare drăgușă, omălă kare nrămesce înkă în fișkare dimineață și în fișkare seară o dulce desmierdere de la mătă-sa?

Era înkă măltă pără să se lămină de ziuă, și kommandantălă fioroasei cete se sătă denărtasse akăm de lokuri sa. Elă se indreptă spre Rambla, arăntă o căpătălă asupra acestei Mediterrane turbate alle cărăi valuri se stinăea că ună ștorgă săsnină ne niștriellele țărăni; și ești josă ne părășită, și apoi se sătă la luna karea făcea săsă în orizont,

se skolă iară, imblă pîn stradele tăcute sărgă ca să respoză la strigarea sentinelă che vegă; și, ori că din instinkt, să că Dâmnezeș să fi nornică snre milă către elă în clemență sa, se astăz este păgână înaintea casarmei unde se retrăseseră soldații lăi la întoarcerea lor de la cimiteri.

Cum îlă văză sentinella de la noartă, își prezintă arma și elă intră. Nici sănătă din luptătorii lăi nu dormea, nici sănătă nu era beată, nici sănătă nu era armată că pătralăsnă snre à susținere o cheară. Între acei blasfemări domnea tăcereea și smerearea; și cănd se ivi Păjolă în mizlochă sălăie chei mari, toți se skolără, își lăsă că respectă săsescă de ne căpătă mi săkără drăgușă shesără kare nu le addressă nici o vorbă. În ărmă shesără, se lovi că măna ne frante, și din oki lăi căză o mare lacrimă ne țepăciu săi showținzi.

— Te săfări, căpitană, și zisse că sănătă din chei mai de josă bandăi ai săi, anroniindă-se de elă; te săfări, Păjolă, și dărerea ta ne adduce o prea mare măxuire.

— Ce oră este? întrebă căpitanulă kare n'auzisse vorbele che 'i se addressaseră.

— Patru ore.

— O! atâtă mai bine! Mie 'mi plăce că chineva să se desfățeze dăpă che 'șă a înmormă datoria, și voi vădă înmormă ne à voastră, braviloră mei amici; nămai eș singură nu 'mi amă înmormă ne à mea; drenă așeaa, vedegă că nici nu rîză.

— O înțeptă ka à lăi Păjolă, adăugă așealașă luptătoră, că că să scăză să rabde dărerea cănd să termină reșvenarea.

— Chine vorbescă de reșvenare? zisse Păjolă arătândă o cărtătură infocată asupra tăsloră cădui îlă înkonjuraș; kare d'intre voi vorbescă de reșvenare?

— Eș.

— Cine esti tu?

— Benă Garigă, sunătă din credințioșii tăi.

— Da, da, îmi adăkă aminte. Așa e că înzgăsaseră o spânzurătoare? Sună să dă o să? Îa să vedem să, dă o să era să?

— Dă o să era să, Păjolă.

— Așa este, calea păcună; sună nentru nevastă-mea, cea-l-altă pentru moartă-mea. Shi eș amă ajunsă acolo, și amă văzută acelle fioroase pregătiri, și să să legănată dă o să kadavre în aeră de acelle dă o să spânzurători arădate pentru moartă-mea și nentru nevastă-mea; dă o să aceea a șrmată tăcere și anoi capete rețeze. Dar' toate astea suntă nrea păcună nentru o krimă astăzi de infrikoșătoare! O! eș săntă foarte nebărbată!

Dă o să skrătu meditare, Păjolă kontinsă:

— Tu erai acolo, Benă, tu erai la Bezală, sătă indoaială, kând se netrecheaș aceste fioroase lăkrări. Rakontămă, te rogă, că să să netrekătă toate astea. Era și gidele acolo, și popasătă șrlindă, și femeile kare ară mai și cerătă sună ală treilea kadavră mi o și treia spânzurătoare. Shi preotă nu era de felă, pîcă vre o moștenire în ultima oară și bătrânei melle moște și și jănei melle Benne!... Sunăne-mă totă, Garigă, nu sună nimică, mi eș îndă promisă, sună frumosă paxară de așă la atakătă și amă de săndă să făcă neste păcună kontra monasteriști Trinidadei. Să nu'mă askunză nimică în rakontarea ta, bravătă meă lăptătoră; sunăne-mă mai kă seamă lăkrăurile kare trebui să intre mai adăunătă în sfârșită meă. Eș amă nevoie de ferivire astăzi, și o aştentă de la tine. Îa să vedem să, rakontă-mă kă de amăpantătă înțimnătarea de la Bezală.

Tălxarătă, ka să liniștească nosomorita tristeță și

k nitan l i  t b  mi noate  nk  ka s 'l  sm lg  din sf w iitoarea toroneal  karea 'l  'neka,  i f ks o esak  rakontare   d loasei lor  scene che v am  deskris   shog  mai ss d, wi P jol  af ndat  ne g ndr  sem na s g z nd  din k nd  n k nd la s venirea de s p e che 'i se offerisse.

C st  nchet  Ben  de vorbit , fr ntea mi obraj  l i P jol  se konerir  de o naloare mortal , mi d n   n  moment  de renaos   rm    zice:

— Vo  s nteg  nische oameni brav ; cheea che a i f k t  este bine f k t , foarte bine. A trebuit  s  se petezeask  lok l   nde dorm  m m -mea mi sor -mea, k c i alt -sel  Ispaniol  ar  si desgrona  kadavrele lor  ka s  le sp nz re de f gcile din blestem l  Bezal . Kon i, e  v  i besk  nentr  p tatea voastr ; vo  a i f k t  onoare c p n sh i m m -mei, mi ave i s  sig  resul t l i p ntr  asta  n toat  eternitatea!... E  s s fer , l nt torilor , s p ele st  s  m  'n pe; d ch d -m , v  rog ,  n lok singa mea, k c i negrexit , Benna este akolo, mi ka t  s  v z  pe V ppa.

P jol  se sk t , se nogor  ne cea mare skar    casarme  f rg    zice n ci o vorb , f rg    skoate n ci  n  s ss n ; d oi din mikeleg i l i il  d ss er  mai m lt  ne ss d  dek t  snrijinit  p n  akas  la el ; dar' k nd aj nse  n dr m , k nitan l  mi skimb  g nd l  mi ordon  ch llor  d oi gardian  ai s i s  'l  kond k  la chimeteri , zik nd -le k   n  s ss n  prof nd :

— E  vo s  kaz   n  ens k  ne mor m nl l  m m -mei;  n  rt  vo s  s  sau  p m nt l , s  snarg  kosch g l   n kare se konrind   em sh ele ei adorate mi s  mai s r t  nentr  o  slim  dat  a cea fr nte k v ioas  che s a sm ls  i b irei m lle. Aceasta n  este de lok  o profanare, n ci s  noate n mi  n  sakrilegi , mi d r erea mea are nevoie de  n  p t g esh nt  kare s  'm l deskiz  mi mie o groap . Veni , e  vo s  s 

mai îmbrețișeză încă odată pe mătă-me. Călă nentă săntă mea soră, adaogă elă că o neîrbozăre săptământătoare, că să 'i se resnekele lokashă. Remășișele șnei fele, moartă întră Domnulă și în nenilenă, nu se kade și se intina de nisice căsteloră profane. Sfântul Agatel este la picioarele Domnezei și liniștească-se dar' cenea paie în asilă che 'i s'a dată. Înțitoriloră, să nu vă atingeți de morțintă și soră-me, și 'mă ajută și să sănă 'mormântă și mătă-me.

Cei doi soldați ai lui Ilajolă nu cătează de lokă și se oppune voimelor căpitanălor; ei îlă binecuvântă în tăcere mi anșkară împreună că elă drăguță sună cimitiră; dar' cănd ajunseră înaintea norocăi sănăte, Ilajolă se onri, strinse că vioicăne mînele mikelegilor săi și le zisse că șnă akcentă săpărată:

— Șnde m'auă kondăssă, miserabililoră?

— Șnde nă aă sunăsingără ka să te dăchetă. Ilajolă.

— Eă v'amă ordonată să mă kondăcești nă la morțintă și mătă-me.

— Eakă-ne, ajunsemă nămai-dekătă.

— Destă! destă! Voiaș găsi akăm lokălă ne kare 'lă amiă netezită. Venigă.

Dată ce zisse aceste vorbe, și făgă à 'mă mai adăuce aminte de vorbele sale și de otărireă che făkăsse, se întoarse la șurma sa și, făgă à mai adaoga pici o vorbă. ajunse la lokasingă sa.

Cei doi înțitori îlă îndemnață că vorbe blânde și se kălă, și à se mai repăssa. Ilajolă se săpăsse că șnă konillă tremăindă înaintea șnei amenințări à părintelui său și addormi. Peste o oră se skălă, văză ne mikelegii karii și serveaă de păzitori, și strinse că căldărușă de mînă, și reviindă că închetează la fioroasa nenorocire che 'lă găsise, skoasse o

strigare de infrikoare, se frămintă ne așternătălă săd, invocă cehulă, infernală, înjură, blestemă, și în cîlle din urmă vîrsă miroaică de lacrimă.

Aceasta face înceierea krisei. Vijelia se trecește, trăsnetă se stinsese în stejarul săfărcămată, marea isbea sărgă folosă stînca țărănată, și toate intrără în tăcere. Păjolă se konfrinsă de sănă somnă pachînikă și profundă. Capulă lăsă se lăsă și mai multă ne nentă-i, okii și se înkiserează și natură iată lăsă drenorile sale.

Păjolă se săkăsse iar' Păjolă.

VII.

ДУШАВСКИИ РЕСАПЕВІ.

Kolo denarte, kolo josă, sunte nartea insuleloră Baleare, se arată că și negră mai de totă năellesă, care mai întâi se arde că închetinelă că cum ară avea să se lupte contra unei națiuni oppuse, anotă se mărescă, se desvoltează, își intinde coastele încărcate de aburi bășikoi, își îngătescă denarte brazi și vîțășescă, întunecă atmosferă, îmbogățează întinderea și varșă în trecherea sa sănătății mi naștiirea. La anronierea lui oamenii înfrițoșează și se încidă în locuințele loră, cei nedestri allergă că nu întră să intre și cănd săptă adăposturile cîlle mai să fie, navele de laungă pătmăgi se aruncă ne năerișă că de ne marțiini și marinarii, îskasări de către sora mărimia a cestoră amenințări mi alle a cestoră mănii vereschi, fără de ne pătmăgi mi casă că și astă ne sănătăile de nămărejă. Motivul este că îsbirea de vîntă de sunte săd - est, care săfăiă asupra Barcelonei sunămintate, traiează sine tănete, săpătore, torrente de ploaie renede și păvălitoare mi groase negri de grindină care sănătă în stare de a preface în praf căllă mai solide înzvălitoră și de a strivi

vitele de pe cîmpoi. Este kă vîjăliile, kare păvăleskă asupra călduroasei Katalonii, kănd se renedă înverșunale de pe țările afrikane, kăpădă kasele, snargă klonolnișele, înekă țările și orășele, kouleveskă căpătăile năstăite, sănătățile larvăi și profunde și rostokoleskă răntări de piept, păpădă restărate, mobile lăcate de pînă velle mai 'nalte etăce, arbori kă frânzoasele loră ramări și kadavre de oameni și de vite kare nu s'aș păstra lăpta kontra acestei notoriușe neprevăzute, înaintea cărăia ori che imnotrivire este nefolositoare. Aceste meteore, kare treckă perioadice n'în Ispania de săsă în anotimpul marelor călduri, și pe kare scăindă le esențiale intr-oșnă kină mălyumitoră mișcă omenești, săntă privite de Katalană ka nische semne nrevestitoare de vre o mare nenorocire publică; mi, fiindă-kă în această zarră de sănătății și de ridicole prejudecăți ori-che efectă are o casă sănătățirească, urmează kă Dămnezeu să sănătățieă o mare parte la aceste nenorociiri, mi kă datoria fizică căldură katolică este de à se rugă atunci ka să se domolească țărănia cîrșilă. Cineva poate îngăduie prea lesne că căldură, preoții și religioșii de toate felurile nu săntă atât de neînțeleși încă că kombattă nische assemenea obiceiinșe, și că interesul loră morală și neînțelești le diktează din contra o condusă că totușă d'imnotrivă.

Daca așa, în mizlocașlă cîoknirei elementelor trăbătătoare, cineva aruncă o cărtăță asupra orașălăi tăkkătă din vre ună ediție 'naltă, vede ewindă, mai de n'în toate șoarele, nische șoarele șoarele de ună fomă albăriș kare se risipesc pămai-decătă de vîntări, și kare arătă cîteva păciniș că nu s'aș îngroață toate de acea catastrofă. Aceste fătări provin din marele ramări de muslini, de dasini și singure, pe care frika și religia făcă să le arătăche în foku ka să întâmpine năsterea infernală karea amenință lăomea. Mai în toate

kasele Barcelonei (karea este că toate astea sunt din cale mai puțină devote orășe alle Ismanie), și în toate etapele, orașorile (ikonastasele), mîcile kapelle de casă, konsfințirile întâiate alle cărătoriei, sunt încoronate că ramări săntă, și în momentul sănei întăriri ceresci fără protektoră, ce este din frânza sănătății, cărății aerului și înapoiată cerulă strelă-chitoarea sa față de azură. Înrea puțini Ismanioli săntă cărății să se noată îndoi de păterea acestei pregiuș talismană, și daka va cădea sănătății fără protecție ne vre ună edificiu, este că în acea casă nu s'a atrinsă ramăra săntă, sau că nu s'a atrinsă mai cărățind, ori că ară puța puțină din trânsa. Frica este moartă întotdeauna sănătăților sănătăților.

În casarma soldaților lui Ilajolă, alte griji okupați ne eroii înfricoșătoarei cete. În momentul sănd vîzălia bărbăția că toată terbarea ei, la fiz-che sklinire de fără protecție cărea suntește xaosulă, la fiz-che urcătă de tănetă căre sădăcia pățintălă, cinea avându-nisice înjorătări de către dăozi-zecu de sillabe, notrivite de către bărbăta ne demonii în eternele lor vizinie; acestea erau nisice refrene neleșitite și provokatoare; iar vinul cărățea în păxare suțmegindă că imobilăgarea, și fără gigaretelor se întâia să largă boltitorul săndă orășia resnindea cărățioase cărățări selbatice, vrindă să 'nu băștească isbăknirile trăsnetălă.

Dar' amă zisă akom, mi se nare, că între toți acești homonani dagă infernulă, mi ne alle cărora cărățioase desfrințări le trece căkom săb tăcere, numai dăoī mikelegi resistaseră tentației (isnitei) răbdări esență, și nu strassere căvioasă datine alle konilătriei lor. Acești dăoī oameni erau, Matei, jonele frate alău lui Ilajolă, și Franțisko Marini, devotă din nrințini, din temperament, și căre nici odată nu să omoră ne inemikul săb de cărăță numai făcindă-și semnală cărăței și răgăndă-se nentru dănsulă. La căle d'intăș

Avestea eraă nisue refren neleuăsite mi provokatoare. Ilag. 102.

Ieșirile ale fălăcierilor și chețenii săi nășorii, Matei și Fransisko Marini lăsaseră ne neleșitigii lor cămarazi, și se deseseră să se găsească, să-kare din ei, ne dăină kăte o grămadă de țărini de provizionă, de brâie de nielle și de bărdăfi că vină. Akolo, nevăzută și tremurândă, își rechita într-o kină devotă rădăcăinile lor la Sânta-Barbara și la Sântul Rokiș, și se întăria că prea multă semnă de cruce, nentă că temere de să fi ieșit în rîsă 'năvășea în ei cărăușenia sanctelor religioase în acelă moment de nerikolă. Daca neleșitigii nostri bandigă ară să fie dată nestă cei doi frikoni pe jumătate înțepenșki și mi galbeni de frikă, această ară să fie fostă în mare nerikolă, că toată protecțarea kanitanălă, de să se vedea aternauți de șmeri de ne ferestrele casarnei sună să se năstea de întrinde că amenințările fălăcierilor. Însă abării băgăi înțepenșseră să învăță akăm okii bandigilor, și nămați prin instinktă mai nătează că măna vasele înflăte de vină.

Vîțulia îmă kontinția făria că sgomotă, și în întinsa sală unde xorkăia deliră să nemăștărește begii, toate înțeneau să se linischi și să intră în tăcere. Înăunătă kăte pădură limbele kleioase tăcări, grile se căskără, țenele îngresiate se împresnară, brâzile lăsări și năște spălătoare să țărăbăie, pentăreșile săroase bătării mai tare și mai șistă, și canetele întărite se țocnări de nodăroasele mese ne kare erau înțeljibile kosturele nămnănilor. Hoate că nici demonii nu ară altă-sclă de somnă, și soldații lui Păjolă, cărăi erau obișnuită căpătăci, vrăsseră să serbeze kătre aceasta, într-o kină demnă de dăună, ajunătă să ne plecări ne karea și fălcăseră să o năresindă nentă să dăoa zi.

Atâtché cei doi devocii măkelegi își ardikăru kane-tele mai totă de odată, și klinindă cărău din oki întărită să li se întărește amă multă vederile de fălcări, se anroniară și sălă de altădată.

— Тъ есчі, бенде Frančisko; еш kredeamă къ есчі къ еї, zisse Mateiš.

— Sъ тъ fereaskъ Dămnezeş, Mateiš, resпnse Frančisko Marini, п8 vezі че vijăliș infrikoштоare! Dămnezeş катъ съ siш foarte тъниатъ.

— Asta o kreză ші еш, bravălă meş! Înkinăiesche-’uї къ маї adineaогъ, кънд eramă съ тъ skolă, тъ simuїш lovită ne șmъră de o mînă nevъzătă. ’Mî amă deskisă okii.

— Тъ аї krajă noantea? zisse chelă altă intreruptionă-lă къ о воче sfâncioasă.

— № аша desă, пічі totă-de șna, dar' къле odată.

— Spune înainte.

— Înkinăiesche-’uї, mi s'a първăтă къ azeamă о воче чегеaskъ karea 'mî zicea: „Mateiš, fătălă meş, infernală se deskide de desshbtălă tăă, mi are съ înceapă de a-”kăm eternitatea nentră tine; гăndescă-te la asta, saă de п8 „are съ 'uї ţea Satan sfâslelă.“

— Съ ne facemă kăvchea, amică.

— „Krimele tale aă тъниатъ не Пърнитеle чегеaskъ; „lassă-te nentră totă de șna de ачеастă viață tăăхъreaskъ „karea intină ne fratele tăă, askăltă răgăcăinile mămei tale, „karea te konjigră din 'пълумеа чегălăi, mi nleakă nentră пъ „тънălă sъntă, unde și se voră erta toate пъкatele.“ Asă-nra achestoră vorbe, къзвă пășăi dekătă în үенăki, ші amă promisă.

— Чіядатă lăkră, resпnse Frančisko, este multă timă akăm dekănd amă făktă ші еш о assemenea отъrire. №mai съ attingă чинева mormântălă Domnălăi nostră, mi съ mi sfingeșcă: aidegi съ ne sfingimă la Ierusalimă.

— Aidegi съ meѓемă ka пісче nelegrini, къ тоїагălă în тънă ші къ tivga la sninare.

— Da, insă къ tivga goală.

— Firesche. Să ne îmbrăcămă să o păllărișă și că șnă găleră mare de pănză cerătă ornată să scoikără; să îmblămă deskălgă, și să căstigămă cerătă ka nische băni apostoli.

— Săntă în nortă dvoă frumoase dăbe kare plekă măine nentă Eșintă. Să ne îmbarcămă în elle, și Dumnezeu că noă.

— Aşa este, amice, dar' că să intreninăză chineva această călătorie, mai întâi se cere și se cărgă: căldă nu-ți să nu se erte greșealele noastre cîlle mai șipoare înaintea plekărei. Traista ară să prea grea că bagașilă tătoloră fanteloră noastre yelloră relle. Cătu să ne mai șătgtămă.

— Ați căutăntă, mi pătemă căstiga oare-kare merită înaintea lui Dumnezeu?

— Aideu să ne konfessămă (spovedimă.)

— Da, să mergemă. Astă nu este nevăgăudă, astă arată credință.

— Da, căm zică tu; și apoi, cărajă kontra yelloră tăi, și șneskă, iar' kontra fălușiloră, și tănetălă, și fermekătoriloră și să infernălă, ce poate folosi astă, spăpe-mă, te întrebă? Gloanțele, boambele, baionettele, nu este nimică, că chineva nu tremătă înaintea acestoră lăkrări pătmăntesci; iar' vorbe misterioase, voci (glasuri) kare vină, vine scăz de șnde, capete sărăcări, kornări sărăcări materiă păpădită, eackă, amice, lăkrări kare îngiează sănuiele și vinele.

— Vino la biserică la săntă Pasălo, eackă ploaia să; aideu să ne lăzămă frățește de brață, și la pîciotă.

Че! dvoi nuoi nelegrini! eștiă akăm din sala addormită, kănd de odată li se arăta Păjolă înainte. Shii observează multă loră turbrăcare, le zisse că o voci skărătă:

— Che! vă lăssați nostări?

— Da, cănitane; se zice că lăkrăurile mergă tăă,

kă plekarea noastră nentră Franga s'a oțigîtă, și noi săn-temă decișă à meru amândoi să ne sună că neleușirile în locările săntăne.

— Ilre satan ! bine v'agă găndită voi, și o assemenea idéă nu se poate naște decâtă în nispe kanete tară ka alle voastre. Dar' însă, kreză că akolo, caleă năpună, nu vădă săta de à vă rugă și nentră mine ?

— O ! din toată inima, și cătă nentră astă te poți lăssa asăunra noastră.

— Vă mulțumescă mai d'înainte. Că toate astea, că să plecăi, vă trebuie să ceară bană, și nu kreză să fiu și așa grașă la kimiră. Așa dar' să vă daș ești, bravii mei. Dar' unde mergești la ora astă ?

— Să ne confesămă (snovedimă.)

— La ce biserică ?

— La sănăslăvă Păvălă.

— Ilre bine agă allesă ; akolo sănătă nispe preoții nreia bănă karii n'aș să vă ieș așa multe narale nentră eretarea sanctelor voastre pe care le năștișă voi neleușiră. Noante bănă, băiești.

— Noante bănă, căpitană.

Înăjolă arănkă o căptăție de oki asăunra salăi, văză ne kredințioșii săi lănușă ne masă și ne săbti lăvige, și se retrăsese că să nu le tărbăre somnăslă.

Il este jumătate oră după această konvorbire d'intre căpitană și săbordonajii lui, se vedeaă, în partea dreantă și în chea slinăgă à spini konfessională, în fundală unei întăriecoase kanelle că ornamente gotice, înțepătkiăgi de solzi rugă renentență (pokyici) din înfricoșătoarea cheată à lui Înăjolă. Daka cinea ară și fostă anroane de akolo și ară și askăltată că oare-kare lăre aminte cheea ce se zicea, ară și arăzită sănă după alta vorbe de sdrobire, îndemnări săntă și

тънгълері өvangeliche. Чеi dvoi nenitengi se bъlteaš iп pentă la mestrile de totă pъrinteschi alle omuloi lăi Domnezeş; шi înkă se zice că a calea inimă împietrite, care venisese snre și se amili, vîrsată în căinuă loră amare lacrimi care cădeaș ne minerele pamaliloră ne care nici șnolă din soldații lăi Păjolă n'avea dreptul de à 'lă lepnăda. Kanonulă che se impuse chelioră dvoi năoi konvertigă nă fă awa asură, nentă kă dănu o wedere de dvoz-zevi de minuțe înaintea săntălii Ioan-Botezătorulă, se skalară voînchesche, se îndrentară snre largulă vasă că apă sfințită che era năsă lingă awa biserică, ișii făkără semnalulă crucei, strătară pământulă că șmilindă, shi 'shii lăsată din năoă drăguță snre kasarmă mai otřigă ka nici odată de à 'shii indenlini căllatoria la mormântulă măntuitorulă omenirei.

Kănd intraș iп sala vechei băxhice, Păjolă, care bătea că mănerulă stiletulă săă ne masă ka să dewtente ne chei mai greă addormigă din ostasii săi, se întoarse snre ei shi le zisse.

— Che drak! xerșvimiă mei, așă shi finită akăm? astă este dar' că multă mai șnoră de către părekam îmă încipălamă eă. Mă temă să nă 'mă fișă niskai-va ipokrigă rafinașă, shi să nă fi sănătă totă konfessorulă voastră. Ia să vedeaș, frate Mateiă, fost-ai tu sinveră? Tă ai deskușată că se kade înaintea preotului tăă? Săsă-ai la șrekia căllagătășulă că la trebisoara noastră de la monasteriulă Măghedei ai desnotkăpită frântușelă ne șnă căllagătă căre cacea eră armată că o cruce shi că o karabinioară? Vezi-kă am arme, skompolă meă frâncioră, cineva cătu să spăti totă preotulă cănd odată ajunse pănu akolo, shi eackă nentă che eă nă 'shă șnătă nici odată nimică. Konfessarea, este că șnă miră de mătăniș, cănd cineva a attinsă odată o boabă, cătu să streakă toate n'intre deșete, săă de nă răgăciunea remăne fă-

ță pîcî o țărîș. Dar' tă, bătrîne paraklisieră, kare estă mai multă făkătă pentru à tărna de băbată șnoră trăndavă biserikashă dekătă ție însăș'ui, resnănde'mă făgă kărtire, anșele din ală treilea țegă, askăns-aî vre șnă lăkră în konschiiungă ta? N'aî lovită nîtrele biserică kă frântea ta chea nekărată nentă k'ăi skănată din înkisoare ne șnătă din chei mai băni lokotenengă ai mei, kare a omorâlă singătă mai măluă băni katolică nekonfessașă, dekătă pămătăglă kăllăgăriloră che sântă în toate Isnaniile. Ță spăne, spăne, kăcăi n'amă să mergă să te părgăskă la eniskonălă; tă scăi kă eă sântă îngădăitoră în assenea materiă, mi kă nă loveskă tare și multă dekătă nămai la înkăegări. Ei bine! blinzi măieschi ai bănătăi păstoră, che vă șătașă la mine? Așteptașă să vă vorbeskă mai bine ka șnă şefă dekătă ka șnă amikă? Ță deslegăgi-vă limbele, eakă eă askătă.

— A! resnănsereă chei dăoi konvertigă ajătăindă-se șnătă ne altătă în simlimentala loră elokșenă, a! bravătă meș kanitană, kănd tă ară ajășne mi ne tine darsătă țereskă, noi n'amă mai cheie altă nimikă țegătă. Vino îmnește kă noi în Egiptă, la Ierusalimă; resbellătă este angoane de terminătă săbă, împăcă-te și tă kă Dămnezeu, să kăm amă făkătă și noi. Kănd ai scăi tă kătă de multă kăștigă chineva de à se băkăra singătă de sine! Eakă, este nămai o jămătate oră, și noi resnirătă akăm multă mai în voe dekătă mai 'nainte; înnotătă intr'șnă ocheană de fericiță, și nar'-kă trăimă nămai kă manna cheie Prea-Înalta. Da, Păjolă, săntătă kăvîntă ală nreotătă nă a șăzgătă de toate grawealele noastre, a kăgăuătă oră che intinare d'asăpura noastră, mi kănd ară si să mărimă în momentătă aceasta, șmile țerasăi s'ară deskide penără noi de amăndăoară părgăile. Noi nă amă priimătă deslegarea.

— Kăi o spăneșă voi astă? deslegarea v'amă dat'-o eă,

VIII.

PROFANARE.

Kiemarea soldagiloră se băttea în fișe seară că trezără în orașul său de băgare de seamă, și ora întoarsă ostășiloră în diversele cărtire se băttea mai de vreme, întră că îngherită săgeată guvernatoră alături Bucureștiului nu voia să 'să' espozi soldații la silnicile unei kontra-lăzări karea începea să se simți a cărui prin nische amenințări păbată.

Generalul Magrîche-Matei, că să ostășă către zboră că era, și că să îngherită să fie administratoră, desfășurasse, nevoie să Dișcesmă să aibă căpătăva ofițeri sănători, în același ostensoră resbeț de ocazie, toată activitatea, toată îskorindă sănătății ostășă; și că toate aceste campanii loră însemnaseră frumoase zile ale renomului noastră; ei se croisseră deoarece anevoindele resbeților intr'o enoare glorioasă să sănătății oameni cerăuți întră nerikolii să toate să fie sănătățile noastre. Generalul Magrîche-Matei, om de onestă, integră, ekonomă alături Statelor săi alături soldațiloră, neavând de gând să dețină gloria uresei sale să onoarea steagului său să îngrediasse, să vedea ad-

rată de ostaniș săi și respectați de populaționele pe care le sănătăsesse prin dreptă de căucerire. Zelul și activitatea sa fără astă-felă încetă nișă odată garnisonele Cataloniei nu fără lipsite de proviant, chiar și neîndrăgostile cîlce mari erau aline de cetele luptătoare alle bandigilor; și cînd se află în lipsă de bani, avea obicei să spune mikelegilor, comandanilor libere kommandate de către famosul cîpitan Paledri (despre care se va vorbi neste urmă), și înfricoșitorilor luptători ai lui Pujol: „Koni, kassa năbitorilor este goală.“

Scrie dar istoria acestor oameni de feră și de bronză carii aș întări și amă de sănătatea lor, și care își simți inima bătândă la săvârșirea nemelor illăstrei, și care săi să și o pânză în tăpă!

Vai! tobele noastre să rezigne căci le pierdeau pe drăguți, nu în respectării și năin piegele năblișe; lista yelloră ce lipseau era mare, și nefi, că toate acestea, nu aveau să imponă nișă o nedeanșă. Întinsele săli de osnitări și temeade bolnavi, unde climatul arzător să ostenea de marșuri sforgate grădără, inima lui Magrîche-Matei se rănea unde se vedea condamnată să trăie în ștrama sa, în cărăduă încărcată, pe niște soldați carii iși plătisseră akum atât de bine datoria lor către națiune.

Mîcile detasamente ce erau kantonate în imnrejorul Barcelonei începuseră să mărgărească cîte unul cărăduă generală, și că mai puțină pricinere din soldați văzăru bine că toate se terminaseră într-o calea Cataloniei, unde se netreksuseră alătura fante frumoase, unde se făkuseră atât de tălhări.

Pujol își adunase pe residenții săi luptători; toți se aflau vîrîndu-nă în casășele lor, gata de să redă, că

karabina la զմբրշ, la nostalš չե li se ինսեմնասսե, ու i staš konvintši kъ nշ mai ութեա սъ remъtъ ne զոյ pъmъntъ ne kare lš զdasserъ kъ atъtъ sъnçe, sъb nedearnsъ de à fi սպնչragi.

Nefrikosslš шефш alš aчестei bande infernale sъfferea mai mъltš dekъtъ togj de aчeastъ néawtentatъ retrajere; elš lъssa akolo adoratele remъshiye alle mъme-sei ու alle sъgorre-sei, ու pleka kъ inkredingarea kъ infamslš Marchelino Perez se va bъkъra in viitorš kъ паче de resultatulš tикъlowiilorš mi à krimei sale. De dъoъ-zечi de ori akom fъksse otъrirea de à se askonde intr'o adъnostire retrasъ, de à merqе in toate ոոցile sъ dea de զрma inemikslši sъb indatъ che Françesil arš fi ոъшitъ neste frontiere, ու à nedensi ne miserabilslš skormonindš in nentš-i kъ vъrfslš ոսmnalsli sъb, ու i in զrmъ sъ 'шi dea ու elš ins8'hi kanalš in miiнеle gi-delvі.

Însъ Benna karea 'lš gъssea adesse-ori afondatъ in aчесте amare гъндօri, lsa kъ blъndege kanalš lъntъtorulsi in desmierdъtoarele sale miiнi mi 'i zichea:

— T8 esti nebъnъ, Пъjolš, de à te desnera astъ-felš. Тъtiesche, skomnslš meš, nentrз resbъnare, dar' n8 te sakrika de tolš ei. Inima l8i Marchelino Perez ու inima l8i Пъjolš n8 se kъvine de lokš á se kъntъri in aчeeash къmpъpъ, аշгъlš n8 se n8ne piči dekom in drentslš tinei; t8 esti nobilš ու զенероš, bravulš meš Пъjolš, ու aчela nentrз kare ai voi sъ 'զi nerzi viaga este nrostъ ու menrisabilš. Чineva katъ sъ fiš kъ dreantъ j8dekatъ, kiarš ու in nenogochige, mi e8 n8 voieskъ ka sъ te akzze l8mea de slъbіch8ne. Lassъ, mikeletulš meš, гъndesche-te la sogia ta karea te l8besche kъ զոյ amorš atъtъ de infokatъ, гъndesche-te la konillulš tъš kare va fi mъndrs de tine, гъndesche-te la lъntъtoriј tъl, ne karii, arš fi гъshine sъ 'i пъгъseschі.

Însъ aчесте ore trecheač i8te, ու Пъjolš vedea преа

bine că părefăcăta băkărī à Beppei nu se pănea în lăkrare de către nămaî nentră à desnosomori o frante în karea dărerea învenea să sane încrezită foarte adăncă.

— Însăflegească mi koloreze cătă va voi timnălă prezentă pe celă viitoră, zicea Păjolă, astă este ună lăkră foarte firescă; iar cătă nentră celă treckătă este sără pîcă o inflație, și nimică nu noate sterșe vălnele soăfletăși kare să amnotrivită leakăriloră yelloră d'intăz zille.

Benna se păsesse ca ună konillă ne șenăcăilă Păjolă, și se jăca că negrălă la pără băklată cănd de odată măkeletsă, simțindă-se răwinată de à căteza vineva să 'lă ţea de jăkărī à ună stratașemă à cărăi isbăndă 'lă ară să amilită cără înaintea pironiiloră săi okă, zisă că o voci desmierdătoare dar' aspră:

— Cătă estă tu de nebună, konillă, cătă estă de nebună! Cămăi poți răde tu că atâtă grăgiă mi că atâtă neîngrijire în Mizlokașă dolisăi che ne înkonoară din toate pările? Resbellălă se anroniă de finitălă săă, și noi trăimă nămaî din resbellă: urăi și lenădagă de Isnaniolă, tu și daka Franțesiă ne îbesecă. Eakă-ne akăm sără patră, sără adănostă, sără protektoră.

— Dar' nămnalălă nostră! dar' karabina noastră! strigă Benna săkăndă-se în pîcioare că o leoaikă; nu maî aî tu pîcă o înkredere în elle, și nu te maî reazimă în ajutorălă loră asupra momentălă de nerikolă.

— Tu și eș kontra ună nonolă întregă? zisă Păjolă că amăgăciune.

— El bine! resnănce Benna anroniindă-se de măkeletsă, nu este că astă o glorie de à se învinăche vineva înaintea atătoră inemici? Lassă, lassă, Păjolă, nu te descurajea nici de cămăi. Nu estă tu celă birsită, căi săntă Franțesiă că totălă. Daka tu vei voi să kommandezi și în viitoră ne mi-

kelegii tăi, ești te voră părțisi pîcă odată, și voră mai facă încă să tremore Isnania. Spune își Saletas să arză Barcelona, mi să înine Barcelona și să părește în cenușă. Ordonați își Mateiș (daca n'ao să plecată încă pînătă tăi a amenințată), să desnoașă bisericile, mi să te temnă voră să restăruați. Pe cîte vrei să ca să strengi și să stilești meș? Vorbesc. Înjolă, vorbesc, și voea să se va înmormâni. Ce, rolă să fie este altă de desprețită, încă vrei să te lenezi de elă, Înjolă? Când chinuia și începută să tine, nu se kade să termine ca să capătă. Înfricoșătoarei cetei Isintătoare, înaintea cărării aș săptă de alticea ori Ispaniolă și Franțești, că să moară totă șefă ală Isintătorilor săi, chiar și cănd ară avea năștăi ne Benna și ne Saletas săb komanda sa.

— Lassă, Benna, mie nu 'mă lăsesc să trăiească, pîcă să amăcesc săfletă meș de bandită, și este altă îskră care să arde mi să sădrobesc. Eș plecă din Isnania și nu 'mă amăresc sărbănată, trece să stea în Pirenei, mi lassă să se legea în crima să sănătățește că 'mă să omoră să ne întâlnească mi ne sorgă-mea. Eș văză de acasă ne Marçelino Perez rîzindă și de desnerarea mea și insăltindă-mă la lacrimile melle. Îlă văză că sălindă la cimeleriș cîlle din sătmărișe alle sătmărișe mi alle săroare-mei, și aruncândă în aeră cenușele loră venerabile. Benna, noi eșimă din Barcelona, mi Marçelino Perez are să intre în ea că săndă la îndrăgătă ka să insulă mi ne alte judecături și săkărbi și alte bătrâne săme. Benna, noi plecămă din Barcelona, eș ka sănă săptă, mi să ca o săbită de anatemă sătă ka sătărescă și ka o smerjoră¹, pe năsă kă tă 'mă ai fostă promisă ne Marçelino Perez, ne kare mi 'lă ai sămălsă de dăoă

¹ Călcătoră de judecături.

oră din mîină. Încherka-te-vei îs à mă tăngăia akăm kă pre-sență și kă treksă?

— Viitorălă este ală nostră, Hăjolă, și nămaș Dăm-nezeș scîz che mai păstreză nentra noi.

— Nentra noi nă era viitoră de cărătă nămaș în Ismania; și noi avemă să lăsămă Ismania, măne saă diseară.

— Vomă reîntra în sinălă eî oră kănd vei voi îs, Hăjolă. Patria braviloră este lămea întreagă. Noi vomă păstea kroi sănă lokă în felălă nostră în oră și kare narte ne voră dăce doringele noastre.

— Îs estă o nobilă konillă, Benna, însă nenorocirea 'mă a omorilă toate sneranțele. Mi se nare kă n'o să mai amă energiă de cărătă nentra omoră.

— Vei avea îs și nentra nătale, Hăjolă, mi eă amă să te mai însăfleșești ne mormăntălă tămă-tei. Mă ai zisă kă noi eșimă din Ismania; eî bine! Știma ta visită kă să se fakă lokălăi săb kare zaće ceneșta tămăi tale, știmașă tăă adio are să se zikă pămintălăi kare koneră temășile mai-kă-tei și alle sărorei tei. Vrei îs să te însașești și eă, Hăjolă? Kălălă bătrâneței mi ală nenorocirei este assemenea o religiă sănătă. Aide, Hăjolă, vino să kază în șenăkă ne mormăntălăi kare s'a deskișă și s'a înkisă nămaș de kăte-va zille. Krede-mă, Hăjolă, kă și lakrimile ișii aă dălcheada loră, și kă sănătă nisice amărgăciună kare tăngării și reînviează.

Kănd eraă să eassă chei dăoi mikelegă, intră de odată, în camera își Hăjolă, sănă soldată trimisă de la stabălă-majoră ală bravălăi șenerală Ordone, ală kărgăia năme se leagă de atătea frumoase ișbinde osăweschi, și zisse:

— Kommandante, o denewă à găvernatorălăi.

— Ordinală nlekătrei?

— Astă n'o scîz.

Първото е писмо до член на парламента:

„Kommandante, остворите воастре съ си гата въ картилъкъ loră. Elle аă съ формеза garda d'инainte à reuimenterelor kare аă съ пълне тънко нентъ França. Într' ачестеа, въ инсийндеzъ kъ ază-dimineaцъ s'аă gъsитъ trei kadavre de Franchesi оmmориjи ne făgăшъ intr' външъ шанцъ, къщъ-ва паси de парте de мика kanellъ à Sъntъlъ - Чирилъ, апгоане de Saria, ши kъ nöblikълъ akvazъ ne къllagъtъriй ачелъ nresbiteriй de оmmориlъ kamarazilorъ nostri. Lassă dar' asонга dъmitale grijea resbъnъrei noastre; съ se nedenseaskъ kълнабилий.“

— Asta ајпще, zisse Първото k' външъ tonъ skortъ soldatълъ de ordonnанцъ. Eакъ plekъ съ gъseskъ ne lопtъlъrъ mei, съ тъ пъти въ frontълъ loră, ши adio че амъ съ lassă Barcelonei are съ nroдskъ sgomotъ.

Resпtъnsълъ лъкъ Първото era astъ-felъ alkъtъritъ:

„Ценерале, капочинъ че se аfлъ snre deservirea kanellei Sъntъlъ - Чирилъ сънтъ kanabilъ de toate, mi оmmориlъ yellorъ trei Franchesi se kъvine а li se имуsta loră. Нeste dъюз ore vois ши lъa indestslare de la ачестъ почидъ ne kariй 'ă fъкътъ nekorriqibili bъnъtъцъile воастре.“

Първото allergъ la kasarma bandigilorъ съи, ши vestindъ-le nроектата esnedigione, le zisse:

— Nu 'ми trebъleskъ dekълъ nъmai vre o чинчъ-зечъ de bravъ: съ treakъ dar' in partea asta ачеia kariй voieskъ а тъ insoци.

Toатъ banda se stremstъ din lokъ-ї

— Еi бine, si, le strigъ Първото, asta va fi o nlimbare, o desostenire. Se zиче kъ пивнига капочинилоръ este бine kъпнатъ; кони, пивнига v'o lassă voz. Кълъ нентъ vasele ши нентъ имачинile de азъ din kanellъ, съ nu se attingъ nimeni de elle, ne ачеллеа le vois импърги fi пърги e-gale kare vi se vorш da, ши kare аă съ въ ajste noate ka

să trăiști în viitor să ca nispe oameni onesti. Voil său, braii mei, că noi nekătă din Isnania împreună cu Franței, mi astăzi este tristă nostră cale din urmă.

Ceață luptătorilor intră în cimitirii înainte dă anane soarele, având în frunte ne Pujolă, care mergea la brauă cu Benna și cu Saletas, și cărora nosomorită tăcere dovedea adâncă loră dorere.

— Atâtă sănătatea vărsată să fie folosă, atăcea sakrificiul nefolositoare, zisă în fine Saletas către amikălă să! Te ai și vrătită, Pujolă, o resboanare nartikală și indenendență luptătorilor tăi. Eș visassemă libertatea urrei melle, și ea că-o acătu din nouă să jignă căllagăriloră. Nici sănătă din noi, Pujolă, nu șă a ființă solia sa.

— Tău-aș lupta și kontra valșiloră? respunse că recheală mefălă bandișiloră. Krede ce șă sănătă eș, Saletas, sănătă popolă care voiescă să trăiască în dobitocire este mai anevoie de domolită de către aceea care se luptă indenendență sa. Nemă din Catalonia păstează să ea să razele care să arătă că kvenită să închineze Isnania în negări: privescă ce a făcută resbellă din Catalonia; lăkrarea dăruș-pănușă se închepăsse nrin cămătă, și să păstrată nrin trăndăvă; diskordiile politice aș înțelegea și lagă (rana), monasteriile aș să termine nătrezirea. Saletas, luptele și sănădărările din fiz-kare zi nă aș lăsată căte-va intervale pe nă meditată, și eș amă zisă în sine-mă că era o nebunie de a se batte cuineva pe nă popolă. Eakă, bravă meă, datoria noastră este d'ă însotită ne Franței păță dinkolo de Ilirenei; dar' dăță ce se va întâlni a căeașă sarcină, daka kom-simă și, și daka Benna a ostenită de greaoa messerie că o făcă să urmeze, noi vomă reintra în Catalonia că căutăva din că mai băni din mikelegă mei de frante, și vomă

tr̄i nrin noi mi nentr̄s noi; aersl̄s m̄ngilor̄ este k̄rat̄s mi liberă.

— Vezi așa, zisse Saletas k̄s esaltare, s̄t̄ tr̄im̄s mi s̄t̄ m̄grim̄s ka nîșce lșntători.

— Pe m̄ngi mi snre paḡba orawelor̄ yellor̄ mar̄, adaoḡs Benna str̄inḡnd̄s k̄s vioic̄iune ne amândsoi amic̄ii s̄t̄ de m̄ntr̄.

— Într' așteea, eak̄s mi kanella Sântsl̄s-Îiril̄s, zisse Păjol̄s, m̄yine se va arăta mi întărirea; chea din ștr̄m̄s zi a noastr̄s în Katalonia căt̄ s̄t̄ fiș o isbire de tr̄snet̄.

Kăllḡsḡr̄i, kanachinii mi religiōșii karii se înkisseser̄ în nresbiteriș n'ăştentăs de lok̄ visita che li se anongasse nrin kăte-va dătători de karabină de kătre soldații lși Păjol̄s, karii semănaș invitănd̄s-ă a kanitsla făr̄ îmnotrivire. În noaptea trekșt̄, ka vr'o dșoă-zecă din ei se rănsesser̄ din kanell̄s, îm̄i lăsser̄, pe mai multe poeți deosebite, drăsmălă Barcelonei, mi neste kăte-va ore și văzasser̄ împreunănd̄s-se ka într' șnă felă de adăsnare tașnikă, ardikănd̄ la sminare dșoă sarcine grelle, mi lăsând̄ din nșoă drăsmălă kanellei karea era ka șnă asilă alăt̄r viezei loră misterioase.

Kănd ajunse Păjol̄s, toate eraș akolo pachîniche mi linistite, toate se păreaș addormite, mi k̄s toate astea șnă șr̄ișiosă sakrileștiș păpea în miskarea toat̄ komisșonatea.

La celle d'intăș deskărăkători de măskete, mai măglăi kăllḡsḡr̄i se arătără ne la ferestrele grătiate, mi întrebără în ḡra mare de motivul aștestor̄ amenințări.

— Avem̄s s̄t̄ vi le snșnem̄s dăpă che vom̄ intra, respunse banditul Iriarte; deskidegi-ne șwile saș de nș, aș s̄t̄ kază singșre.

— Din alăt̄r kăi ordină veniḡi s̄t̄ ne tărbărașă în răgășcăiunele noastre?

— Astă nș vă urivescă ne voi; venim̄s nentr̄s k̄s

awa ne plache noă; și anoi să săsesc și trei kadavre căpușă-va pasă denarile de această kanellă, și vrem să facem să oare-kare cecchetă.

— Dar' aceste săntă trei kadavre franceze, și voi săntăi Isnanioli.

— Kadavrele năș pîcă o patră, responză mikeletălă, kare, pentru întâia oară în viață sa, vorbea de morală. Aidegi, aidegi, kontinzi el să anșează și karabina de țeară și renezindă-se să se șină, ne karea se arată că vrea să o snargă, deskidegi să să ne încopemă serenada.

— Aici kăi săntăi!

— Aici lăi Hăjolă.

— Îndrăgă! strigă călăgătării încinindă-se; și unde este căpitanul vostru?

— Aici! strigă șefulă șaptelelor eșindă în șurmașilor de deșteptări părete unde sta ascunsă. Eș săntă aici, și eackă vîz să vă împărtășește legile melle. Mikelegilor! strigă el să adreseze sătulă către bravii săi, să se șorje vorbele, să se șorje amenințările; la îskra, și năvală în monasteriu!

Renecințioasa cheată plevăli, sănse șmule, se renezi la koridor, stăbăltă în kanellă să fie să se onri akolo, se săi la refectoriu unde era să adspătă călăgătării, și kănd anșă să kalce ne nragă se onri de odată isbită de sănătătakolă în spatele lor.

Akolo văzădă deoarece kadavre întinse ne o masă neagră; kadavrălă sănei femei bătrâne și alături sănei fete. Anroane de ei, ne săb masă, deoarece coschișe deschise, de unde eșă, tirite ne josă, lingoliști, văzări și mătăpi. Călăgătării trempăriindă, în pîcăoare sănătătăciu și înaintea păretelor, așteptați să 'șă arătă banda infernală întâia ei căpitană de observare, și se căpătă la vederea sănătătăciu omă mătăpișelă, slabă, nălidă, kare se onrisse că înaintea sănătătăciu vorbe Dăm-

nezeesvī, shi aī kъrkī okī skſſondajī arťtaš profonda sa dš-rere. Achestă omă era Păjolă... Păjolă alătorea de Benna shi de Saletas, karii ilă gineaš de mъinī ka în dvoz klewle; kъči, shi ei ingellesseseră totă, shi vъzasseră totă la intrarea loră în salla nelepișirei.

— O! dară-ară blestemălă infernală! strigă Păjolă că o voci suțimintătoare.

Shi anoī kъză josă lewinată... Lăptătorii eraš nemiskaujī ka kadavrele mъmei shi à sârorei lăi Păjolă, kъllgării rechitaš închetinelă răgăciunea oră *nentrs ssfletele*, shi vniî d'inte ei înkă, vrăndă à proșita de achestă întâi momentă de inkremenire shi de infrikoware, se încherkără à făgi.

Însă Benna shi Saletas se armasseră că pămnaliî loră, shi kъllgării se trăsseseră în anoī aștentindă-shi otârirea fatală.

Mizlovi o skřită tъcere.

Oră shi ce silindă ară si fostă nefolositoare nentrs à mъngăia ne Păjolă, kъči sântă nische dăreră kontra kъrora kiară shi cerasă remăpe fărgă pătere.

Păjolă își reveni în simjiră, mi netrbsorată ka vñă omă kare se dewteantă dintr'-vñă somnă pačinikă, sâpposă shi smilită ka avela kare moare în Mizlokălă Oceânălă fărgă pîcă vñă ajstoră, lăssă din gărză că o voci solemnă areste kăvinte:

— Aha dar', mormintele sârore-mei shi ală mъmă-mei s'aš silsită, kadavrele loră sântă akolea, înaintea okiloră vostri, infamii intințori sântă assemenea akolea, săb mъinele voastră. Făcădă vñă koschiagă din învălitoarele voastre de lăptă, iușăwăragă kă devotioane areste remășide sakre, înțepăskiajă înainte de à vă păne mъinele ne areste dvoz sânto kréatge; să eassă dvoi-spre-zecă din voi din avehătă kanellă, shi să alleagă vñă lokă singrătikă nă denarte de aiichă; să sane o

groană în pămîntă sunătă și se renasă în vîlă din ștrîmătă mea și sorătă mea în naște denarte de origine profanare.

Dăoi-sunătă-zecă lăptători înaintător kă șnădăbasă păsătă sărată sunătă masa neagră, ordinii lări Păjolă te esekătoră, găndăriile se deskișteră, frângările se plecară nentă o și dăoa oară, okii se șdară de lacrimă, și năste jumătate oră lăptătorii reintră zicândă cîpitanălăi loră:

— Toate să să făkătă.

— Ba nu toate: strigă Păjolă kă o vîcă lăptătoare; nu, înkă nu să să făkătă toate, ci abia să încăpătă lăkrarea. Eakă kolo săntă dăoă koschișe; să se păță ne așeasă masă. Sikriele nu se șăvîne să remășă goale, moartea vîre năstrire, și vîmateriile vechi și fi lăktători: să mi se addăkă aișă cei dăoi sănătători ai kanellei! să se addăkă infamii karii și lăieskă sănătătatea mormintelor! Eakă-i: nu ne-șăpătă pe ei, lăssăgi-i amă kăm săntă imbrăkădui kă insigniile loră, băgați-i în aceste dăoă koschișe goale, nironiști-i în elle nentă eternitate, și să se împunătăze mormintele mătă-mei și alle săroare-mei din năoă kă ei.

Cei dăoi călăgătări se lăgăză; ei azăiră loviturile țiochanălăi lăptătorilor kare și despușătă nentă tolă de vîna de toci și vîi. Cei dăoi-sunătă-zecă bandiști, karii îngronasseră ne măma și ne sora lări Păjolă lăgăză la vîmeri așeasă năoă sarcină. Se năsăseră iară în călătători, dăpă che mai întări nredătoră tolă che era în monasteri; și detără fokă și tăcăliță ne toci călăgătări; păță și nu se lămina înkă bine de ziua ajunseră la vîmateriile Bărcelonei, lăssăză vîlă dăoă koschișe în groanele înkă goale, și cănd încăpătă și aranăca țerrina ne elle, se azsea ajungândă păță la ei născătămete adăpătă și năbășite kare se nerdeaă păuină kăte năuină părekătă se grămădea mai multă năste elle pămîntă că aranăca săpătării mikelegăi.

Лъссагъ челе дзовъ косчібре in groanele inkъ goale. Паг. 121.

Първото място не е в ако.

Адвоа зи де диминеацъ, Маѓарче - Матеј скрише към
тършите шефове на бандитите:

„Едната е възможност да се избегне, че дългото да се
възстанови. Първото място не е в ако съществува възможност
да се избегне. Адвоа зи де диминеацъ, Маѓарче - Матеј скрише към
тършите шефове на бандитите:

Ресненските личности на Първото място не са известни:

„Унгария, дака аз ще съм твой, ще съм твой, ще съм твой,
тършите шефове на бандитите: „Едната е възможност да се избегне, че дългото да се
възстанови. Първото място не е в ако съществува възможност
да се избегне. Адвоа зи де диминеацъ, Маѓарче - Матеј скрише към
тършите шефове на бандитите:

„Когато първото място не съм твой, ще съм твой, ще съм твой,
тършите шефове на бандитите: „Едната е възможност да се избегне, че дългото да се
възстанови. Първото място не е в ако съществува възможност
да се избегне. Адвоа зи де диминеацъ, Маѓарче - Матеј скрише към
тършите шефове на бандитите:

„Marcelino Herrez.“

„Ето, унгария, ще съм твой, ще съм твой, ще съм твой,
тършите шефове на бандитите: „Едната е възможност да се избегне, че дългото да се
възстанови. Първото място не е в ако съществува възможност
да се избегне. Адвоа зи де диминеацъ, Маѓарче - Матеј скрише към
тършите шефове на бандитите:

„Iosif Hsjołs.“

„Командантски инспектори чете.“

IX.

MOARTEA LUI SALETAS.

Benna intră la governatoră că așează aeră de independentă și de măndriș ne kare 'lă amă văzută akom, și mai multă că șnă soldată kare 'wî îmulcisse vitejesche mi că loioitate o datoriș riguroasă dekătă că șnă kăpabilă gata de à săsieri imotările jădikătorălăi săă. Mașrîche-Mateiș nu se păsă onri de à nu admira așează aeră marginală și nobilă alături banditălăi; căkătările lăi se preimblaă asăra eî că șnă felă de kăriositate în karea se deskonerea respectării mi venerarea, iar' Benna, karea o zărisse asta, lăsă ne măndrele sale băze șnă sărisă de nenrîcenătăță mălgasmire.

— Domniiata vii de la Bezaș, sergent? zissee șeneralălă.

— Da, șenerală.

— Aşa dar' aui arătă și aui măchetă așează orămelă?

— Da, șenerală.

— Shî aui fostă nriimită ordinsă din parlea vre șnă din mesajă vostră?

— №, ყenerale.

— Чине в'а indemnată la această faptă de resboñare mi de kroñime?

— Hardon, ყenerale, nă v'amă îngellesă bine întrebarea че 'ші ауді făktă.

Generalul o renegă.

— Къ fanta mea este șnă aktă de o resboñare aspră, n'o тъгъдълескă; însă această resboñare era șnă responză la o tiklošiă mi la o kroñime ne kare, ară si fostă o mișeliă de à le lăssa nenedensite.

— Dar' dischînlina ostăsheaskă! zisse ყeneralul că se-veritate.

— Dar' inima! respoñse Вепна că o nobilă тъп-drăză.

— Пъjolă te resboñasse.

— Eă însă nă resboñassemă ne тъмъ-sa moartă, mi kăla să o fakă.

— Eakъ, nentră nische assemenea espedigione сънлеги mi voi prekym шi noи togă ărădă шi skъrbigă de kătre Is-nanioli.

— O! eă le înapoieză aceste dăoř simtimente, ყenerale, mi snescă să lă o arătă aceasta în mai multe okasione.

— Awa este, dar' în viitoră să așteptăgi ordinii mei.

— Îi voi aștepta în viitoră, ყenerale, къчі Пъjolă, konsođulă meă, nă mai are de akym niči soră pîcă тъмъ de apărătă.

— Dămnata aï să шеzi săbăt arestă în korsă de onă zille.

— Daka amă kommisă vre o krimă, пъmai alătă nă este de ajunsă, шi resboñarea mea че este? o krimă saă o-faptă nobilă?

— Astă este o întrebare ne karea nă voie să o ceteză. Dar' nessăpănărea dămitale...

— Nimeni nă să spune de să merge la Besală, țenerale, și, kiară să să nu să oprită, mărturisescă că năștă să dată askătare.

— Că toate astea năște assemenea kontra-lăkări fără starea noastră mai kritikă; săă săkătă atîtea resăspătră știuioase, ne omoră soldați pe drăgări, și responderea tătoră a chestoră komuniră se aruncă mai că sămătă asupra cetei lăptătoare de karea ușii săi dămnata.

— Închercau-șă o stricău, mi veau vedea ce are să se întâmple.

— Ca ce ară săteau să se întâmple?

— De unde mai scăd mi eș.

— Scăd bine, sunte.

— Îmi nermitău, țenerale, să vă vorbescă că aceeași deskidere?

— Vorbescă.

— Ei bine! săgădă noii, domnule guvernatoră, săgădă tăptătoarea sănătății că insinuamă noii, ostirile voastre ară mări de foame în această provinție, karea este una din cele mai avate ale Isnaniei, din cauza infernalării resbellă că văraș face pe săbăi sănătății călăgătării tătoră ordinilor, și kare văraș lănsă de celi mai băni soldați ai ostirei; atunci năștă mai fi nentă voii sekuritate ne drăgări, pîcă genaosă, pîcă liniște năin strade săi năin lozingerale voastre. În ajutorării ferării ară mai veni săi otrava, săi oamenii vostri ară cădea săbăi năște înfrikoșătoare kinări. Că toate săntă inkă jăpă, kănnoskă sănătăție Isnanie năin karea nă amă preimbată ka o vagabondă, dar' ne karea amă sădiat' o din instinktă; voi o călăgădușămai, dar' năo possedău. Nenorocirea 'mă a mai ajutată intelliigența, eș amă călărată să privenesc la o vîrstă în karea

chipera abia începe să intra în viață, și totușii mei, țărani și ei tot să ca să mină, să trăiască de nebună și de nătări, ei, karii erau cei mai înaintați de către toți oamenii, ne mină karea și întrecheamă ne toți. Ca toate astea, la scoala loră de lenevire mi se năpăsă, că am să învăța că este lucrările și activitatea, iar' inima mea și amorul său pentru Ilujolă să fie să restă. Fatală deosebire, în am să aruncat să în nerikoloasa carieră că a deschis cărăuă înaintea mea, și din semnul sămădui să spui că ar să trebuiască să fiu, m' am să fie sătăcăuă bărbat să tare să energetică. Găzduimea mea pentru Ilujolă m'a sărită la okul său să se seamănă la a mea. E să am vanitate, săndru, pentru că scăpă că pătescă, și pătescă multă prin săsile său mea. În mină se află o astă-felă de esaltare, sătăcăuă astă-felă de devotament pentru Ilujolă, încătuță, daka 'mă ară ordonna el să vă treada, să să-lăsă treada cărăuă ne el să însăși, să separe că mău să spui. E să am să săfăciuă năpună sămădu, generală, și nu scăpă că soartă va avea conillul său de la Dumnezeu (căci e să creză în Dumnezeu, generală); El, eackă, răgăciunile melle din toate zilele săntă ka să 'i dea o inimă și său săsile său întră toate asemenea că săsile său și că inima mea. Nu este îndoială că va avea zile de nenorociri, să nouă neliniștite: însă simțimentul său care să facă să treacă său în nobilează totușă, să 'uji sătăcăuă în această nenorocire este fericiire.

— Vorbește înainte, vorbește, te ascultă să ne reamătă pățește.

— Vezi astă-e, vă desfățeză.

— Ba nu, să interesezi, zisă generalul său bănuțate.

— Ei, awa mai vine. E să scăpă, generală, că doarei să affli numeroasele întărișări ale vieții melle rătăciutoare, numeroasele miseriile existenții melle de țărani. La

kare amă fostă atăuă anni kondamnată, și daka nă'ui amă vorbită înkă de simtimentele melle, va! este nentră kă simtimentele melle suntă toată ființa mea, mi k'auș mori daka elle 'și ară nerde vre odată vioițăneea și sanktitatea loră. Eș amă trăită odinioară n'in peșteri, n'in păduri, ne drăgușurile cehă mari, n'in căskările stănceloră, în cehă mai multe ori sărgă păine și sărgă tănkare, gonită și strămutată de oameni mi de fiare selbatice. Vedegă kă și akăm viața mea nă s'a nrea skimbătă, și kă kornălă meă a răbdată la toate trădele, la toate săsărișele. Căsă este kă 'mă aș trebuită doboră săflete în locă de șnălă, mi kă lă amă găsită. Lovirea cărea are să dea în Iași, va da mi în mine, și este skrisă kolo săsă kă și eș amă să moră kănd va mori și elă.

— Înkingire!

— Ba niță de cămă, țenerale, zi mai bine kă este religiuș, și nimică mai multă. Totă ce potă face soldații nentră à națiufica (imperială) o provinție, 'lă aici săkătă voi și țeneralii voștri; asemenea totă ce potă face bandiții nentră à o săpăne, 'lă a săkătă Iași și că ofișerii săi. Noi n'amă reașașită niță șnăi niță alăii, mi resbellulă este aici înkă în toate inimile, în toată okiă, în orașe, în sate, în aeră. Daka n'ară mai și Isanioli săre à vă kombatte, aici avea de înamică kiară klimatulă, și daka klimatulă n'ară avea îndestulă noastră, ară păvăliu țăkușa asăra voastră mi v'ară sdrobi oasele. Krede-mă, țenerale, Isania nă se noate învinuie de cărătă noastră prin Isania.

— Însă toate astea căte 'mă desfășări aici, săntă șnăă kărsă intregă de nolitică.

— Nolitică saă morală, eș nă ștă ce este. Astă săă în adeveră saă în minciună! daka amă vorbită drentă saă răă, astă remăne săă o devidești (xotărăgi) singără. Cheea ce vă înkre-

ză eă în momentul aceasta, 'lă amă askunsă lăi Păjolă, nentră kă elă, șenerale, vă șta cănd ați intrată în șară lăi, și noate că și akăm vă urasche încă, dar' vă jurață devotamentă și fidelitate, și pînă să felă de kinări nu 'lă ară pîstea față să 'șă calce kavintă. Daka eă 'lă amă askunsă șeaa che vă sună akăm, amă făkăt-o nentră kă p'auă voi să se lasă în deskărăjeare, mi că nentră dănsălă nu este de snerată renaosă dekătă nănăi în resbănare. Cănd va intra odată Marçelino Herrez în mormîntă, atunci se va încea cariera bărbătălă meă, și restălă îlă va față sună glonță să sănă stiletă. Eă voia să akolo că să'lă urmează unde va merge elă... Akăm amă vorbită. Eakă, să sună, șenerale, mi să daă săbăt arestă.

— Așteaptă.

Se deskinsse o șarfă. Păjolă, căre așzisse totă, se ivi din șeaa șarfă, și înaintă înținzândă-și măna sună Benna.

— Tă m'askalta; awa dar' era vre o șerkare?

— Te vedeamă tristă, skomna mea, și eramă neliniștită.

— Eă nălescă mai multă dekătă tine, Păjolă; eă te amă să presimăgită.

— În skoră, lekgia nu va să nerădătă altă nentră mine cătă mi nentră șenerală, și cătă nentră mine, amă să mă silescă și să arăta nrevederile de minciunoase.

— Estă liberă de arestă, sergentă, zisă șenerală, te nămescă adiotantă săbăt-officeră.

— Se vede că vinea căștiigă mai multă vorbindă dekătă băltăndă-se, zisă Benna sărindă.

— Eă iugă și însemnassemă akăm nămirea.

Abia se făkăsse aveastă konvorbire, și îndață sună cărieră, căre venea de la Pariză, căre să se introducă la șenerală. Elă skănasă că prin minune de cătezătoarele cete

țălxărescî che staș la nindă ne dealurile drămăglăi țelui mare, nentră à preda ne kăllătorii și ne ostașii isolauți; vestimile lăși, prekym și părăchia sa, găzrite de gloanțe, arătaș în destulă n'ip che nerikolă treksesse.

Generalul desisise deneweile că iudeală și strigătă lovinde-mă frantea: Aide, cătă să pleciuim din Ismania; cătă să ne retrăiem; Catalonia nu mai este nentră noi, s'aș înceată toate.

— Șrite noastre! zisse Hăjolă arănikindă-shă încocăci mi înkolo o căpătăță ce grăbiare.

— Foarte științioase, response generalul; Rossi, Austria, Prusiană, Bavareză, amenință Franța despre nordă. Când oamenii che s'aș învinsă mereu, skotă strigări de cătronire, se îngellește că vitoria este în partea lor.

— Che o să facem, general?

— Amă să mă săpătă; dar' ne astăiuim într'o reastare.

— Disponă de strengarii mei.

— Lăsescă nrovisione.

— Disponă de strengarii mei, general.

— Kassele ne sănătă goale.

— Disponă de strengarii mei.

— Cine să ne fiă garda dinainte?

— Strengarii mei.

— Dar' chea din urmă?

— Eș voiaș să neștindeni.

— Pe mine nu mă infrikoșeză gloanțele înemînilor, căci amă soldați; dar' cheea că'mă răne înima este à nerde nămați că o vorbă și nămați într'o zi, frântulă atitoră nerikolă.

— În skortă che 'mă ordonnaș?

— Dă-te la cărtirul tău, komandante; gine'găi oamenii lăngă tine, mi fișă gata la felă d'intâi semnală.

— Aua dar' s'a lusată arestăslă de la această pochiță? zisse Ilujolă sărîzândă mi attingândă că tăna bărbia Bennel.

— Da, 'i s'a lusată, că toate că părarea sa la Bezală.

— Pardon, daka vă intrerămnă, generale, dar' nu păteamă să vălă ne șătmă-me, mi ori akăm săă mai tărzii Bezală totă era să se arză.

Sgomotăslă plekără este păuină à ostirei franceze nentră Răssillion sărăcă pămai dekită din gărcă în gărcă; inima adevărațiloră Isnaniolă, à avelloră karii nriveskă de oare-kare preuă *onoarea națională*, se îmflă de vanitate, mi se păenaraă sănătăoase resbănări ne săbă tăpă.

Stradele Barcelonei se rowiră de sănătă; pămnaliu adormită de atâtă timură se dewtenără, însokate natimă 'năbășite de terroare (groază) isbăkniră făcășă, amenințările celoră d'intăz zille alle cătronirei rezănată în zillele de adio, mi să-kare nedestră, trekindă ne lingă vălă altă nedestră, îmi văra tăna dreantă în sănă ka să găsească tănerăslă stiletslă săbă.

Însă, în mizlokslă frățăpnătăriloră à tăsloră partideloră, era vălă omă kare vrea să făcă ne Isnaniolă dewtentăgi à pălti skomnă sănătele ne kare elă se jărasse de à'lă krăpa. Omălă aceasta, era Ilujolă. Elă zisse bandei sale:

— Dăoă pentări kontra vălă, este vălă tribută legală.

Shi ostășii și responseră:

— Noi își vomă da trei, mi daka pămai vei voi, nouă avea shi patră.

Înă vălă negră okolea neste toată Katalonia, mi cănd intrară în drămă ostirile franceze nentră întoarcere, lăssară călătă ne pătmăntă kadavrăslă vălă omă de inimă, à cheie mai devotată amikă ală famosăslă bandită. O! căsătă de infiorătoare agonia lă!

Fokăslă, ommorăslă, assassinatăslă, însemnaă n'in toate lo-

kările treverea înfrikoșătoarei șete țălxărescă, din karea nămaî dsoi șefi se dențtasseră de voe; Mateiș mi Françisko Marini, năsteaă intr' șnă vasă șwore snre Lokșrile-Sănte.

Honșlagionele în deliră șăceaă în kotro anșkaă la a-nronierea bandișiloră, mi nlotoanele franteze traveaă n'intr'o năstîă karea se tărbora din kănd în kănd nămaî de sgomotăă dențrtată ală karabineloră mi ală tobeloră.

Iljolă șăcea assemenea; elă șăcea din nămăntăă bles-tematăă fără ka să li năstăă să loveaskă pe Mărcelino Herez; elă lăssa akolo în șurma sa, ossemintele mănuă-sei mi alle sărre-sei, mi tărbarea sa, înimăulgăită înkă nrin amorăă mi nrin resbănare, nrodrăcea velle mai fioroase kinări nentră a-șeia karii kădeaă în țăinele sale. Ce nătere ară fi năstăă avea kăvăntăă lăi Mađgice-Mateiș saă avela ală lăi Lamark? Iljolă kăvăta oameni de șcisă, măne de suintekatăă lăngă kadavrăă koniiloră loră, mi lăi Iljolă și tărbiaă kadavrele koniiloră, alle oameniloră mi alle mămeloră. Între lăptătorii selbatici era băkărăă mi serbătoare, iar' Benna mi Saletas jă-kaă pămnalăă ka nische măkelegă karii nă simăsiseră pîcă odată komplimirea saă remăskările. Iljolă zisse: Ommorăgi! mi șeata lăi ommora.

Intr' șna din goanele sale n'intre mănuă de brazi karii staă ne marșinea șnăi drămă diffișilă, nă denarte de Fi-găeras, kătezătorăă mi șenerosăă Saletas se sărprinsesse de vre o dăoă-zevă de lăptătoră din redștata șeată à lăi Ilieblo. Kăm se rekənnoskă de ei, să nămaî dekăltă kondamnată à fi arsă de viiă, mi înaintea esekătărei șă-kare să 'lă skăine în față mi să'lă înjăre în kinălă șelă mai kăpătă.

— Lăssau-i toate năsterile, zisse șefiăă șetei țălxărescă kătre șelă mai înverșnatăă, lăssau-i toate năsterile a-șești tigră, ka să simădă mai bine dărerea. Kărănd akăm, să mi 'lă lepe șeauănă de șnă bradă mi să dea fokă arborelă.

Kernd akəm, sə mi lə leye geanənə de ənə bra-lə mi sə dea fokə arbəslət.

Hentră che nă nă aă kăzătă iin tănă, împreună kă elă, și tălxarălă lăi de kăpitană kă țitana sa de nenorocire!

— Nă vegă pîinde pîci ne kăpitanălă meă pîci ne țitana lăi, mișeiloră che săntăci, respunse kă măndriș Saleas; însă eă kănd nrindeamă pe vre șnălă dintr' ai vostri ilă ommoramă shi nă 'lă insăltamă astă-felă, kanaliiloră! Ațătagi-vă dar' adevărată lăntătoră, de vreme che le părăgi nămele.

— Ba nă, ba nă, kăine che esă, și respunseră pîmăindă-'lă! ai să fi mai întăi insăltată kăm și se kăvine, și apoă să moră ka șnă bănă săntă Lazrente. De che ai să te năștui? Nă kăștiți kăsnă martiriloră?

Hi pekănd bravălă Saleas respundea la aceste selbatice vorbe nrin tăcere shi pîn sărăclă disnreșălă, ei grătmădeaă frânze șskate shi înkonjuraă kă ramăgăi țășinoase pîchioarele chelă mai devotă amikă ală lăi Păjolă.

— Chi kăntă akăm, zisse șnălă din tălxari, kăntă o kăntare devotă.

— Ba nă, mai bine 'mă vine à te skăsha iin okă, eakă!

— O! astă nă noate să stingă fokălă, fătălă meă, respunse tălxarălă, și ka să simăi akăm kă iinchepe să șătare. Așa-é, kărajosă Saleas.

Șnă fămă negră se învărtea akăm shi se iinădua ka o dăioasă snirală dă asupra arboriloră pădurei; la vederea lăi, Păjolă îngrijea de linsirea amikălăi săă, zisse pîrea închetinelă Beppei shi altoră dăoă trei din mikelegii che se află împrejurălă lăi:

— H' aică, n'aică, kamaraziloră, venigă dăpă mine iin tăcere, Saleas nă este denarte.

Flakăra skinteia, membrei lăi Saleas se rezcheaă de dărere; dar' nă ewi din soffletălă lăi pîci o tăngăire, pîci

vnă săsnină. Și văntă păternică arănca limbele de flacără ne bărbăteasca să fiegră, astăra să năelle închepea și se crăpa, sănușele cădea în băcăuă înkriegate, cănd de odată rezonă o strigare tare cără în momentul cănd vătălxară, care păndeau agonia, reneta lăsă Saletas :

— Că mai săvădă odată !

— Săvădă-ți săflești, zisese Ilajolă renezindu-se că vătă leă și strengindă-ți gîrlă că pămnală săbă.

Nămai de căldură atâtă elă mi că și deslegă ne-norocită Saletas și-lă deține flacără; totuș kornala lă este o vălă intreagă; să-ka din kamarazi să îm alleuă căte dăoă prade, și este puțină remină singură îninrejorul fatalării arzătorii.

— Bravă meă amikă, zisese Ilajolă căzind în une-năși anroane de Saletas și vărsind lacrimi, ce moarte grozavă !

— Da, Ilajolă, drăgușă, foarte drăgușă, resusinse Saletas că o văcă stinsă, așeasă flacără arde mai multă de căldură vătă glonță. Băntă Andrei, adăugă elă, răgăciușă, așa e ? Da, da, roagă-te, roagă-te, kamaradă meă, căci toate vorbele tale suntă nlinice de măngăiere; însă tortura (kinala) este altă de infrikoștoare înțeleabă așa că toate ce se dețină; săpătă, amăriloră, lăssați-mă ne mine, nu vă învercați de căci vă că să văd, pămăntul să îmi ceră kornala desbinată de vălă. Andrei, Andrei ! adio, amăriloră, adio, căpitană, adio, fideli să me căkamaradă ! Înțeavă ser-viciu de la tine, Ilajolă ! plecăciu-mă agonia, te rogă : noate că săfieringele m'ară făcă să blestemă messeria ce m'a în-vădată tă.

— Da, aș drenata, amăre, zisese Ilajolă că o văcă seacă; voiaș să șpiu să folositoră mi devotată nău în ultimul moment. Adio.

Se azi o detinare, mi nisue kreeră săriș în aeră; iar' lantătorii, nlini de desnerare, ajunseră kornelă ostirei kare treksse aksem strimtoarea.

Fioroasa bandă plinse pe Saletas mai de o notrivă nrekam ară fi plină mi pe Hăjolă. Maiorălă jără să'lă responde, mi 'wă țină vorba; kăcăi drămsălă de akolo mi pînă la Hertăssă, nu să dekăltă șnă lăngă shiroiș de sănue.

X.

PREKUNNOSCINTĂ.

În adevără, trebă sănătatea și lacrimi a chestorii oameni de feră căruia se vedeaș astă-felă amărăciu în suferințele lor și siligii de a părăsi o țară unde năstăeaș trăi neneamăsită din răpiori și din omorari.

În de altă parte, era ka sănătatea felă de deskrajare în această xordă infernală, și nă era nimică care să se păre înaintea ei să reîntoarcă la ierbirea calei dintre vocațiune (kiemări) și ei. Mateiș plekasse, Marini¹ lăzise împărești kă elă drăgușlă Ierusalimului; sănătatea sănătatea mai năstăreaș încă în sâsiletelelor loră acea bărbătească empatie, acelaș cărăjă nedominată care să făcăse atât de tar și altă de infișători. Însă, amăzi zisă akșom, plekarea Françoisilor

¹ Într-o din calei mai estraordinare întâmplări din lume, autorul căstelului Arago (L. Arago) a întâlnit într-o din insulele Sandwici, ansamblu Vara, ne aceste Marini de care este aici vorba. Elă trăia akolo ka sănătatea perfecție și onestă, foarte considerată de Tamazama, regele același arxinelagă, și în ceea ce lăzise pământul sănătatea morală ne selbativă loksitorii de karif era înconjurată. Mai multe pagini din scrierea *Svenirile sănătății orbiști sănătății* consacrată lui Marini.

nă le lăssa de către posibilitatea sănei vieje oneste și laborioase, iar' mănca și proabilitatea abia eraă îngellesse de ostirea lui Hăjolă. Așa făra, și nă cehi și să trăie pămnalălă saă karabina asupra ori cărăi nedestră, avătă saă sărakă, rătăcită în kallea sa, era nentră ei ka kăm n'ară si trăită în lăme. Tălxarii de săb Hăjolă nă s'ară si îndoitoră a alleure între o skoră esistință de pericolă însouijă de ommorări, și sănă lăngă miră de liniște și de pățeori pačinice și oneste. Ei aveau ka o vanitate de a se numi bandiți; ei se glorificaă că titlălă de tălxari, și, deși o esnedigione în vre sănă sată saă ne căpniță lăci, cineva și așea lăudăndă-se în găra mare de mișeliile și de neleușirile ne kare nă le săkesseră. Odoarea crimei remăne multă timoră pe vestimentele assassinației, și sfârșitele tălxariloră acesei cete infernale nă se mulțumeau în altă de către în mirosulă kadavreloră.

Către nentră şefulă bandei, elă nă se skimba de lokă; elă era totă Hăjolă, cătezătorulă lăptăcă, nepăsătorulă dățătoră de fokă, Katalanălă fanatică oknată mereu de resbănarea sa personală. Katastrofele se năsteau grămădi către voiajăne frantea lui de tălxară, căci elă se lăntă că infokarea sănătașă jăne înnotriava măniei oameniloră și a cehiiloră; elă înfrântă evenimentele cehă mai sinistre, mi, brață la brață că Bepna, se sokotea mai nresăsă de toate nenorocirile omenirei.

Cineva trebăia mai că seamă să o văză ne ea, ne această nobilă țără, în frontulă cetei lăntătoare, sărindă că o căprioară, indenendentă că o leoăică în năstă, căiemăndă la ea, nrin activitatea sa marginală, gloanțele inemice, și nenăstindă să krează în posibilitatea sănei căderi. Ea vedea că din ce în ce statornică lui Hăjolă se firosea, mi că energia să linsea; însă atunci, săkindsă-se și mai mare nrin nenorocirea aceluiă ne kare 'lă ișbea ea că sănă amoră atâtă de adevărată, găsea în tărbărata sa frățezime nispe vorbe de

тънгъиере ши de ынire, nisче kъstъtъrі nline de o дэрeroasъ ingrijire assemenea kъ aчellea ne kare trebъtъ sъ le aгопче an-quelii la піchoarele Eternslsъ.

— Lassъ, lassъ, амісe, ў zіchea ea lovindslsъ kъ familiaritate ne ытъrъ, чегъlві ў тreбъieskъ nшorі ka sъ ni se аrate azgъrlsъ lsvi maи dвлche d8pъ che va тече vijъlia. Lassъ, lassъ, l8ntъtorslс meš, siи demnъ de trekstslsъ tъtъ snre à te тънгъia de achestъ tristъ nresentъ ши snre à lsa nsteri nentrs viitorъ. Nшmai s8ffletele chelle slabe se lassъ à se domni de molewire: che zikъ? nшmai kornьsrlile chelle fъrъ s8ffletъ se invingъ. Шi apoї, che arъ zіche cheata daka tě arъ vedea astъ-felъ nіmіchitъ? scі t8 kъ n'arъ maи ksteza sъ prононце tare infrikoшtorslс nшme alъ lsvi Пшjolъ?... K8rajъ dar', bravslsъ meš, n8'ui nleka kanslс ne nentslsъ dekъtъ nшmai inaintea mea; kъчi e8 scіtъ kъ t8 n8 чегъtъ adevъratъ d8rere dekъtъ nшmai nentrъ Bennra;iar' inaintea kstezтtlorilorъ, zioa mіazъ-mare, inaintea ostirei francese karea te admirъ, t8 katъ sъ remi totъ Пшjolъ, totъ шefslс yellorъ maи kstezтtlorі tъlxari à t8tъlorъ Isnaniilorъ.

Пшjolъ an8ka тъна Bennre kъ 8nъ felъ de kъld8rъ reli-
gioasъ, din nentslс lsvi eшi 8nъ s8spnинъ l8ngъ ши d8rerosъ; mi sъnqele lsvi rechitъ чirkla kъ maи m8ltъ libertate.

Elъ nerd8sse vai! ne sk8mnslс ши kstezтtorslс sъtъ Saletas, ne amikslс sъtъ chelъ maи de votatъ, ne tovarъшtъtъlorъ nerikolilorъ sъtъ, mi se simqea ishitъ de moarte la inimъ.

— Ka sъ 'mі redobъndeskъ e8 k8rajslс meš mole-
mitъ, trebъtъ sъ 'mі nшteaskъ o s8tъ de Isnanioli, kъ vi-
aga lorъ, o viauъ atъtъ de sk8mnu; mi почіtъ facе e8 ak8m
8na ka asta, kънд шыне, negrewitъ, e8 voitъ zіche adio aches-
tei blestemate Katalonii, 8nde 'mі lassъ remъшиqele sakre
alle lsvi Saletas, alle s8rore-meї ши alle т8mъ-meї, ши 8nde,

Marchelino Perez, are să aștepte din nzoă dolișă pînă familii?

— Chineva făcă mari lăsări, într-o noapte, Ilajolă; vrea să încercă!

— Fără-se vorba ta, Benna! nu voia să Saletas, să aibă, în chea-l-altă lăsă, pîcă o imnăstare de arănată în faza lui Ilajolă. Ea că drăgușă călă mare ne kare merge ostirea franceză! kolo este o noteckă karea dăce la Castillo, să ținemă această potecă, mi infernală să ne însorjească.

Era o slabă lăsăre de către-va stelle ne jumătate în-vălă de nșori; ună lungă și scăzută ne drăgușurile întreșimne de treurea ostirilor și de roatele cărăbușelor care transportă ne cei malazi mi ne cei vulnerați.

Assemenea mai era și o tăcere adunătă mi solemnă, o sănătă absorbire întotdeauna că așează ce păzește chineva la chea din urmă xorkăire și spăti amikă măsrindă; și din toate aceste ferbănde nentără de lăsători nu eșea pîcă o lăngăre, nu resfăla pîcă ună săsănișă.

Vai! agonia omorâșilor, și închindiiilor, și tălxăriilor, așzisse săptămăndă săptămăndă oră, mi viața bandită căre a fostă atâtă săptămăndă săptămăndă Ilajolă, nu mai vedea înaintea sa de căldură săptămăndă aveniră de către-va nașă. El mergea, mergea toată, penetră că le zisceseră să meargă; el nu se mai sătașă la orizont, căre li se părea mereu denărtită, mi okii loră stină mi selbatică, nironică la pămăntă căre călăcaș că năște păchioare debile (slabe), semănă că măsărișă în elă adunătă mormântă căre sokotea că se înkidea asănră loră.

Când săfletele cehă tară, când kornășurile cehă roboste se confrină de vre o săptămăndă năștentă, kontra-lăkrarea este săptămăndă. Elle să păre multă vigoare încă că să se învingă de săptămăndă săptămăndă, mi singură năște năște dăreră nășternică a cărăria de să le ouă.

Aşa dar' ostirea lăi Iljolă era deschisă rajeată, însă casnele și moartea nu lă ară să nu sătășească de lochi, și ea să ridea că disperația la fălcările kare, nu denartea de satul sănătate se întrebuința, sănătatea născută că okolea că nu iște fantome în aer, prea multă mi la isbirile trăsnetelor alături rora sărăcășă se reneta înecată de ekoșurile dealurilor de nămărișă.

Vesta morții căzute în luptă loră căzute în Saletăs nu atât înseamnă căzută la înimă; ei își beau pe același bravă, și, sărbătoare sălăiească, arăta către el să mulțumească respectători sănătății și venerarea; ei îngrijescă să admiră totușul de odată pe Iljolă căci și să drobătășă sănătății săkătă de kinșurile agoniei.

— Ce omă este extraordinară era omulă aceasta! zicea că intre ei să fie sănătatea sănătății de mănu. Elă era mai de o nouărtă că Iljolă, celălău sănătății de oasă înțeleagă nu lă ară să sărbătorească să se da înanoa, daca născută elă ară să preia sănătății ordinări de a merge înainte.

— Pre Satan! zicea altulă, ești sănătății 'mi așa să sătă de niastri că amă la bătrânețe, nentru o cămășească sădă nentru o onincă de alle lăi.

— Illi îndoitează cănd ară să dai așeasă sănătății, născută sănătății de alle lăi Saletăs, respunse sănătății alături de treilea, căci elă nu avea nici odată de căzută sănătății, nentru că nu îmbrăță ne noi că sănătății sale nu răndează, și nentru că trimitea mai în toate nămărișele proiecții mi sănătății nămărișilor lochiitorii de nămărișele sădă de nămărișele arse.

— Illi ne lăngăză acestea că mai amicii sănătății nentru komandantulă nostru! că respectă nentru nevasta lăi!

— Saletăs era mai mulțumită de căzută sănătății.

— Da, adeverătă; era sănătății oameni.

— Daca m' așa să aflată ești acolo, așa să asfiră că

onoarea de la nlesni eă kapălă, în lokălă lăi Păjolă; și krezo kă nă'lă așă fi grecită.

— Da niči eă.

— Niči eă.

— Niči eă.

— Tikăloșii! 'lă aă legată mișelesche de ună arbore și 'lă aă frință de viiă.

— Ihi elă n'a skosă niči o strigare înaintea loră, celi păciniă, și că toate astea fokălă este kam kăldițelă, aă?..

În momentulă acela de odată sklinesche ună făperă, pătăntulă se sgădăiă de ună trăsnetă și o parte din cheata lăptătoriloră se astă resigurătă în tînă. Săpăata omorisse measse înăi; Benna străpăea în brațe ne Păjolă (kare se sgădăi și elă de isbire), și se părea că urea să'lă anere că manta ei de mănia cHEREASKĂ.

În căte-va minute, cheata să în picioare; vre o doară-zecă din cei loviți remaseră în drămă, și koloana, cheva kam împăcinață, înaintă sună satulă assură cărăba avea de găndă să kază că să resbăne moartea lăi Saletas.

— Kamaraziloră, le zisese kommandantulă cheie, voi v'au și perdistă pe celi mai bravă ofiiceră ală vostră, și eă ne amikălă teșă celi mai devotată. Elă se frămăntă de vioiciunea dreriloră, și nărlea 'i se krăpă de iudeala flacăriloră; eă amă ajunsă lăngă elă, și elă 'mă a întinsă măna, și 'mă a cerută îndrăzne... Eă 'i amă kărmătă kinșile... Kamaraziloră, Saletas a morită; elă a morită de moartea adevărațiloră mukelegi; n'o să facemă voi nimică nentășășă voastră, nentășășă voastră osteneleloră voastre! Resnăndelegi, lăptătoriloră; năsentelegi voi nimică datori memoriei lăi Saletas?

— Ordonață, Păjolă, che voiescă, strigă într-o sunire infrikoșătoarea bandă, ordonață-ne, și noi avem să ne săpănamă. Vrei să mergem să ardemă Barcelona să Sevilla,

Grenada saă Madridslă! Săspne, kommandă, meră 'naintea noastră, și noi te vomă urma. Noi n'avemă nevoie de Franța, nici nă o vremă; Ismania ne este de ajunsă: să trăiască Ismania! fiindă-kă lăsămă în sinălă eī cehăma amikălăi nostră Saletas.

— Astă ce 'mă propunegă voi este că nepătișă, braviloră mei; dar' aproane de noi, mai în drăgălă che avemă să trăiemă, săntă sate și Ismanioli; această săntă Ismanioli karii aă arsă ne Saletas, amă dar', moarte Ismaniolilor!

— Moarte Ismaniolilor! strigă că tărbare selbatikă ceată.

Măriție-Mateiu, Dekaen, Lamark, karii cunoșteau desfășurarea lării Ilajolă, și karii prevedea că rezistența banditălă avea să fie teribilă, și încredințaseră apărarea loțoriloră yelloră mai anevoie de treză, dar' nedomolitălă luptătoră se krează în drenă de către se săpătne ordiniloră che priimisse, și 'ăși deskissese o noteckă sunte Kastillo, alături de lărnă albă se desemnasse ne săbău năori la lăcirea fălăciloră.

Înțărătălă se ăda de o nloaie renede mi reche, drăgălă ne kare merueă luptătorii se făcea de neîmblătă; păsăcile, tromblonii și karabinele nu mai erau băne de căzuță pen-tră că le servi de rezistență; miclelegă că toată zleirea păstăriloră loră nu pierdeaă nimică din energiea loră; ei cădeaă năin rovine adănci, se reskslaă nlină de infokare, și nu măne sakru alături Saletas, che eșua mereă din găurile loră, și reînșăsătărea în mizlochă temneste că băbaia împrejurătăloră.

Ilajolă și Bennă, tări că dăoă săpătă, neklintigă, neostenigă, nedomoligă, deskideaă drăgălă înainte, aruncă că vorbe de imbrățișuire kamaraziloră loră săpătă, și arătaă, căpătă-năsă denarte de ei, satulă săndă aveaă să făcă drepte resbănuțări și să 'ăși mai renareze năsterile.

În neșlă bărbia că o maiestate imposantă mi înfirtoare, folșerii kontinșia că atita vioicivne mi îșdeal să înkătă oki lor să se simuleaă intenează, și se părea că nătăra între găsă stă înainte-le, skinteindă și klokoindă ka într-o năvăinită închendie. Pîkătările de apă kădeaă akash late mi rari, mi șnă miroș greă de păchioasă îneca resnirarea mi apăsă pentrile găsăinde; arborii de ne marqinea drămălași mășeaă în aeră de o sâsflare năsternikă, și lăptătorii, în Mizlokăslă achestăi xaosă, strelăchitoră mi negrosă totă de odată, înjeraă în lokă de a se rugă, și strămășeaă că tărbare mănerăslă stileteloră loră, că cămă ară fi vrătă să se lănte contra vițălici.

— În cîtele din ștormă aveam să ne renăscămă, strigă Păjolă că o voci rezonătoare, în skorăslă intervală ce Mizlochea de la șnă tănetă pănu la altăslă; cărajă, konii mei, eakă sănătemă au roane de nortă, cătagi-vă ligăile karabineloră, fre-kagi-vă pămnală și găndigi-vă la amikăslă voastră Saletas ne karc vădujă jorătă de a lă resbăna.

În ștormă, skimbăndă-șă găndăslă, nentră intiuia oară în viață sa, în momentăslă attakăslă adaogă:

— Să nu se teamă de mănia mea aicea karii voră voi să erte, aiceastă zi noată să fiu mi o zi de klemență și de îndurare.

— Astă este frămosă, Păjolă, și zissee Bennă că iubire, astă este nrea bine, Păjolă. Privescă, se pare că ceraslă a văză să se liniștească că să te așză vorbindă, trăsnelăslă a remasă mătă. Te bine-kavinteză, Păjolă ală și, nentră a este blinde și ueneroase vorbe ce aș eșită din inima ta.

Ucata infernală se opri înkremenită. Nici odată Păjolă nu se arătăsse la ei atâtă de slabă, să și mai bine atâtă de nărimimosă; nici odată ei nu lăzisseră nronșpungindă vorbe

de ertare, și akșm se întrebaă închetinelă, daka tșnetălă și făluerii, karii shernălaă și băbălaă în ceră, nu i o să arătătă vre o frikă în sâsilete. Întră înția oară atunci se ivi șnă felă de nedomirire la săpunerea loră, și selbaticei lăptălori își promisseră de a se săpună neamă ne jumătate moleștieloră invitări alle kommandantălă loră.

Benna și Păjolă eraă ka la vre o cîpcă-zecă de năș denarte de tălxari; abia se săspinează șnălă ne altălă în ostenuitoarea loră imblare, și neste șnălă se astăză angoane de cîlle d'întări kase alle satălă addormită. Ca toată vioicăneea șraganălăi, toate în acelă sată resniraă șnă aeră de serbătoare kare sărărinse de okamdată ne cehi dăoi mikelegi; la încirea fălueriloră, eî văzătă șmile kaseloră kăpănate că girlande de meriworă, de roso-dafină mi de grosamă; kăpăni de flori naturale atărnă la ferestre mi la balkonă; mai multe edilicii eraă ornate că steagără galbene și albe, și una gotică à biserică era veselă mi îmbrăcată ca într-o zi patronală. Cineva gîcea că atunci de cărănd băkchia treksse ne akolo, și că fericiiile lokitorii addormisseră în cîntece și în jocări.

— Este păcată să-i deștețem din fericierea loră, zisse că tristează Păjolă către Benna: à omoră ne cineva kare doarme așa de pačnikă, este șnă Iskră nedemnă pentru nisue oameni de inițiu ka noi. Așă si vrătă să 'mă fi nerăstătă pămnalaă.

— Ihi eă karabina mea, respunse că vioicăne Benna karea era totă de șna gala de a da mai multă pătere avinturiloră de șmanitate alle bărbatălăi ei. Eă așă face prinisoare că lokitorii aceștăi sată așă serbată ieră anniversara à vre șnăi mari binefaceri chezecă.

— Ihi eă săntă de pătencea ta, zisse Păjolă, să stămă

dar' noi ne lokă shi să lăsătă pe aceste strengari să lăkreze, căci oră shi cămă, se căvine o responzare amicălăi nostră Salatas.

Abia terminasse aceste vorbe şefulă mikelegiloră shi de odată se simă Iovită că asprime în frunte de ună obiectă kare se învărtea în aeră shi ne kare nu 'lă păsta deosebi de okamdață n'intănerere.

— Ce este? zisse Benna către bărbată-săbă kare se onrisse.

— Nu scăd, zăbă, că să fiu, responză lăptătoră, să așteptăm păpă să ne lămineze vre ună fălăceră.

Ună fălăceră snintekă cheagălă în lăngă.

— Domnezeule! ună kadavră snăpărărată! strigă Iljolă.

— Cătă să tășătă streangălă, zisse că vioicăne Benna; cine scăd? săă uăzătă reviindă sunbre de aua denarte.

— Nu mai lă osteneala de à te ărka păpă la această snăpărătoare, adaogă mikeletălă sărbăzindă, este ună manekină.* Băkăriile lăptătoriloră această sată sănătă nische jocări foarte asnre, cămă mi se nare mie.

— Omoră shi năstire! infernă shi nedeană! strigă Benna trăgândă-shi pămnalălă din teacă. Iljolă, astă este kinălă tăbă snăpărărată de această snăpărătoare, shi ne nentălă lăi este skrisă nămele tăbă; serbătoarea morgii tale 'i aă imbutătată amă măltă! Iljolă! Akăm voie sănătă, shi voie măltă; o nارتă nentră Salatas, mi una nentră tine, nobilălă meă amikă.

Shi zikăndă aceste vorbe se lovi că vioicăne în nentă, shi okiă eă arănkă căkătătă de flakări assemenea că fălăcerii că învăpăiaă atmosferă în denărtare.

* O imitare à kinălă mi à kornălă ună omă.

Hojolă, astă este kinslă tăș sănuzarată de această sănuzătoare. Hag. 116.

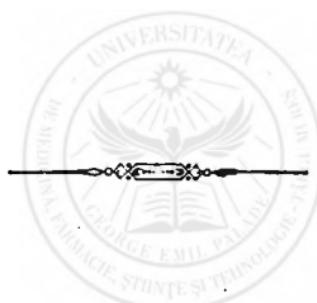
— În nîchioare! konii! în nîchioare, tălxarii mei! strigă ea în fine fără oasă ka o tigressă lovită. Fișă gata! Ișapătorilor! cakă, aă spănzărată de gătă kinălă kăpitanăslă vostre! Allergau! să se snargă șwile kaseloră! loksitorii să se măchelească, și să treakă dintr-o somnă în altă somnă. Să nu lăsăzi agonie lăngă, kamaraziloră, kăcă și agonie totă mai este o spăranță; și neleapăsăriloră nu li se șăvine să aiă spăranță. Șcideau, omorogi totă, bărbăgu, femei, konii, bătrâni; pe Saletas își aă omorâtă, și pe Hăjolă își aă spănzărată; pîcă o ertare, pîcă o îndrăzne, braviloră mei; lăzăgi lorgă că voi, ca să fiu mai sikoră de lovirele voastre. Săriu, mikelegiloră! lăsăzi-vă nămnalii să lăkreze în toată voea loră, kăcă aă omorâtă pe Saletas și aă spănzărată pe Hăjolă, cei dvoi mai băiți amici ai vostri, cei mai kștezători oameni din lume!

Şwile kaseloră încențăgăză că kădea de isbirile patrăiloră legate că alamă alle trombloniloră mi alle karabineloră; loksitorii, kălkau în somnă fără sărăcăre șciu și găeșrigă de stilete. Se săkă o șcidere și ună omoră generală, ună măcelă sărăcăre; ună sărăcăre de pe ferestre și săcărăcăre din kămpă ka nîche snekte skăpătă din morminte.

Dăpă căle d'intăis sakrificii, mikelegii sălbăgi dar' nesătărau vorbire de ună mare fokă kare să mistăină de odată totă ce nu păteaă sănătăția mai că înlesnire; însă torrentele de nloaiă ce încențăgăză că inonda de odată pămîntălă ouări că se sekstarea acestași fiorosă proiectă; braji loră osteniți se repausară, kasele remasseră într-o tăiere proaspătă, cerasul se linăști, trăsuetselă se denărtă că păstiurile sale în alte lokoră, și că dsoa zi, kănd se întărnă că în sată loksitorii săpău, goi, tremărindă și pe jumătate moră, kăikară nămai pe kadavre și, în lokulă manekinslă își Hăjole, găssiră kornulă sărăcăre via-

uță ală alkadelsi kare presidasse la serbătoarea din zioa trekkel.

În această săptămînoașă noante Hăjolă nu 'șî trasse de lokă pîmnalăslă din teakă. Elă lăsă pîmări ne bandigii și să lăkreze: elă fă resbănată.

XI.

EDIFICIO.

Generalul Maestrice-Mateiș, îngrijeaț de linsa lui Ilie-jolă kare 'mă lăsasse nostaș este noante, nentră scena desnre à cîrlia cîmplită deslegare amă vorbită mai săsă, se întoarse înapoï că sntă din adiotanții săi, domnul Reno de Villebach, kare era sănă offiigeră de sănă merită înaltă și desnre kare aă vorbită în mai multe rănduri că laodă băletinele ostirei din Catalonia.

Шефът на инспекторите, не каде ня 'лъ остане нищо кале längъ сащ grea, ня инспекторъ да венди на ностраш че avea съ съкне да чеа din ștormъ gardъ à divisioneи.

— De sănde vă, komandante? și zisse generalul că o vouch severъ.

— De kolo.

— De sănde, de kolo?

— Amă vizitată sănă sală sănde amă omorită o măsligime de oameni.

— Aua dar' че 'mă ieai de la Ismania, va si sănă adio de съпите?

— Misericordia, aă prinsă Ieră ne nobilulă meă amikă

Saletas, 'lă aă legată tikăloșescă de șnă bradă și aă arsă de viiă ne celiă mai bravă soldată din lume.

— A mărită?

— Î amă kormată eă kinăriile nlesnindă-ă kanălă kă șnă glonță.

— Ce felă! dămnătă?

— Cineva trebăiă, mi se pare, să 'mă serve ne amicăii săi.

— Ama dar' nentră resbănarea lăi Saletas aă attakată dămnătă satălă?

— Da, țenereale!

— Răă aă făkătă.

— Astă o scăiă prea bine; ară fi trebuită însă să atatakă, să arză și să dărâmă încă alte zecăe. Eakă, țenereale, eă lassă aceaastă gărgă kă inima plină de tărbare, și daka mă voioș reîntoarcă vre odată...

— Iea seama, Păjolă, căci lassă măluș inemici în grămă-țuă!

— Shă ceneașă mămă-mei și à sârroare-mei?

— Totă resbănare!

— Spăne-țuă mai bine totă frățezime. O mămă, o soră! dăoi anghelă! una moartă de dărere, țea-l-altă de rășine. O! 'mă aă sună mie de mulți oră, că eă săntă blasfemătă.

— Dar' nevasta dămitale karea să achi, lingă dămnătă și karea te noate azi, zisă țenereala că oare-kare imblănzișă à vorbeș sale, a încetașă de à te mai tăngăria la kinăriile dămitale?

— Nevasta mea! resnănse Păjolă arănkândă o cățătă de amoră astură frămoasei țitane, karea imbla că șnă nașă îndestălă de solidă că toate că era angoane de à se face mămă; nevasta mea! zăua este, dar' daka eă n'o aveamă mereu și totă de una înaintea okiloră mei, și se nare că așă

si singră, isolată în această lume în mizlochă bandigiloră mei și à soldațiloră voștri. Nevasta mea! o! țenere, ea are să mă facă tată, și această fericiere ce 'mă nu strează ea mai că mă face să krează în Dâmnezează.

— Înnietatea, Păjolă, împinse ne omă la ommoră, la fokără, la năstări. Păcintă credință și caritate de aici și avătă, aici și cugădată satulă aceasta: cheea ce aici săkătă este o resbozare nefolositoare.

— Ce zică? nefolositoare! aia dar' domnișata nu sună de ce lăkră săntă căpăabilită Isnaniolii? Eakă, noate că e să 'i aș și erătă. Ille drămă mă simușisem să attinsă pără la inimă; krăsda moarte și lă Saletas, ultimul lă adio, astăzi de drărerosă nentră săsătălă meă, astăzi de solemnă, mă arănkasseră într-un fel de amurgire mi de toroneală kare 'mă răneauă toată năsterea și toată energia mea: mi se părăea că înfernulă vorbea în mizlochă nănoriloră și că kădătăile lă, sunteckândă verălă, îmi ziceau să 'mă lăsă nămnalălă în addormire. Vreamă dar' să erătă.

— Ei bine?

— Ei bine! țenere, infernală n'a vrătă să fiș aia, infernală și Bennă, sunindă-se nentră înțilia oară, aici organizată dolisă și șciderea.

— Ce felă! Bennă!

— O! vezi că ea mă iubescă, aceasta nobilă fată! vezi că neptulă ei batte cănd se face vre o insultă lă Păjolă. Vino încoacă, vino, țutana fericirei melle, adaogă mukeletsă kiemăndă ne nevastă-să karea 'lă lă de brață mi salătă că măna ne țenerala Măgrice - Mateiă. Nu e aia, Bennă, că tă măi invită să facă ommoră?

— Asta este adeverată. Însă sunăne țeneralașă și nentră ce am să săkăt-o! 'I aici sunătă tă nentră ce eramă datoare să o facă?

— №8.

— Lassă, lassă, poți să-i sări totă.

— Ei bine! continuă Pujolă că tănăr, încîntător-vă, general, că intrăndă în acestă blestemă să te grăbi să te între o zi de serbătoare, m' amă simpată lovită în frunte de un lăcrăuț de o spănzărătoare. Acesta lăcrăuț erau și chiar eu, era kinălă meă, imaginea lui Pujolă spănzărată de o fănuș karea 'lă strănată de gătuș mi karea avea nevoie nămele banditălă. Benna, soția mea a vorbită, vorba ce ești din săfătulă ei vulnerată a aruncată tănia în Mizlochă mikelegiloră mei; ei se anștău de lăcrăuț, și tu jătă, general, că lăcrăuț că toată iniția.

— Cătă despre astă nu sună la îndoială de dăună.

— Ei sună răsărită ne Pujolă în esență, eș amă spănzărată ne alkadulă în lokulă meă.

— Totă în esență?

— General, eș nu făcă resbelulă ka să răză.

Generalul sărisse că tristează și se felicită închetinelă de anroniera desbințirei acestei infrikoșătoare cete karea lăssa în urmă ei atîtea miseri, atîtea lacrimi și atîta desneare.

Abia anșasă Pujolă să zică aceste din urmă vorbe alle acestei konvorbiri, cănd de odată sosi un adioantă alături Mateiu kare 'i dete de veste că un cărieră extraordinară, nikătă în făgă mare, și adducerea denepescă de la Ilarisă.

În urmă năoiloră ordină karii maș lăssaă încă spărată că vălătăulă imperială avea să 'ște ieșa neste păcăină sborulă săă domitoră din năoș, ostirea Katalonieă făcă pososire, reușimentele se kantonau și soldații lui Pujolă își reîncapă okolăurile loră n'imprejură, adică viața loră de vagabondajă și de hoție.

Intr' achestea, înștețuinarea Beppei se anronia de terminul ei, și Pejolă în frageda sa îngrijire, lăssa asupra ofișerilor săi espedițiile nerikoloase și nu se desprinsea mai nici de către de cărăoasa sa soție. O sfârșindu personajul înțărătă adesea-ori pe omul ka destinul, și îl dăce pînă la blasfemă; iar sfârșindu-a celișor ne karil și iubescă cineva, skoate numai răgăciunii din nentă-i. Amorsul lui Pejolă pentru Benna, îl facea căte odată să ajungă pînă la bănuială; nekredibilitatea lui în materie de religie, era la deosebită mai multă rezultatul unei voingi de către alături; și că toate asta, daca Benna nu ar fi fost că mai eroică semănată din lume, daca ea ar fi înțeleșat înțelegările dăruoase suntei cerchi, Pejolă ar fi crezută în Dumnezeu și îl ar fi adorat.

Intr-o seară zisă către Benna.

— Tu nu ști poți face o idee, Benna mea, de infișările mele de neodixnele ce mă temăcescă.

— Ce ai, amikul mei? și respondere ținută că o vîză neodixită.

— Această nonosire mă omuoară. Franța este kolo înaintea noastră, numai doar naș din partea de noi, și eș sămărtăști stilele ka să fiș în Franță.

— Ca ce motivă, zică tu?

— O! eș sămărtăști vrea ka konillul nostru să se nașă în Ismania; sămărtăști vrea sănătății kompatriotă alături Marcellino Perez. De cănd că krimă lui, mi se nare că oră că konillul sămărtăști în Ismania, este însemnată că deșteată fatală alături Dumnezeul său, și eș săză în achestă orizontă totușă o lunge sănătate de sănătate karea mă 'neakă.

În dimineazi Benna se săpătă mărturie, și Pejolă nu lăsă să bandagi săi să se denunțe în zioa aceea de cărtirele loră. Elă ordonă pentru dănușii desfășără, jocări, lante că lanțe;

împărții pe la cei mai miserabili din kamarazi și mai toate ekonomiile sale nentră și serba că demnitatea băkaria ținută loră, și înfățișarea Franțeilor săptămânălă petrecerilor că kare se desfășură și în renaosălor loră de tigri. Se vărsă săpue, și Păjolă se văză constrinsă să servi de toată autoritatea sa ca să țină neofindăiala să devenească în omorări.

Că toate acestea conușcă că nu săkă Benna era slabă și slabăredă. Măltele imbișări și ostenele ale mamei și rănișeră o viață sănătate, și amândoi își dorii să erau sără grija nentră o viață atâtă de prețioasă nentră dăună; și se temea că să țină ceva să le rănească această consolare și nentră așeaa, în konvorbirile loră, se vedea totă de sănătate felică de tristețe și de amărăciune.

— Încă adăugați să aminte, Păjolă, că 'mă zicea într-o zi cănd mergeam să atingă monasteriul Trinității?

— Ce lăsă, nevăstă?

— Că daca conușcă și băiată n'avea de gând să 'lăsă facă cănd mergea; iar daca va să facă....

— Da, 'mă adăugă aminte, Benna. Ei bine! vorbește cămăș, căci și astăzi și totă de sănătate este sănătate, doar unele tale și astăzi și oră cănd sănătate ordină, vorbește tale sănătatea nescimbă. Păjolă, și astăzi și totă de sănătate, se uite să înaintează sakreia tale vorbă. — Vorbește dară, Benna, căci vei să spui.

— Eș voia să 'mă boteze conușcă, Păjolă; voia să 'lăsă creștină să fie și sănătate.

— Asta se va face.

— Eș să amă informată despre toate, Păjolă; să aș încredința că preotul de la Lers, unde 'ăi așezat tabăra Mașgici-Matei, și kare a venit sămaș de către-văzile de la Barcelona, este sănătatea bisericălă foarte căviosă, și că netăndeni 'i se lasă virtuile să xaritatea sa.

— Mă dăkă să găsescă ne preotulă.

— Își țărgămeskă, Hăjolă.

— Dar' nașală? dar' nașa?

— Este în ostirea franceză o markitană bravă și iubită de soldați ne karea amă trimisă să o cîieme azi-dimineață și karea priimescă că băkără. Cătă nentă nașă, îlă vei alleje și singură.

— Ne șnălă din luptătorii mei.

— Iea ne Sarlo: elă krede în Dumnezeu.

— Aia dar' Sarlo va fi nașală.

Ceremonia se făkă sărbătorește, dar că demnitatea și kăsare aminte. Mai toți luptătorii se află să de făgă, și, din respectă nentă Benna, din amică nentă Hăjolă kare intra nentă întâia oară că devotioane într'o biserică, înfricoșătoarea ceată nu scoasse din gâtă nici o vorbă de blasfemă.

Săntă ceremonie se terminase; Benna, în picioare, șăsse că măna ne bărbătășă de dăună gîlă, și nekednă koniglălor se renăsă la o nartă ne șnău asternătă moale, ei konvorbcaș amândoi ne o laviță de piatră înaintea binei și căsătorei karea le servea de asilă. Ei se băkără de sericea ce le trimisese cerșală, și aruncă o căptătăță plină de țărgămiri mi de măndrită în viitorălă loră. Fiindcă și dăoi mikelegă avea să intreacă odinioară ne toate tovarășele ei la frumuseță mi la grație; ea îmbăta ne mătăsa de vanitate; ea era obiectulă tatăloră omățeloră, alătătoră adorăriloră, și faga ei de fată mare se desfășura înainte-i plină de veselie și de sărbătoare.

Într'acestea se înțelegeau de odată șnă luptătoră, kare zice:

— Hăjolă, o enistolă!

— De la generalulă?

— Ba nă, de la ună kăllgărgărești care 'mă a dat-o kolo josă în drăguță și chelă mare; era călare pe ună cățără minunată, și nu mai deținește încă drăguță săptă Figheras. 'Mă a aranjat să mă piastre, recomandindu-mă să imblă kîtă voile păstea mai întâi.

— Addă încoacă.

Păjolă își enistola că o mănușă tremurăndă, dominată de o infrikoșareare pe carea n'ă păstea esențială, și se sătă la Beppe carea să ea împări nironisse săptă voie okii ei de mănușă în cățările își Păjolă. Aceasta se gătea să deschiză skri-soarea, când de odată nevăstă-să îl să opri într-o miskare renede, zicându-i:

— Nă deschide această enistolă, amikolă meă. Cătu să să fișă în trinsă vre o nenorocire neprevăzută. Cine să'ui skriș oare? De la cine astăzi să nu poată să? Mai că-la a mărită, soră-la a mărită, natria la, famillia la sănătă eș. Hîntră ce să'ui skriș ună kăllgărgărești? Hîntră ce această misteră? Răspună această hără. Oră-ce skisoare vine din Istria îmi este săspectă. Fișă-ce îșkră trimisă de ună kăllgărgărești, de ună kanapină încăpătată săd nă, mă spăimăntă. Tă nă tă aî însărcinătă pîcă odată că oameni de aî biserică, din contra, că 'i aî privită totă de una ca pe nischie inemicii aî tăi personali, nentă că să n'aî religie și nentă că ei se nrefacă și avea. Păjolă, aînă este ună misteră teribilă (grozavă) pe care ară să o nesokotină de a îlă checeta de aproape. Ne lîngă aceasta toate, că scă că miserabilă Marçelino Hercz mai trăiescă încă. și nu mai de la elă singură ne poate să trimisă această enistolă carea nă ară sărbătra toată băkăria noastră. Răspună, amîne, căci sănătă nischie vorbe skrise care ară vederile okiloră.

— Aî drențate, nevăstă.

— Ba nă, chîteacă-o, chîteacă-o, zissee că vîoîcăne

Benna, karea era akum munu shi karea le aranka toate ass-nra konilllbi suă. Da, asta este furgu indoialu o mungtyere che ne vine ne de assnra. Cerslu este șenerosu shi drentu; elu ne datoreazu kute-va bukgru, ku multu amu nunsu in viauzu! A sufferi este o munu à lui Dumnnezeu, a si verkatu sufferinge, este o binesacere à sa.

Paujolu deskisse enistola shi cili chelle duintuis kuvinte ku o voché intreruputu:

„Paujolu, eaku tu a*u* fuksatu tau, shi eu amu datu unu nume konilllbi tuă.“

— Fiu luedatu numele Domnulu! strigu Benna imprez-nindu-șii muinele; asta este de la demnulu shi suntulu preotu kare a botezatu ne fiuz-mea. Chitesche inainte:

Paujolu era galbenu. Elu ișu pleku okii shi kontinxi:

„Iugu addavci aminte de neleuubita visitu che a*u* fuksatu, de suntu akum duou luni, la kanella noastru à Suntulu-Cirillu, la Saria?“

Benna shi Paujolu se kustremurară.

„Tu a*u* gusiitu akolo duou kadavre ne kare a*u* nusu su le îngroane shi ne alle kurora osseminte noi lu eu amu arankatu inku de atvici in aeru.“

— Neîmpucatu soartu!

Paujolu munku numai ku o singuru arancku de oki chea-l-alu narte à enistolei.

„Mornuntulu yelloru duoi martiri, ne karii! Tu a*u* îngronatu tu de vii in cimenteriulu de la Barcelona, este prote-yeatu de o suntu kuchce. Dumnezeu a fuksatu drentate. Tu sokoteai kuai ommoritu ne togu a*u* komunnot\u00e3ci. Dar' a sk\u00e3natu unu din ei, shi acesta suntu eu. Marcellino Perez, ne kare trebui su 'lu kannoscu, m'a vestitu ku daka 'lu resb\u00e3namu de tine, imi va assikura nogaçirea: eu suntu akum unu omu avatu, Paujolu!...“

Okii mikeletăsăi se împlea de lacrimi, Bennă abia respira. Pejolă se întărește și nu mai vedea nimică; șărția îi săpă din tălpă. Bennă nu se temea ne ea că însoțare, și nu mai cîntă:

„Înainte de a termina tăzitirea acestei enistole, conillsătăsăi să a trebătă din viață! Ești îlă amăt botezată; elă este acătușă ună anghela alăturiă!“

Îlitana să nu mai dîntr-o sârbiță lăngă konilla ei... sănătăsăi kadavră!

Kansătăsăi Bennăi și alături Pejolă era calvinată.* Cei doi ișeau ai locuitorilor intrăgăsingări în Franță.

* Hrefătăsăi în vară.

XII.

O LUNĂ IN URMĂ.

Acela kare n'a visitată Ressillion slă în luna florilor, nu poate să scîiă că este o serbătoare veselă de sată, în această epocă târzie și rîzătoare când totul este verde în cămpii, verde ne deală și ne coastele măngilor primitive, și când muntele *Kanigs**, slinăgărul săriash păpasnikă, își întinde în aeră și deasupra norilor întreîntă sa frante cîngănată că zănezi.

O! aceasta este ună annotină vioată și sgomotă, și inkredințeză, și același annotină dinăuntru seasse luni în această fericiță dargă, isolată în mizlocașul altătoră alte gheri. Înăuntru din familiile mai bune intră atâtăcăi și în săte că xăinele loră de serbătoare, pentru și jaska în mizlocașul locurilor năblușe ne săb girlande naturale de merișori, de roso-dafini, de iassumi și de mire să impletite că koketerie; jocul să balansă de sgomotă, kontra-nasul să atâtă de monotonă, și că kare bărbăguș, în selbatika loră galanterie de munte, își trece

* Șauăslă din care mai nălgeră măngi ai Pierecilor.

pîcîorâlă loră celi drentă pîntr'o învîrtită rîndă dă asupra capslăi yelloră de lingă ei, învîrtindă-se că dănușii la sănălă spăi tamburină, ală spăi flașnetă askăgită, ală spăi chimpăi și à dăo feluri de băchiță kare daă vioicîșne korneloră și mîldioșii pîcioareloră.

La jokslă *baili* cîneva vede pe tineriă joktloră, sunteni, neosteni, că kastanietele la degete, că minteanălă albă să de nankină galbenă ne snate, făkăndă și se șarma, la căteva figără, de sunrintenele loră joktloare, anotintărăndă-se de odată sunre elle, și le sili să se tragă înanoă nlesnindă că degetele să că kastanietele sănătloare, și se onri sunre și facă se le meargă pîcioarele tremurăndă sănălă dăpă altălă, și, dăpă aceasta, și apăca că măna dreantă pe dănușitoarea de măna cea stîngă, și se avîntă dă 'ndrăratelea, și pînă măna cea l'-altă ne săb-țioargă, și 'șăi așeza pe cea dîntăigă ne pînătache, și 'șăi ardika ne tovarășa și o șinea astă-felă înkovoile să in dăo dă assunra kanslăi, în cărsă de o jumătate minătă.

O! acestea sănătă, o geneteză, pînă strelăchiuare adăpătă, sănde jăni și bătrăni, avădu și săracă, șerrani mi nobilă se amestekă la sănă lokă, se imbrăzescă, se strîngă de măini, se imbrădișeză în aeră în *sorîști* de nață și de onă, și 'șăi reokonă lokările, nesătăchăndă-se de aceste danigă națională ne kare măltă mă temă să nu mă sărișe în vre o zi.

Mă dăssesemă și eș că sănă din amicii mei la una din aceste serbători *maiore* (mari), prekăm le nămeskă în nartea lokslăi. Eș mă băkbrassemă akăm la Vinchea de spuktakolălă atătă de attrăgătoră ală băkăriei năbăliche și awtentamă ora de renaosă cănd de odată sănălă din vekă mei kamarazi de kollegi, brodită îndestălă de devotă, înkătă să așe că era o biserică la Vinchea, îmi zisse:

— Ați pățește să așză o predică la Sântul-Iakov? akolo se predică în limba catalană, deoarece obiceiul, dar' te înkredințează că limba ta este preotului care să te cizeală și profetica care mințnează și attinge totuș de odată.

— Este preotul tău? îl întrebă.

— Ba nu, este să te căpătă și deasupra, venită acasă de către un aică că călugării sănăti monasteriș despoiați de infernală cheată și Iisus Hristos; și că toate că chea mai mare nartă și acescă în dreptul de kommandantă se astăresc săndură în Hernignian și mai în totuș Răsăritul, el să asvârsească înnostriva loră în fișă-kare și, din amvonul său, nisipă căvinte sălăjeneștoare, nisipă fioroase anatome, și îi condamnă că moarte cătezare la fokul său eternă. Te înkredințează, adăugă amikul său, că acescă căviosă omă, care nisipă momente de o adeverătă eloquence și demnă de Bardală și de Bossuet. Se vede că trebuie să ai să o foarte sănătă kontra Iisus Hristos și să bandagiști săi încălcă săi însuire atâtă viciozitate și mănușă. Îeri, sănătă din soldații infrițați și lăsați să silită de către ei din biserică la o amenințare să căpătă și, căre și-a cunoscătura în șenile și într-o mulțime, și să se lăsa să facă sănătă alături de boala Sântă-Stefană din aceea ne-norocită tălxară căre să silită să fie sănătă și sănătă în sfârșit mare sunătă.

— Aidești să așzimă pe preotul tău Bossuet.

Îl preotul avea sănătă remarcabilă căci de căpătă și părăsă lungă, sănătosă, dar' căre se arăta că nisipă unele de aricii la fișă-che întărtare și pentru său, la fișă-che blestemă că ești din învinuibile sale baze. Înfățuiri Iisus oki, assemenea că deoarece comunitatea românească a editorilor că și-a cunoscătura, și oki sănătă femei juncă, asa cum căria se opreașă selbativile căutători alle Iisus, se lăssa căre sănătă și sănătă nlini de sunătă. Galbenă Iisus frunte era brăzdată de nisipă și

chitări adăpuți kare arătaș, fără îndoială, astărimile monasterisla și să strășniciia căpățătirei; obrajii lui erau skolfsăciuți, și în cele săvântate, și brajiu tonici. Kornelie lui spuse că se misca într-o căsuță din cărămidă și că nu avea săptămâni de săptămâni să meargă la Iakrarea sau anarătă elektrică, și barba sa asemănată și roșcată, sămăndă într-o toată miskările șngăloase sale bărbii, da într-o vorbă a chestiei renezițiosă predicatoră sau caracteră atât de estraordinară, încâtă cîineva nu să păstea privi fără miskare. Deși în cîndă kă kătezare obiceiurile anostolilor din toți timpii și din toate păcule păcunătălăi, chestie don Manzel nu a întîrziat predicile în trei luni, și trăea mai multe feliri de materii. Vorbindă kănd de inokrisiș mi de răpiori, kănd de ateismă săd de libertinașă, făcea să responde bolta temnălăi de nisipe vorbe astre, amenințătoare, bune de a manjine inimile în kallea măntuirei. Diskursele de toate zilele aveau de auditori ne credincioși din Vințea și ne cei de pe în satele de pătrunjări, karii, în căldura devociunei lor, astenând ne următoarele kanunăi la emigra din biserică, și făcea să înțeleagă krivie prijmindă bine-kvintarea sa, și să răstăcească în hanele ne jumătate răntite alle xăinei sale brune și mănujite.

Askoltam și eș întrebată kă cei-l-alii anatele lui don Manzel, și sărăcisește că pîcă nuă komediană iskăsătă nă nrodoasă pîcă odată astăra mea o întîrziere mai vîră; înkinzăgi-vă dar' cără artă și talentă a trebuită chestie kanunăi sună să se skimba astă-felă kăm se astă.

Eș ilă cunoscu; era Rinold, unul din infamiile ofișerăi companiei lui Tașmarillas, kare skupasse mai întîi de suținătoare și mai tîrziu, că toată tăbălenta sa iskăsină, de gloanțele franceze și isnaniole.

Îndată ce sosiseră la Ilernignian, soldații miliciei sataniște, întinzândă și tabăra ne dealul de lîngă cetate și au roapte de fontăna lui Gil, ka vre o cînci-zecă de naș denarte

de Kastilletă, se îngellesesseră într'o adunare nonțătoră că să scăză cămăra să se poarte în grecia nosigione ce păsăsescă nentă ei evenimentele ostășescă.

Fiiindă-kă le refăsără dă și înkornora în reușimentele franceze, și fiindă-kă ei, erau, către aceasta, prea bine formădă că nemernicele obiceiuri ale vieții vagabonde, oțărăgă și kontinși felulă messeriei ce adontasseră sărgă skărbire, și se rezăndi în cete mici pînă kămănilor de n'imprejoră satelor și alle tărgurilor Rossillionilor, și à chești că săpătălă în măpă.

Așași fă o săptămănuială.

Nicăi șapălă din proprietarii acestei părgări à Pirineilor nu se mai călăru de așași dekătă în mizlochălă șapăi arsenală de arme alese; șiile șoareloră se legău țeapălă că feră; măștele, nline de desnerare, se refăcări că copii loră pînă orășele velle mari, și dolisălă kare anșasasse păpă așași Catalonia nu întărziă de à și înținde șnebrălă săvălă asupra teritoriilor franceză, kare era păpă așași apărătoră de fortificațioră și de ommorări.

Rinoli, skimbată în xaine de capătăpă, săkă să 'lă rekunnoaskă de măfă alături acestei cete de hoțomană, mi, că să încărajeze și mai bine sănătăoasele loră espediție, îmbla și nredika netăndină o infocatără krăciadă kontra bandigiloră lăi Pajolă, găsindă astă-felă nămați nentă elă singără o adăpostire nașănikă în moșuile isolate; în astă-felă de kină înkătă noantea, cănd dormeaă toate imprejorălă lăi, elă da de săvire kredințioșiloră săi; așași, șiile se deskideaă, kassele că bani se nredăă, lokăitorii se ommorăă, și à dăoa zi se năblika că bravălă, kăviosălă și săntălă capătăpă Mansel nu skănassee de măcelă dekătă nămați nentă că Dămnezeu nu voia că celă mai infocatără anostolă alături să kază săb nămnălă diavoliloră.

Așa se făkă toate istoriile la popoli înemici ai progresului lorilor și à dretele judecății, și judecățile Ilirenilor Orientale este, sără imnotrivire, unul din aceleea unde civilisarea crește mai mari greșeli de à se introducă.

Într' acestea, Rinold rekreșnoscătă de mine, eș sunseiești amiklui mei că o voci indeschisă de notriviști încătușă să aiază și calea de ținută noastră deskoncerarea ce săkăssesemă.

Acesta o reprezintă fratele său, acela șanțierul său, șanțierul spusse nepoatelor, nepoatele spusse amicilor lor, și seara nu se mai vorbi în Vinchea, încrmenită de apostolul Iosif Duminică, de cărătărușii încinându-se că deșteată în apă sfințită.

Adio zi, don Manoel se săkăsse nevăzătă, și locuitorii nu mai potăză păpușe pîcă à se înflora în seara aceea de predica ce li se promisese din zia de sărbătoare.

La Pernigian, generalii francezi și săita loră au tăiat că neștebdare nu există de la Paris.

Ei nu se mai okupă și pîcă de cămăduile restrințele loră partikulară, așa de multă și atâtdeașă la înimă nenorocirile națiunii lor; și astă-felă lăssaș să treacă (mai sără și de cămăduile sămănești și să răsucă sămănești), sgomotulă xodăilor și al omorâșilor ce se netrecheau de la Kanigă pînă la Albera și de la Albera pînă la Salse ne țărănești măreji.

Că toate acestea se adressaseră cămăduile către-vă vorbe astăzi din cănd în cănd Iosif Pujolă, că să făkă de à se cărma tălxuriile à căroră ţesă se află mai că seamă în Kastilletă.

— Bine, general, respondă kommandantul mikeletă, că libertatea sa de țărănești, ordonată să se făkă goane imnotriște sămănești mei țărănești, și vom vedea ce este de săkătă că așează cheaște de kanalii. Daka eramă eș în loculă vostră, adaoga elă către bravulă generală Lamark, așă și implanțată sămăneștielor ne toate drăgușurile mari, și ori căre

din soldații mei, găsindu-se singără în cămășești și deosebită, să arătă spănzarea într-o formă de oră sărgă pînă o altă formă de judecătă.

— Vezi-ți aici la noi în Franță dreptatea nu se face astă-felă, Pejolă, și oamenii dormitale, urmăriți de prieteni și alții armăta, vor fi datoră de a se înfățișea înaintea judecătorilor lor.

— Neroziu, general! Cine vă noată încredința că strengarii mei nu se voră desface în năvăză zile cără și de judecătorii vostru, și că nu voră merge să dea sfat tribunaților? Eș tu îi crezi că potabilitatea oricăreia.

— Atâtădată, că trebuie să facem?

— Eș vă amă și sănătatea: sănătatea nu poate fi, căci nu sună bine pînă când măcar pețeau în grădina pătrată.

— Ați spănzura sărgă osebire?

— Da: astăzi de vreă o săptămână trei nu cără însemna eș la nevoie. Către aceasta, continsă Pejolă, strângindu-și părțile, amă așteptă zicănd că așteptă hoțomanul de Rinoll să fie căpătată ca să fie mai bine: amă să mă încredințez bine de astă, și daca va fi adeverită, vă responză eș, general, că așteptă așteptă tălxară și să mări în haină sănătatea personajelor sănătății.

— Iea seama, komandante, așteste fante se nămeskă la noi omorăgi și assassinate.

— Eș nu sună astăzi sănătatea sănătății de căpătăbile omorăgi ne sănătatea cărănei terbată.

A doua zi se făcea revistă generală și ostirilor franceză și ispaniole în frumoasă cămășești de preimblare de la Pernigian; înză Pejolă, lînsă la cămare, sărgă că să fi săptămâna astă vinea locul retragerei sale.

În locul lui komandant Beppa, credințioasa lui sănătatea, și frumoasa nobila, generoasa țigană, căștigă și a-

colo, kqm kqmtigasse mi in Katalonia, iqbirea tqtslorq aqellora karii kqnnoscheaç viaça ei de sakrifisii mi de devotament.

Înfrikoștoarea ceatq se imponzimasse într-unq kinq foarte simqibilq, mi nq remqsseserq la nustq dekbtq nmaî aqea karii nq meritaç altq qeua dekbtq galerele; iar' aqe-i-l-alq, sqffletele de sqnue mi de tinq, okoleaç rqtqchiq finkoaciq mi inkolo n'in mqnq snde gqseacq nrovisione kq imbiliagare mi nientarq de snintekat.

A dsoa zi Pqjolq, kq frqntea seninq, kq aerqlq netrbqratq, kq okiî linistiîq, reintrq in oraq. Qea d'intis vi-sitq à lqf fs la Benna karea i falk kqte-va blndre imnsteri; in qrmq merse kq ea la qeneral.

— De snde vi? iq zisse aqesta kq unq tonq amikalq mi severq totq de odatq.

— De la Fors-Xal.

— Qine tç a kiematq akolo?

— Doringa nrimblbrei, mi nevoea de à resnira unq aerq mai kqratq mi mai liberq.

— N'ai s'nm snaî nimikq?

— Nimikq, qenerale, de totq nimikq.

— Dar' insq eç sviç kq n'ai obicei de à linsi furg motivq.

— Kq toate astea aua s'a intqmnlatq astz-zq, aua mi ieri; amq vrstq s'q abattq.

— Pqjolq! Pqjolq! tq nq 'mi snaî toate sekretele tale, mi nq faci bine la asta, kqci tq sviç kq eç te iqbesk.

— Asta nq este de ajnsq, qenerale, eç mai voi ka qineva s'q mi stime, mi awtentlamq s'q aqzq kqvzntslq aqesta de la voi. Dar' noate kq va veni mai tqrzi.

Heste o orq, nisqce sgomotoase strigtr, emite din drqm, attrasserq la ferestrele otelssl ne qeneral, stablq s'q maiorq, ne Benna mi ne Pqjolq.

— O! o! șnă kadavră, zissee șeneralulă Lamark, mi înkă kadavrălă șnăi kapăuină!

— Ia te sătă, ama este zădă, zissee Păjolă că o voci netărărată. Mi se pare că 'lă cunoaște; da, ilă cunoaște, este Rinold săb rassa șnăi deskăluș.

— Are o plagă (răpă) mare pe pieptă, kontinși șeneralulă.

— Drăce, adaogă Păjolă, sătăndă-se la Benna că șnă sârbiș foarte știore, se vede că brațulă kare a lovită pe vekilă meă kamaradă ișii cunoaște bine messeria, mi costăra pumnalulă și era askăuță.

— Dar' că ștăssești ne alătăuă asonra eșirei? zissee Benna închetinelă.

— Eak' amă, eă nu imblă pici odată fără elă. Deoarece tine, șibita meă Benna, elă îmi este celă mai credințiosă tovarășă de nerikoli. Bine zică, să nu știu să 'mi 'lă sneli diseară.

Ingronață ne kapăuinălă Rinold intrăpă chimeteriă.

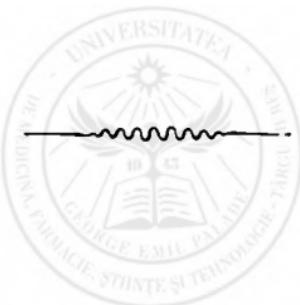
La morțintălă lăi împăntăță o cruce neagră asternătă că lăttere albe, și, în corsă de căldărușă timoră, cinea o pătăcă chită ștătoarea înskriere, înaintea cărția sâsfiletele devote din Pernignian și de n'imprejură merușeaș à învenția:

*„Aici se odinesue nrea-feriuilă kapăuină don Manoel,
„assassinată miuelesue în mislocul sănăteloră sale nredită.
Rgați-vă și adorați!*

Intr'o dimineață primăvara se Păjolă că Benna la brață afară de zidurile orașului, mi treksindă drăgușă che dăne lungă chimeteriă Săntălă-Iakovă, okiil lăi se oprișă asonra crucei și à înskrierei che nroțeașă mogșintălă, și strigă:

— Кътъ de nerozi suntă oamenii! Аcestă semnă
ală bigoziiloră anassă prea multă pentru vekîșlă meă ka-
maradă.

Ши restărni kravcea la пътънă.

XIII.

KAPULU ŞI POALELE SPĂNZURĂTOAREI.

În Franța domnea liniștea, însă era liniștea năskată din cără renezițională vîjăliei, liniștea carea înălță marea pământ la năori căreia este sărgă năori și atmosfera sărgă dragană.

Krisa sărbătoare violentă, inimile bătutează îște și tare, năline și inflate de glorioase săvântări ale trebuită și de tristele desnerări ale viitorului.

În depărtare totuș se mai aștează încă îndelungatele bătrâni alle tănetări, și totuș se mai vedează în orizont galbenele mernături alle fălăreții, și cineva gîchea că nu ară fi trebuită de către o sașfăre de vîntă opusă că să răددă și așa prăznuiește Franța astăzi de sleite, astăzi de sfâșiate, vîjăliile de care temnează asurzită.

Înălță pavillionă albă năstea sună o insulă năgășită, că cămătinează ară fi voile să arate că Napoleon, ne care îl dăucează akolo kantă, năstea să vază, la ultima să oră și stăndă în pîcăioare pe mormântul său, leagănul să yelloră dînțile jocării alle sale.

Însă sentinile destinației săntă nestrebătute, și Oceaniașlă Atlantikă avea să strângă mai târziu, că turbatele sale valuri, stânca de păcătă sunte avea să meargă învingătorul Eșronei să 'mă snelle în singurătate și în doliu nemărginită sa gloriază și elerna sa mărire.

Atâtă se văză că încădă pe tronul nisipe prindă alături coroane se sătasse de totușă și kară domnirii prin dreptul divină.

Atâtă se făcă sănăeroase reacțiuni (kontra-încărcări), nobile victime jertfite neutrației nisipe prejudecății răuinită. Așă urătă se reinvieze kadavre putrezite, așă prefăcătă o limbă bastardă și insolentă în loculă achilia ne karea o învățasse infokata noastră jumătate și ne karea o geneta konillăria că îsbire.

Kavintele gloria, patria, demnitate, onoare națională fără înlocuirea nrin kavintele trădare, vănuitorie, răuine și josorare. Soldații fideli la nemocirea sa nu au tăixară, kokarda sa triicoloră, ne karea o națasse n'in toate capitalele învinse, nu se mai privi de către ca sună semnul de rebellionă; kștezară dă imunită vălnele de ne nentălu veteranișlă ka o crimpă, și nu mai prămiră să figoreze kinșlă mareșii împăratori ne steaoa că karea se dekorasse la Wagram, la Moskova, la Austerlitz sau la Fridland.

Elă se văză strimtorată înlocuită ka sună făcătoare-de reile n'in orășe și ne drăgușurile neoblige; activa oligarhie și rigașlă se părgă okrotindă sau desnregândă ne vagabonii și ne hohi *ka să alleră sună tăixarii Loarei* kară cheaghează păinea loră din sună în sună, dăpătă ce 'mă vărsassere sănăele loră velă și aninsă neutrație antărarea patriei.

Reținutele fiorosslă batallionă alături Ilajolă asenra cărora totușă se mai simțea înkă năsternika inflăcăndă și şefslă, okolea ne iști ne kolo în orășlă Hermannian kare semința că

ună lokă de vegiere, în vreme ce Păjolă, lokșindă într'o căsuță din strada Săntă-Mateiă căpătă săpunjeni denarte de biserică, căsta, în amoroasele desmierdări ale Bennei (ne à cărția îsbire nimică n' o pătea săibi), să vîte visele sale de ambigioane și să 'wă kroiașkă o altă păoă mi pačnikă esistință în sinălă simțimentelor de familiu.

Din atâtăi kadrăni lăzări de la Isnanioli, din atâtăi napolianăi conservații Franței, nu și mai remăsesse nimică, mai nimică; abia să se fi adunată toate economiile lăzi la căteva săptămâni de franță, mi pe nentă aceasta nu era năudină îngrijorată de desnre viitorul său.

'I se mai șăvănea încă ună mică restă nepărtită: îlă cheia și ne avea, dar' și se rezonă că kofretele ostirei erau goale.

Fiindă prea multă de à se împărăță, și mai că seamă să fiindă bine convinsă că nu pătea să înapoieze cheea că lăză, se săpătă să trăieșă în linse, în vreme ce țeperoasa Bennă săridea sărerosă krasnă soarte că nu revedea că le era păstrată.

Mați măldău marșali și generali desnre wează-ză, meazănoante și desnre anșeză Isaniei sosiră la Târgu. Se desse și Păjolă, își arăta drepturile că avea nentă o comună de refacere și beneficiilor sale; dar' mi-așa și rezonarea totă nrință nepărtită, și astă-selăușă lăptătoră, că să se noată întăriu iar' lăpușă Bennă, să construiască de à 'wă vinde, său și kempărătoră de mărgărită, nistolettele sale de lăptă, pantalonă și minteană său de katifea broderite, prekăm și snada sa mi enolettele sale.

Dăruiește aceasta, îmbrăkăndă-se în simnile xăine de nankeină, o lăză la pîcioră ne josă și se sili să trăiască askănsă și sătăchiu pînă kănd să ţă reviz armele în mănușă nîrău nîskală evenimente năoi, devină că statornică de à lăză așa și cheia

și nentră sinewi, de vreme ce din alîtea lante și sakrificiilor se alăsse să le altă de către să dispreță și să îngrijească.

Prinții călcau din nouă nentră și dăoa oare să mi sătoriști sănătatea și să te dea zile și vîlă mai crântă și mai glorioase agonii ale sănătății imnăriș, treksără nîn nrovinje.

Dăcele d'Angolemă sosi la Hernignian, unde se înșela său foarte frumoase arbori de trisfumă în onoarea sa, negre și nentră călcarile din viitoră. Îi vorbiră de Pujolă de care era altă de măslină armata franceză; căruia să i se relateze avantura oasă lăsă viață, cătezătoarele sale înțreninderi, amori sănătății Bonna, călătoriile nentră mărturie-să, și anoi plecasă nentră Tâksa să skonă de la 'ști kontinți okolă sănătății trisfumă în mizlocașii nonaglionelor simile de bătrâni.

Într-o acestea, miseria lăsă Pujolă era la călmea ei; soldații lăsă, mai de o notrivă săraci ca și sănătății, cărora nu drăguți, și vîlă din ei, cărora nu devotau, sănătății o cherșire indeslată de nrodsktivă, merita că înaintea judecății loră căpitană, se anroniau de elă și, înținzându-și măna, ziceau:

— Uine, Pujolă, șea aceste kastane ne care mi lă a dată o bătrâni și generoasă marșandă.

— Eakă și de la mine o jumătate de păcată, și zicea sănătății altă; această ajutorință 'mă a dat-o să fac mare în piata Lojei unde sămătății la soare și așteptăm să 'mă vîz sămătății ka să 'mă nearcă foamea ce mă mistăia, și sămătății nu venea. Șea-o, căpitană, șea-o fără te mai sălă; de amă să avătă mai măltă, 'ușă așă să dată mai măltă. Către aceasta cără să 'ușă addăvă a minte că la vîna din lăcrățile noastre angoase de Girona măi înțepătătă să se weasse năsturi, bine încredințat că nu și se voră înanoia nici odată.

Uli Pujolă pățimă aceste măci ajutorință de la tovarășii săi de nerikolă fără că căteza să le săkă o im-

пътare; къчі elš era пrea сіkօrð d'а ала маї тъгziš kъ a-
чelle kastane ші aчelle піачelle se fрassere de n'in тъгօrile
пøblіche ші de n'in nozonarele огъшаніlorø.

Orașul Hernignian, ne јomъtate isnaniolš ші ne јомъtate
françesø, іші avea ші elš lсntele sale kъ tařrі, kare
eraš o adevъratъ naroditъ à yellorø din Kastillіi, din Anda-
læsia ші din Katalonia. Ачeste lсnte se fъcheaš in kasarma
Sъntslø-Martin, alătoreea de noarta Іspanieї, ші in aчete
jokgri, чelš пøginø, era lskrø rarø de à se invinuе ыпš omă
la lсnte.

Kъ toate astea, adesse-orї renezeaš in arenъ vite fъ-
rioase іmnotriva kъgora чineva kъta sъ se arate kъ o mare is-
kъsinuš ші kъ o vigoare nø aма običiunite. Ne frântea chelsi
maї acherø tařrø se пønea o kokardъ гоше, ші rekompensa
lсntatorslø іndestslø de kstezatorø snre à 'I o lsa de ne
frânte, era de dvož-zechi de franci.

Ei che uregi! momeala aчetei miči sъmmе attrъzuea
ne soldađiї lsi Пјojolš in konfinsslø areneї, ші akolo, lсntin-
dø-se maї intiis intre dъnuiї ka sъ іmпuđineze пømъrølø pre-
tendanyilorø, se renezeaš in ыruз asunra vitei іnfriate ші
nø se temeaš d'а o kombatte nentø la nentø fъrъ lanche ші
fъrъ пømnalš.

Mыlymea nrivitorilorø kъriosi, de n'in galeriile din
rindslø d' intiis ші din alš dsoilea etapøs alš *inkonerei*, nø che-
reaš altø dekъtø à vedea ne bandiqiї lsi Пјojolš (към ї пø-
meaš togї in gøra mare), esnsindø-'ші viauа la aчete krstne jo-
kъrø; аша de mслtø doreaš togї deshiingarea lorø totalø.

Eš іnsъ, renetezø kъ natrø-pedslø ne kare 'Iš опп-
neaš la kstezarea lorø, nø era de lokø іndestslø de іnfriko-
шъtorø nentø nische assemenea lсntatorø, ші, іndatъ che se fъ-
chea lсnta, чineva vedea mergøndø snre grлdina Mametø ne

acestă fioroșă kosauă de oameni, sătândă-shă pămai-dekătă, nenorocirile loră nresente și krimele loră trekute, în nispe vîrsără de vină din cehă mai greă.

Înjosă săferea assemenea, însă săfferină lăsă avea sănă che aspră și tăregă. Daka cîneva să vorbea de ingratităda guverneloră, elă respindea că sănă tonă de voci ne kare se silea să 'lă făcă mai domolă, că nici sănă guvernă nu era datoră nimică, că elă nu se bătăsse nici întră Ismania nici întră Franța, și că elă a omorât pămai nentră că a săsită de kăvăingă să omoroare; că daka nu ară să simțiți amoră nentră Benua, nentră tărtă-să și nentră soră-să, noate că ară să ajunsă să se călăgătri în chelle din sănă, și că, ne lăngă acestea, elă nu se sneria de miseriă dekătă pămai nentră că nevastă-să, nrea îmbita sa Benua, săferea fără că ea să să merită să săferi.

Alte ori iară, în momentele sale de sănătă sau de nerăbdare, adaoga:

— Când așă vrea că, amă face să tremure așeasă gărră sănă 'mă daă, dekătă din când în când, o băcată de sănă; da, când așă vrea că, acestă judecătă ară să sănătă okii mei ceea che era de păginiă Katalonia săb stiletsă mi săb călătăra mea. Dak' așă voi că, așă dobândi, că ajutoră să strengariloră che 'mă mai remăpă și că ală achelioră ne karii și amă mai rekrata, că sălă că voe, așă dobândi, zikă, și de sănkare, și imbrăkămintă, și bană. Dar' sănă k' așă face și alăi ingrajdă năoi, și mai bine preferă să mări de foame. O! oamenii! oamenii! aă nrea măltă drenată de să mămi miserabilă, nentră că și lăsă să trăiască!

III la aceste vorbe nentă sănă înjosă skotea săsnină adăncă, și okii sănă, stină și adănciul săfferină, se 'ne-

kaš de lakrimi, și atenții allerga să îmbrățișeze pe Benna și ne fiuă-să karii sărideaă revizândă.

Veni sănătatea ordină de la Paris. Generalul kommandantă alături vesti neșefă fioroasei cete că în cîteva zile avea să se okupă acela de soarta lor, și că pînă atenții i se da o locuință komodă în cetea vîlă, nentă că se așzisseră teribile amenințări emindă chiar din găra ve-kiloră săi mîkelești.

— Kontra loră o cetea vîlă! zisese Pajolă sărîndă că dispreță. Ce se notrivescă, generală, că astă le facă și prea multă onoare. Dați-mi mie numai o sănătate sănătă, sănătate sănătă, sănătate sănătă, mi văd vedea căci de de-nartă aș să mă okolească așteptă strengări.

— Nu voia să-i mai esnădi iară o viață atâtă de fărănoasă, respunse generalul; cără de această, acela este datoră cără de această soție-tă. Așa dară, săpătne-te ordinielor că amă prijumită, mi astea că în cetea vîlă să vîz-nosă cărrieră desnăre kare mă vestită dăchelă d'Angulemă.

— A! din parțea dăchelă d'Angulemă, zisese Pajolă că o vîcă săpătă, că ajună astă, că săpătă mi mergă la nosă că mi să însemnată.

Anoi, dăpă că treckă căte-va minste la mizlochă, adăogă, zicândă:

— Generală, kreză că n'amă să moră akolo de foame.

Trekă că mai multe sentămîni, în adevară, de cănd Pajolă se călăra în cetea vîlă din Pernigăian și okupă akolo o cămăgăuă de totă similită, mobilată numai că o masă proastă, sănătate de nașă mi că nată săcășe.

În toate serile, dăpă că băltea retragerea, Pajolă trăcea povăznișă că repede alături Réalii prekăi mi călă d'intăiată deală intărită alături cătei, kare că dă drenă la nodă miskătoră că se descidă într-o șanță sănătate inkă skolintate kornătire

фътъ канък а патът геци, алъ къгра ныне есте пещицътъ, ши нетечеа ноантеа дентре де Бенна десолатъ ши фътълътъ де нисче пресимури foarte интенкоасе.

Inimile kare isbeskъ nregicheskъ katastrofele, ши чегълъ, маи пъднъ miserikordiosъ, seamъпъ а voi съ le loveaskъ къ о indoitъ nenogochire. Însъ ачеастъ семътъ таре ши пъternikъ, пе karea пічі о тъпів чегеaskъ saă omeneaskъ н'о пътеа gъsi nenrenaraatъ, пъвшиа in sffletslъ eї snaiimele de kare se simyea anъssatъ, ши intindea lsl Пъjolъ o тъпъ amikalъ sgrizindъ, индатъ че venea ora de a 'i zice adio челъ de noante saă bъna dimineaucъ din zioa viitoare.

Къtre ачестеа отърїrea eї era akъm fъкътъ фътъ skimbare; ea se detesse lsl Пъjolъ din amorъ, ши nrin ьrmare voia съ moagъ lъngъ dъnsslъ in ачееаші огъ къ elъ; drentъ kare ши zicea къте odaatъ къ амътъчъне:

— Ksm de нъ тъ kapposchі tъ inkъ, bravslъ meă konsoчъ? Hentrъ че te frъtъпдї in dewearle silinge ka съ 'mі askonzi neodixnele tale? Aă sokoteschі къ m'amъ desvъзлатъ de a le gicъ? Aă inima mea нъ este впъ ekoă alъ inimeї tale? Lassъ, lassъ, Пъjolъ, s'a finitъ akъm viaua noastrъ de amorъ ши de devotamentъ; noї amъ invinsъ ne oamenii, insъ Dymnezeш voiesche съ ne arate къ este маи таре dekътъ noї. Eă krezъ in ачестъ Dymnezeш in kare нъ krezi tъ, ши 'mі plekъ kanstъ sъb trъsnetslъ че are съ te isbeaskъ.

— Sъ'lъ ardikъмъ iag' in sssъ, resnondea Пъjolъ, ши nrin nsterea voingеi noastre, daka нъ пълемъ intъmpina lovirea че не ameninчъ, съ fachemъ челъ пъднъ а se kъi ачестъ zeъ, пе kare 'lъ kiemъ tъ, de nedrentatea sa in privinga noastrъ.

Era o огъ d8пъ mъezslъ популъ

Пъjolъ, ne jumъtate desbrъкатъ, jъka in kъгці къ trei sъbt-officeri ai garnisonei din Pernignian inkiish la четъчъ

nentră nesăpătare. De odată se așziră nische bătălii renezi la șoară.

— Saï, Păjolă! bravălă meș! skoală și vino, căci strengarii îți să să armează în noaptea astă și arădă și păpădeschă orașălă.

— Eakă-tă, resnăsnse Păjolă sărindă din lokă-i că șoară tigră și allergândă renede la pragălă șoarei. Aveți să-mi dări vre șoară nistoletă? vre o săndă? vre șoară nămnălă?

— Îi se voră da toate acestea, și soldați de eskortă.

— Nu-mi trebuiește să spui.

— Îmbrăcă-te mai cărănd, și vino.

— Eakă-tă. Arme, dări-mi arme, și vezi vedea ce felă le trebuiește ești.

— Eakă ce felă lăkrătă și noi, strigătă de odată naștră oamenii sărindă-i în sninare și legândă-lă țeanăpădă.

— Păjolă, legală că făniș țeanene, văză atunci că cine avea să facă, și knoskăndă pe șenarmăi orașălăi skimbădu în xaițe de simnăi cetețenii, arăncă sunătă ești o kăstălăgă despreugătoare, și skăntăndă în față șoară din ești, anume Belmas, zisse:

— Na, eakă o dekorare nentră sinveritatea mi nentră cărajălă tău. O! săniamă ești bine, adaogă elă că o dăreroasă amărgăușă, că n'aveamă să moră de foame! Dar' nevastă-mea! Benna mea! adaogă elă că o miskare konvulsivă, să'a onrită și ea negreșită! O! să dea cerălă să se șăvăce tăna miserabilăi kare a cătezată să o atingă și kare 'i va facă cea mai mikă silsire!

— Sogia ta, iți resnăsnse șoară din șenarmă răujindă; ce să făcă că dănsă? Ia, are să te cerăzeze, și noi avem să 'i dăm căcălușă bană de căte dător leskăi păpădă să aște ca să te facă căcălușă tine.

— Tîkъlowii, tîkъlowi! zisse Iljolă kă o espressione de tarbare karea 'i konstruție toate nervele.

Шi figura lăi se șda de lacrimi.

— Cela pășină' o să 'mă spuneți din ală kă ordină suntă oprită? zisse elă kă o voci mai linistită neste căteva minute.

— Din ordină monseniorălă dăchile d' Anglia.

— O prevedăssemă eă astă.

Iljolă înkă nu emissee bine din Pernigian, și șnă omoș intră la Benna, karea lokcia totă în strada Săntălă-Matei și 'i zisse:

— Eakă, senora, o sămă de bană ne kare măș însărcină'ă v'o înmăna din parlea guvernălă franțeșă.

— Estă grecă, sără indoială.

— Ba nu mă grecă, senora, ciară dămitale amă ordină'ă da sămă de o sătă de franță.

— Este vre o milă?

— 'ăi amă spăsă, o gratișkare prindăiară. Dăchile d' Anglia iugă trimite achestă bană.

— Ajună, ajună; bărbatul-mă este la oreală. Dă 'mă încoache acestă bană, domnule, și, fiindă-kă suntă ai mei, folosească-se săraci' de ei.

Benna se nogori renede, văză dăoi cherșetorii rezimăgi de șnă stălpă de niște, le dete bană și le zisse:

— Lăudă acestă bană, amărătoră, și spuneți șnă Tatălă nostră nentă nobilă Iljolă.

— Vomă spune și trei, resprezintăcherșetorii, și anoi plecară să se roață în țenski la biserică Săntălă-Matei.

O frumoasă kareță, trastă de nată vigătorii kai de postă, meruca încăinelă sună Pertișă, celi din știință sală ală Frantei ne strimtoarea karea noartă acestă năme.

În trăsătă era șeasse oameni: chîncă armădă kă spăde și kă pistoale, liberă și kă okii nironișă la celi de ală

шеasselea, alle kъrgia пътні ші пічюаре ераш цеапъні legate къ къррелле каре нэлѣ lъssad съ факъ пічі о miskare.

Kanslѣ lъi golѣ era drentѣ, frntea leniwtitѣ, okiї fъrg тъніш, йар' gъra, alle kъria дюзъ шъгуні ераш чева кам nlekate, esnrima desgostslѣ ші disnreyslѣ.

Чelle-l'-alte nersonaue ilѣ intrebaш adessea, ka nentz а skorta lъnqimea drsmtslѣ; dar' нэ nrїmeaш пічі 8nѣ res-nonslѣ, invreme че маї mslgї үendarmi galonaz imnrejzrlѣ trъssarei strigъndѣ маї la siъ kare чіпчі minste: Vegiere! vegiere!

Пъјолѣ avea съ маї vazъ Isnania, Katalonia, ачеа Kataloniш ne karea a 8dal'o atѣtѣ timpѣ къ sъnque, ші 8nde пъмаї пъмеле lъi era inkъ infrikowearea nonvlagionelorш зевізite de stiletslѣ mi de karabinele bandigilorш стї.

De маї mslte zille aksm se resnъndeаш nische sgo-mote пъвашите desnre arestarea kommandantslѣ lъntzlorш la Pernignian, lokzitorii orauelorш mi aї satelorш se intъlnеаш intre eї ne marqinile drsmtorш гефесчї, ші чинева arж si пъгитѣ rъш daka arж si katezatѣ съ kombattъ saд съ des-kviiuzeze possibilitatea впнї пънде ne karea o nrievaш a-koło ka 8nѣ aktѣ de bvnъ ші kvenitѣ drentate.

In chelle din 8rmъ ajxnsserъ la Pertzsѣ.

Akolo se onri trъssara ші dejnartъ.

Intrebartъ ne Пъјолѣ daka voja съ 'i dea съ тъпънче o бѣкаль de пънне mi съ bea apъ. Insъ elѣ нэ resnъnse nimikѣ, ші astѣ-felѣ ilѣ lъssarъ in trъssarъ imnrejzrlѣ kъria нэ іnchetaш de à vegia.

Къ тоате astea, din kъnd in kъnd, nedomolitslѣ nri-sonierш, semъпнндѣ а se reinsassleci, iшї sokotea kanslѣ ne portiga karetei ші 'mї afanda o kъstѣtъ lakomъ sure drs-mslѣ че avea съ imble.

— O! te погї вѣta kъtѣ veї voi, amiche, 'i zіchea a-

тюні ғнолă din пъзиториј стї, къмі п8 voră veni съ te skane kamaraziл tъl; ші еі s8nt8 пъзиш ка ші tine la Hernignian; т8 esti sing8r8, de tot8 sing8r8 aічї, пъпъ kъnd съ soseaskъ vekii tъl komnatriogї ka съ 'ші fakъ o прїmire strell8chitъ. N'аі съ awtepuл t8lt8 in nedomirire, П8jol8: a nlekat8 ғнолă din aі nostri ka съ vesteaskъ ne vekii tъl аmіch din Katalonia, ne ачея ne alle kъrora femei lě aі sfъshiat8, ші lě aі sil8it8 fetele; si linistit8, brav8l8 me8, serbъtoarea are съ si8 komnlektъ, mi n'are съ linseaskъ pіchі l8me, pіchі j8dekъtori, pіchі gъde, pіchі snъnzb8rъtoare.

— Na, miserabile, eакъ resn8ns8l8 me8, zіchea П8jol8, sk8in8nd8 in faga tikkloss8l8 sъ8 konvorbitor8.

Пъзиториј m8nkasserъ ші j8ka8 in gіchite чіне съ п8teaskъ kelt8iala begieї, kъnd de odat8 o karavanъ de vre o d8oi-snre-zече пъпъ la чіпчи-snre-zече chershetoři (eskortъ obich8n8t8 a si8-kъr8i nedestr8 sa8 kъl8geu8 che se koboartъ ne ачеа strimtoare), se aпtronit8 k8 umilinu8 de eї k8 trenyele sale, k8 nlauele (rane), k8 nek8gъcenia sa ші k8 kъntechele sale devote. Ачеастъ чеатъ de chershetoři inphen8kъ sa8 se giem8iesche, inchenp8nd8 a g8ng8pi ne nas8 obich8n8itele sale refrene nioase, kъntъ laudele s8nqilor8 din paradiš, a s8nqilor8 ყendarmiї francesi, a s8ntei tr8ss8ri karea d8ye ne k8ll8toriї, ші чете n8din8 8st8goi8, k8te-va чепе ші k8te-va naralle drent8 skimb8 a eternelor8 b8k8riї che voră kъшtiga f8k8toriї de bine nrin xaritate.

Osн8тар8l8 resn8nde nrinr'o b8katъ de s8knin8 s8ratъ ne karea o ar8nkъ in шizlok8l8 kъrd8l8i wiroind8 ka o g8rl8, kaiї de nost8 skot8 ninkezz8ri ka k8m snre a фache xor8, b8ye-ші osn8t8riei imning8 k8 pіchior8l8 ne konii s8p8gъtori, ყendarmiї ordonn8, k8 inj8gъz8ri ші amening8ri, de a merue a-чеастъ kanallis f8rgъ пыне съ chershene aівrea.

— Eакъ, zisse k8 ғн8 fel8 de ш8ndriї o sem8e mai

kștezăloare dekăltă spăimăntăgiă el tovarășii, daka noi cegșimă, amă ne este messeria; iar' à voastră este, mi se pare, să ne dați. Dămnezeasă, kolo săsă, vă va ține în seamă xaritatea voastră; voi scădă bine că avăguie căi kșmnlii și săntă gonigă din cegă.

— Dar' scăi tă, respmnse sănă țendarmă kam ojelită de vină, ce este cegălă saă infenză?

— Da, scăi, și înkă măltă mai bine dekăltă dămnăala. Cerasă, este compătimirea la nenorocire; infenză, este sărgășenia și kșmnliarea către că săsse; cerasă, este o spențare, o tăngăiere, o băkgăță; infenză este o amenințare, o dărere, o desnerare. Voî eskorlaui sără indoială ne vre sănă senioră mare, și săntă prea sikăgă că n'are să ne refuze sănă mikă ajutoră, daka amă kșteza să 'i adressămă răgăcăinile noastre.

— Shî nentră che nu merui la elă?

— Nentră că o altecă este prea săsă păstă înkăltă să poată vedea lărimile nenorocișiloră, și nentră aceasta și noi allergămă la sănă, căci noi țăstia, sămili și și părgăsi și, nu kștezămă și ne tememă d'ă ne ardika păstă la Dămnezeasă.

— Dă-te, dă-te, noi își dămă voea să vorbești altăcăi că este înkisă în kareta sa; ține scăi? noate să 'u dea vre sănă ajutoră. Încearcă, este o nersoană avătă mi țeneroasă.

— Ille-lețea mea, mă dăkă.

Cergăloarea se aproriă de kareta alle căria nerdelle eraă lăssate, și, stândă la o distanță de sănă pasă, zisse acăstea vorbe:

— *Baksru-te, Marii.*

Pejolă își întinse capulă că o miskare frenetikă, a-

țună o căstigător de fokă astupră penorocitei cehșeioare și zisse prea încetinelă:

— Eram să cără de astă.

Nemaî de cără allergară dvoi țendarmă.

— M'a sneriată, bomboani semea tremărindă; are nis-
che okă ka de lăpădă flămîndă, mi amă trasă achestă căută din
pozonară ka să mă apără, pe ntrek kă m'amă temătă ka nu
cămă să sănă la mine.

— O! năî à te teme nimică de achestă lăpădă flămîndă,
cum aî zisă tă prea că drentate; este îmbelcăgată și noi
nu 'lă skupătă nici o mină din vedere.

— Aşa dar' este vre un bandită, vre un hoț
din cheata lui Păjolă kare nă a făcută atâtă rău noă,
sirmanii oameni din Catalonia!

— Ba este cără Păjolă însăși.

— Doamne Isus, Iosife! zisse cehșeioarea căzândă
în țenăci și încinândă-se.

Țendarmul se dăsesse iar' lăngă kamarazi săi, ne-
norocita semăna rechita *Tatăl nostru și Băsoră-te Maria*, încetinelă,
și amesteka adesea, în rugăciunile sale, nische că-
vinte ne kare pătea să le așză nămaî lăntătorul singură:

— Tatăl nostru kare este în ceruri... Eakă-mă
ai că aprobă de tine, bravulă mea Păjolă!... sămăcea să-
nu măle că... O! Doamne, năi pătea să 'uți la legăturile
că un căută... să în voea ta prekămă în ceră amă și nu
pămăntă... Responde-mă, amice... păinea noastră cea de
toate zilele dă-ne noă astăzi... Ce multă trebuie să să-
feră tă!... Shi eartă noă greuiealele... Ei bine! nu mai
poti vorbi Băpnei tale?...

Illi Păjolă se încerca în demersă de à 'mă rămăne țea-
nenele sale cărelle, și simăea kinălă sădată de lacrimă de

пътъв щи зичеа къз о чое инкътъ vorbele sale съ нъ се азъ декътъ пъмай де социъ-са:

— Фыръ, фыръ, де аичъ, къчи еи тъ аръ оммори кънд лъ аръ кънноасче; ей нъ почътъ съ сканъ. Да-те, Бенна, щи roadъ-те infernalъ съ nedenseaskъ не trъdъtorii щи не тишай.

— Ей амъ съ тъ rogъ чегълъ nentrъ tine, амиче, амъ съ 'лъ rogъ щи съ te resbъnъ, поате.

— Аша е бине, акътъ нъ маи sъffеръ.

— Fакъ-се воеа та, resпnse Benна vъzindъ къ венеа la ea 8nslъ din naznichъ banditъlъ, kare o intrebъ rizindъ:

— Еи! 'лъ а datъ чева?

— Nimikъ, se vede къ щи elъ este assemenea avarъ ka mi tine.

Intr' ачестеа, нисче нъори de пълбере intъnekaш aerslъ in denъrtare ne 8na din renedele koaste alle strimtoareй.

— Eакъ-ї in fine, strigъ къ о чое resпnтоare ше-
слъ eskorteй, eакъ-ї, сарчина noastrъ s'a imnlinitъ de акътъ.

Eraш еи, in adevъrъ, soldaцъ, оameni din popolъ, jъ-
deкътори, коррецидори, femei, konii, bъtrinи, togъ strigъndъ,
sъrindъ, injъrъndъ, 8rlъndъ ossana! щи mergъndъ дъпъ оа-
menii armaцъ ka nentrъ attaksъlъ vre 8nei intъriri.

Achestъ 8rъciosъ korteцъ ажнсе la пътра linieи desпър-
утоare à yellorъ dvoz rigate, se onri akolo sъръ а пъши не-
сте дънса, se kъlkъ la пъmintъ mi astentъ, къ gъra kъskать
щи къ okii sgъrigi, пъпъ съ 'шi kommъniche шеii испаниолъ щи
frанchesi имнsterниcirile lorъ intre дъпши.

N' astentarъ mъltъ.

Dъпъ че se чегчетаръ хътиile, trъna испаниолъ inaintъ
sme trъsъgъ, dete josъ, къ isbirи de пъскъ, ne prisoniersъlъ ка-
ре kъzъ in 8enki щи se reskълъ къ въndriъ, temindъ-se ка-
нъ kъmva съ 'ми inkъnъaskъ чинева къ чегеа ertare.

La vederea lъ, ekosrile mъnijilorъ resпnагъ de o stri-

gare assemenea kă sănătatea de o mișcare lăptă sărăcinoasă în preajmă sănei tărle, totuși măcimea să fie în picioare, totuși o căciu se nărașă să reață așeasă și înțelesă, și începând cu lăptătoria săre Figueras, după ce cerkă înjorătoare.

Чершеториј ајзпогъндѣ ла Пертсъ се аместекаръ н' ин
мѣгимеа че venisse de la Girona, de la Olot, de la Figueras,
de la Rosas, de la Palamos и de nrin orawele de n'
imnrejxar, iar' Пхјолъ, kare niči из тѣнкasse пічі нз bъssе
de la плекара sa din Hernignian, чега atqъи, fъръ а птлеа
dobъndi, пагинъ anъ din гішшоралъ че kагъea renede ші гече
не la пагимеа дръмлгі fesqъи.

Trekkasse оғын декъанд имблаш.

Kănd ajunsesc la Mantova soldații se oară, și se
văză euindă dintr-un grajdă, la stălăci ornate cu girlande de
mirte și la baskete de grosamă și de rosmarin, unde ka-
mară vigorosă ne kare abia își naștește stălvini natră înăi
pește.

Se anroniară de Hsjołă, și sălseră că brutalitate vestimentele, nețisșăndă pe elă de cărăbuș pămai cămașa și vechiul hantaloră de hankină che înă lăptărasse la Tulușa. Apoi căsătoră la fiță-kare șmără ală Ișnătorulă prizonieră căte o varză drenă enolette, îlă închinaseră neste mizloku că o făcă de karea atărnărcă o koadă de măltură, și păzeră ne kană o păltigie albă că dăoă nene Ișnăjă de kokosă, și, astă-felă îngăduonată, astă-felă degradată, îlă săvără ne spătă kalăru, în mizloku-lă batjokăriloră à sănătă kărdă de feare selbatice, îlă legătă șeapără că făpă groase și 'ni reîncopără călătoria sună Figheras.

În șurma cățărăslor, întărătălă nrin nekșormate lovitură
și nrin bîcădîră kă șrzîcă, meryeaăș mi oameni armapă kă bîcă,

III astč-felč degradatč ilč svirč ne suš katčrč. Nag. 185.

dăndă kă o selbatekă băkără pe sninarea și pe șmerii măkeletălăi martiră și cehăndă-i ironichesche erăcăiune *de roslă ue 'i șuceasă fără voe.*

O! era o nobilă și frumoasă serbătoare nentă Catalani această intrare triumfală à lăi Păjolă într' șnălă din chelle mai bine întărite orașe alle Isnaniei, și servindă de răsătă fără à zice nici o vorbă, fără să scoate pîcă șnă săspină, ba poate încă și fără pîcă o părere de răsă în inimă, către o măldăine beată de resbănare mi blestemindă întărgizerea momentălăi kare avea să 'i arate kadavrălă banditălăi atăgnată de o spănzărătoare.

Figărătă și judecători (o șimbă de echipă), și vorbe dălăeroase înaintea condamnării lăi Păjolă.

Năăs voită să lasă à krede, aceia karii ară să așzită de denarte vorbindă de această nedreantă întămnlare, că se săcea o resbănare kontra șnăi omă desarmată și dată într' șnă kină răsunătoare în măiniile inemiciilor săi, nesokotindă dreptălă oamenilor și ală naționelor.

Korrețidorălă kare 'lă intrebă nu păsă să dobândească nici șnă responză de la săfferindălă.

Păjolă se văză akusată nersonală de toate omorăurile kare îninlăsseză pămăntulă Catalaniei de sănăte, și de toate fokuurile kare o păstiiszeră; și imnăstară ospătări de membrii de konii mici și de jene femei năse la casnă. Țară Păjolă, neklintilă în otărărea sa de amăzire, nu se înverkă să se justifică nici într' șnă felă.

Elă săia bine că nu se detesse în măiniile Isnaniilor de căciuă numai nentă să ceră toate kinurile marțirilor, și cehera de la Satan ka să 'lă făcă să nu resăsă nici șnă felă de tăngărire în Mizlokușă kasneloră că kare avea să nrelașească krăonta lăi agonie.

Din kănd în kănd, neașteată să se vedea arătându-se ca un munte săpănată și în tărâie subterrane.

Aceasta era nentră că atunci se gădea la Benna, era nentră că atunci elă tremădea nentră a ceaște săpănată, că numai ei singur era datoră năpâinele momente de fericiere că găsasse ne pățită; era nentră că atunci sta amoroane de cădea în țenătă înaintea judecătorilor săi și că le zice că țemete și că lacrimi:

— Da, eș sănătățile de toate crimele că 'mă împălați; da, eș amă să fășiată ne mămele voastre și amă bătățile săpăule koniiloră vostri; da, eș amă arsă monasteriile și bisericiile voastre; da, eș amă blasfemată îmnotriva Domnezeștilor vostră, amă sănătățile sănătățile săi tabernakolă și amă ționită vasele sakre cănd lă amă pătățile ajunse că stilețile meă; eș sănătățile de toate aceste infrikoșărī, dar' însă sănătățile numai eș singură, nentră că eș singură kommandamă și nentră că soldații mei nu sună 'deci că și da askăltare ordinilor mei. Îar că nentră neavăstă-mea, nentră soția mea mai că seamă, karea se astă akvă ne pățită osnitălieră ală Frangei, o! cănd așa sună voi nrin căte infokate răgămintă a îmblățile să mă onreasă de nelefășirile melle; cănd așa sună voi că este ea de devotă sănătățile Iakovă, sănătățile Kristoforă și Hrea-kăratei Fecioare! Ea este o sămă sănătățe, o! judecătorii mei, ea este un anghel de la kare a răpită Satan săfletă meă. Ei bine! daka vre odată Benna va reintra în Isnania, o judecătorii mei, să fiu liberă și trăi ne pățită ei în nenitență și în doliu! Nu se ține să pedensi ne săpătă din paradiș; amă e că voi n'avea să pedensi să soția mea? amă e că n'avea să o lovi și ne ea nentră crimele melle?...

Însă Păjolă nrăstra numai nentră elă singură dorințele înimei sale temându-se că nu cămva, nrin vre o năoșă și

ștîrchioasă șneltire, să se descompere tovarășa pericoliloră să și să scrie de la Hernignian că nimeni nu săia de ea ca să se făcăsse.

Nu se dete lăutătorulă pîci sănătatea, și într-o zi, pe la amiază, correpiidorulă îl să făcă să aibă, că o vîcă astăzi și serioasă, aceste infrikoșătoare săvinte:

— Ilujolă, crimele tale să aibă făcătă săriușoră între Spaniolă și între Franțezi; și ai meritată moartea și casnele păstrate nariciziloră, călcătoriloră de cîteva săptămâni, și blasfematoriloră; însă noi, indărătuindă în dreanta noastră severitate, nu vomă să țuiești se prelungescă agonia și să-ți zleească pătrale. Ea că dară ceea că amătătisită noi și ceea că are să se facă: Măiine la assemenea oră vei fi condusă în Piața Mare, unde să te îngroapne pînă la nemurire, punoasă și trecă în ceremonie pe dinaintea ta să te va lovi drapelul său și voi elă. Drapelul o oră, vei fi condusă la locul său cîteva din urmă osinde, escortată de sănătatea cărgăia și vei cădea erătare de viață și treacătă, și akolo, în sănătatea klonoteloră alături loră bisericiloră, vei trecă în eternitate. Dămnează să te erătă!

Ilujolă se săvădă și merse că sănătatea solidă sună sănătatea intinsă și lokală și de se netrecătă așa că săpătă, și akolo, că totuși vegierea vizitoriloră, închepă infrikoșarea lui kinșire.

În Figueras verină o nenamărată mulțime de lamenți, însă o lamență de lamenți, de șarpe gălbini, de tigri că grile căciute, de iene că limbă romă, lătrăndă, grățândă, șemăndă, mășindă amenințări și vîrstăndă infernale blesteme împotriva yelloră din urmă ore alle sănătatea căre nu mai ținea de oameni, și sănătatea nenorocită căre era așa în tăinele eternității.

La ora înseparabilă se deschise întreita șauă à pătrăoasei încisorii à lui Ilujolă. În același momentă, cîteva doze zeci și mihi de sângulete că allergasseră sună să se băsăra de at-

trăgătorilă snektakolă alături kornă legală de sănătățile
toare și legătura sa în aeră, păvălirea ca o revărsare de
valuri fărăose, ca ună katarraktă cistrupitoră, miskindăsa în-
tr-ună kină konvulsivă năște de terbare și înălindă aerulă de
strigări frenetică.

Miliția armată, gardianii reținuți, ostirea garnisonei,
nu mai puteau să oprească cîrdulele selbatice care păvălea asupra re-
mășicelor sănătățile omului care singură era că sofflesără netorbărată
și păternică în mizlochilă a cărei nemășitate înțărîșă.

Martirilă încălăzită nu mai de tăină, merdea înce-
tină că sănătățile solidă aproape de preotulă care îi însă-
șiua în dar să se răstea cronicășilă, și care striga în gara
mare :

„Anatemă ! anateșă asupra înnipățău !“

Ajunsere în Piața-Mare.

Acolo se săpasse de către seară o groapă în pămînt ;
Iazolă mai multă sări de către intră în ea ; nenitescu îmbrăcau
în negru și armău că lopătu aruncări nisipă în intră, și
astă-felă lăsată înălăzită prizonieră se văză îngronată în
lumina treptă ne dinaintea lăsu, și, căkăi ară fi vorbită
de sănătățile klemenga Dămnezeiaskă, se făcărea năște
înșalte nesfiosăli bandită.

Că toate acestea, o femeie se săpasse cără în dren-
telă lăsu Iazolă, și striga la elă ;

— Miserabile ! tu ai adăosă moartea conilălă mea.
Ea că, tălxările, ea că nedeansă că șă făci și eș să te
se făci gîdele ne să.

Și săpă că lăsu săpă în okă, și trasse apoi și o pal-
mă cătă năște de tare.

Ponolălă responsabilă într' acestea la acele săraciș
(okari) printr-o generală strigare de admirare, tărguinită că
toate acestea de komplimire, și Iazolă, săpă că aruncă o

renede căutătoră așauna fanatică femei, se mărguiau de nămaidă și zicea:

— Ceea ce sună și facă tu, femeie, este frumosă fără indoială, însă ești nu te pochită înțelește încă.

Într-o acestaie mizlochi o tăcere, o lungă neodixiță, mi infokatele căutători alle judecătări se primblaă așauna mărguimăi miscață de înfricoșeare, nimică nu mai misca.

Dată această primă și lungă agonie, Ișjolă să desgrădiată, și avă destulă putere pentru a îmbla fără suțină pînă la lozală osândei.

Însă ne drăguță, așeasă femeie karea îl însăltasse atâtă de greș în Piața-Mare, se renezi din năoă așauna își, zisese înnotriva își cîlle mai relle vorbe che și venire la găgăză, îlă lovi de mai multe ori, îlă anăku de pîrgă, îlă călcă că pîchioarele, și în cîlle din urmă, Ișjolă îl zisese că o vîcă stinsă:

— Femeie, începești să te înțelești.

Ajunsere la lozală fatală săă, mai bine, la kalvarisală* măntuirei.

Ișjolă se urcă ne skara eșafodălu merghindă dăpătă gide și urmată de nrcotulă, șricioasă adunare așauna cărgia mărguimăi își ținea okii pironișă.

De odată atunci se renede săă judecă, anăku că viciozitatea ne așea femeie de brață, și și zice că o vîcă rezultătoare:

— Vino încoacă, femeie, vino, soțiu și mărturie ne-norocită, ești tu însărcină că grijea ta, căci îmi pară urea sărakă; ești sănătă avătă, și fiindă-ka că ești inimică își Ișjolă, vino că mine, își zică, căci vei avea și bană și o frumoasă lozăină nentră familiia ta.

* Loxală unde săă restăruieșă Iisus Hristos, numită în St. Skrîntăru lozală căpătăină; numin metaforă, lozală osândei.

Първото събитие в очите на Иаков е да види същото събитие от своята страна. Той е убеден, че съдът на Господ е прав и че всички съдии са прави. Но когато съдът на Господ е прав, защо той не може да види съдът на Господ? Този въпрос е изпълнен със загадка.

— А! амъкът е виновен! — казва Иаков. — Амъкът е виновен! — казва Иаков. — Амъкът е виновен!

Съдът на Господ е прав, но Иаков не може да види съдът на Господ. Този въпрос е изпълнен със загадка.

Иаков е убеден, че съдът на Господ е прав и че всички съдии са прави. Но когато съдът на Господ е прав, защо той не може да види съдът на Господ?

Съдът на Господ е прав, но Иаков не може да види съдът на Господ. Този въпрос е изпълнен със загадка.

Съдът на Господ е прав, но Иаков не може да види съдът на Господ. Този въпрос е изпълнен със загадка.

XIV.

INSCIINTĂRÎ FINALE.

Resbellălă își terminasse păstuirile, tănărătă tăcea în chețușă, soldați obosiți de ostenelele imbițiloră, alle întoarcătoră și alle lănteloră parțiale, își vedeaș akșam într'șnă orizontă păsună dențărată natria loră askană, un largă karabină și lăntătorălă mișcată pe șmărcălă același kare o îndrentasse de atîtea ori asunra șnăi pentă inemikă...

Stiletsălă tăkătă lăsasse akșam lokălă karabinei. Drentă adio și ka o știmă găzduire à șnei mănuși anroane de à se stinșe, elă totă mai eșia din kănd în kănd din teaka sa de nielle mi intra la lokă roșită de sânpăe; însă, amă zisă akșam, resbellălă Katalonie se terminasse, steagălă trikoloră, ne jumătate înfășurată, mai fălfăia înkă kă întristare ne la strimtori, ne lăngă rîșwoarele renezicăoase, pe șwetoasele niskoră șnde șndasse olinioară kă atîta măndrișă și maiestate, și Franchesii, rekîemau spre natria loră în doliș, ziceaș șnă știmă adio acelloră kămpăi păstuiile, acelloră sate nelokăsite, acelloră monasterii fără reliquiș șnde 'mă intinseseră tabăra în Mizlokaș trișmîșriloră loră.

Acheasta era miseră, kănd vomă kăla; dar' însă șna

din aчelle miseriи onorable kare lassă frantea nezmilitъ, imbletslă falnikă, kavъntsłă tare, una din aчelle miseriи ne karea a nrods-o nenogochirea iar' nă josorarea шi ne kare чineva n'are nevoe d'а le esnlika lomei snre à face sъ le īngelleagь mi le erte.

Kъnd kadă oameniи чеi kвrajoшi, чineva iї gîchesche inspektъndz-le kadavrslă, шi n'are nevoe d'а kъsta daka lovitgра karea 'i a ommoritъ 'i a ajdnsă iп pentă saă iп snate.

Astă-felă se iпternaš, snre Rossillionă, neklinigiј soldagъi ai Katalonieи, nekъnd toлi popoliи reskvalagi ai Европеи nъvъleaš ka nisче гъpitorи vultri assopra Francei mărinde.

S'a zisă akăm de fisionomia resignašă iпtr'昂ă kină nobilă à үenerariloră, à offigeriloră, шi à soldašiloră чe'шi imnlinisseră sagrina loră atită de ostenitoare.

Assemenea s'a mai zisă iп che kină Pajolă шi redstabilita sa чeată se vъzgъ konstrъnă de à үrma dnoz torrentă шi à făpi din pъtъntsłă loră ne kare 'lă iпdassere de sъnue.

Kvnoascheuă akăm kăuă-va din bravii lăi mikelegă, inimă kroite nentră iпtrenrinderi mari, dar' iпrъstъjite nrin striкъчнne, snirite тrbolente, krăde, nedomolite, trъindă iп sînsłă desordinei, à korrъmnerei шi à dobitoirei.

Nă mă akăsauă de lokă daka, iп nisче esчepuione (deosebiră) foarte rare, amă făkslă sъ treakă ne d'ianaintea okiloră vostri aчeastă seméa atită de enerгikă, atită de frimoasă, atită de үeneroasă, шi karea 'шi a esniată iпtr'昂ă kină atită de dñoss attawamentălă eї nentră bandită.

Nă 'mă imnstagă assemenea nîcă nentră kă v'amă skigătă iпtr'昂ă kină atită de slabă trъsserile aчestăi nobilă шi devotată Saletas, amikă sincheră, inimă kaldă, nassionată, ne kare amă fostă datoră à 'lă mai iпvъlgi ka sъ nă vatъmă marea figără à erosla meă...

Ei eakъ! akтm amъ sъ maи indenlineskъ inkъ 8nъ demierdъ nъoд; imъ maи remъpe inkъ o mare foaи de desfъ-шагratъ din aceste sъnцeroase annale, mi daka vorbeskъ de acestъ nefrikoskъ mikeletъ, ne kare amъ fostъ silitъ a 'lг isola din istoria mea, este nentъ kъ shi elъ este 8nъ omъ deosebitъ avъndъ drentъ la 8nъ kadrъ, mi kare nъ voiescе a fi amestekatъ int' o mъslime sъпtъloare karea sъ 'i noatъ sminti miskъrile saи a rъni vre 8nъ l8krъ aktivitъcei sale, bravurei mi energieei sale din siu-чe orъ.

Acestъ omъ este Halegri. Scuи, una din acelle antice sigorи grave asupra kъgora se dessemnezъ, vederate la toaи, bъrbatele virtuи alle чetъceandълши mi alle ostansълб.

Halegri era 8nъ omъ de o altъ epokъ, dar' insъ de o epokъ de gloriз mi de grandoare. Fiи mi frate alъ 8nъ kafetierъ de la Hernignian, elъ шedea in toate dimineuzele pe o vekъ laviuи de lemnъ rezimatъ de pъretele stabilimentulsi sъ, mi chiea akolo bъletinele marei ostirи fъrgъ ka chineva sъ noatъ gic'i viile miskъrї che zъcheaи in ssifletъл 8i.

S8bt invuишъл kъssuиeи sale se repaissaи mi soldaиi karii meruиeaи in Ispania mi aceia karii, d8nъ intoarcerea lorъ, n8rlaи ne frantea lorъ vulneratъ saи ne nentъrile lorъ gъsrite chelle mai onorabile semne alle bravurei lorъ.

Halegri, s8gnuиitъ Titotis, t8rna de bъstъ 8norъ din ei kъte-va пъхъгъде de rakiи, iar' altorъ le da чешкъlige kъ bъstъrъ alъ kъgora preuи 8ita sъ 'i чеагъ indatъ che sim-уea kъ n8nga era goalъ, mi ne kare, din kontra, le da kъ sila kъnd nъ vedea asa m8ltъ kъld8grъ de a trece k8mпъ-rytoriil la kontoarъ.

Kъ kin8lъ acesta se legъ in orachele de garnisonъ chelle mai kъld8roase amicil, kъ kin8lъ acesta chineva se face frate, kъnd de kъ-seargъ nъ scia inkъ bine piсi n8mele aceloi kъ kare bъssse la 8nъ lokъ.

Halegrī.

Halegri, fără à avea vre o stare însemnătoare, era însă îndestălă de avătă înkăltă să dea ajutoră, fără à se strimtora, soldații nedestră kare se adăpostea săb streauina kafenele sale, și pătrunjăloarea lăi kăkăteagă gîchea prea lesne pe acela că kare pătea să intre într-o konvorbire familiară în engleză vre ună mese karea, din goală ce era la închecată, se înmlea mai târziu de bătălie de bere și de păxăgăde grămădite într-ună kină nitorescă.

— Ei bine! zissee elă într-o zi unui soldat că eșisse în cărsă de trei luni din roata sa în urma unei loviri de glonț, ia sunte-mi: se vede că din kolo de Ilirenei îskrările suntă kam anrinse.

— Krede-mă, nu prea scăză bine ce îl cără este cea ce dămnăta nămeschi *Ilirinei*, respunse soldațul că ună aeră posakă; dar' ceea ce scăză din esneriență, este că a-chesă kalici de mikelegi isnanioli okiescă că o îskăsină karea ară făce rășine văpătorilor nostri din Perigord.

— A! dămnăta este din Perigord?

— Ba nu, domnule, ci suntă Herigordină de la strebună.

— Ai bea ună păxăgădu de romă?

— Ihi dăoă, daka noștescă.

— Băkărosă. Eș suntă pătmăneană de ai căi; această casă este și ună din amicăi mei, mi eș pochi făce onoarele visitatorilor.

— Dămnăata este și multă de cără onestă, Domnule, este îndatoritoră și civilă.

— Îmi nălăcă oamenii că bravă, căkă totă.

— Drăce! mă krede că n'amaș avătă timpolă de sămătă seama daka eramă bravă să cără daka astă pătea deveni ună bravă. O! nici n'amaș ajunsă bine, și eakă-mă, pășkată!

— De chine?

— Da chine mai poate scă de chine să pișkă în aceste blestemate de resbellă? Își strigă să te ferescă de dînainte, și te lovescă ne la srate. De ăși întorcă kans, băs! te numenescă că niknirea din latră de unde nici nu visai.

— Ești lovită la kotă?

— Da, eramă de streadă ne o redată mikă, și nu mai șe așzisă o strigare: La nentă! sklini o lăcire, ești o detinăre, și eackă.

— Se vede că mikeleajii nu okiaș așa de dreptă urecum ziceați mai adineaoră?

— Ba da, dar' vezii-kă în momentulă acela eramă că nu ska la șmără.

Halegri sărisse de similitatea bătălii ostamă, mi kontinsă:

— Kreză că nu are să te săpere mi sănă ală treilea păxtegră?

— Ba mi se pare că da; însă mie 'mă kam nlaue să fiș săpărată.

— Ei, aide, înkă săpăxtegră. Ihi akăm va să zică 'ăi ai lăsată voie de reformă, te întorcă în Herigord? kontinsă Halegri Titotis.

— Da, mă întorkă akașă la șmără-mea, mi amă să 'i spăi minșnile ce amă văzută.

— Dar' nu-i nrea avătă așa multă timă că să vezii niskaiva minșni mari.

— Da căm ăiorile! nu amă avătă? ba amă avătă, zăsă, destălă. D'anoī Păjolă ne kare 'lă amă zărită că lăptătorii Iași; ce mai vedere grozavă! și vestitălă Halegri kare seamăpă à 'mă rîde de gloanțe căm își riză dămnata de păxtegrănele ne kare nu le golescă de lokă, și ne karc mi le timnli mie așă de binișoră.

— A! че, аї кънноскѣш пе Пъјолѣ шї пе Палегри?

— Амѣш кънноскѣш пе Пъјолѣ; да' амѣш сѣ спѣш тѣмъ-меї к'амѣш възгѣш мї пе Палегри. Че таї отѣ! че таї strengarѣ! че таї шефѣ de mikelegї! шї пічї елѣ н'а бѣштѣш altѣ-чева dekѣтѣш апѣш, бенюаrѣ kъm facї мї dѣmniata! Iшї n'є este kъs n'tingѣ de à 'i se imnotrivi inemikslѣ; elѣ сѣ aranкъ in mizlokslѣ nerikolilorѣ kъs ачееашї пепъssare kъs karea амѣш сѣ тѣ aranкъ еш la noante in natslѣ тѣш. Кънд аї счи че se zиche de дѣnslѣ in ostire, kъm vorbeskѣ offigieriї шї цeneralii de elѣ! Еї ilѣ n'imeskѣ bravslѣ bravilorѣ, nrekѣm n'ymeash ne marewalslѣ Nei. Кънд kade josѣ vre 8-nslѣ din soldajї Iшї vslneratѣ, elѣ alleargѣ la dїnslѣ, ilѣ ea de josѣ, ilѣ aranкъ la sninare мї 'lѣ d'che in vre 8nѣ lokѣ mai ferits ka сѣ 'lѣ resbвne mai tъrziш. In skortѣ, че сѣ 'yї mai sn'gsh, este o binekavintare in foatѣ oastea, мї mai a-l'-altѣ-ierї, кънд a trekstѣ elѣ мї kompania Iшї in frontslѣ koloanneї noastre, siш-kare din soldajї nostri se ardika ne vъrgslѣ deuetelorѣ ka сѣ vazѣ n'ymai 8nѣ kolуш din m'usteaya sa.

— Elѣ n'are dekѣтѣш abia n'ymai o 8mbгѣ de m'usteauzѣ.

— Asta n'є se poate; trebвїш сѣ aibѣ nisче m'usteugї chelѣ n'yminѣ de measse deuete de lсnцї kare arѣ ingigi ne alle d'omitale ka o gogowikѣ pгъjитѣ, nentrѣ kъ se zиche kъ elѣ este 8nѣ omѣ n'erosѣ.

— Poate kъ 'lѣ lasdѣ lсmea nrea m'altѣ.

— Че zиchї! ilѣ lasdѣ lсmea? ilѣ lasdѣ, darѣ-arѣ!.. n'є mai nentrѣ vorba asta imї vine сѣ 'yї inapоieezѣ totѣ rakislѣ шї romslѣ че 'mї aї datѣ mi сѣ 'yї arѣtѣ, kъs kokoshlѣ intinsѣ, kъ чеea че 'yї sn'gsh eш este adevъratѣ. Палегри! Палегри! te rogѣ сѣ aibї respektѣ nentrѣ Палегри, saш de n'є lassѣ totѣ resnektslѣ la o narte nentrѣ d'omniata!

În momentul să acela intră și amică alături Palegru și salută pe komandanțul său ne nume.

— Soldațul să se săvârni de odată din locul său, își arădă că măna săptă lungă și okisul său cel de dreptă, și zise:

— „Aici ai bătălia jocă de mine, bravul său bravilor. Dar nu sună nimică, n'ami să iau neînțeleasă sănătatea sănătății mei, fără minciună, căci am să văză că ne Palegru Titotis, căcă 'mă am să cincuiesc pacharul său alături săi și că m'a strinsă să amiciu de mănușă.

— Să 'mă sună înțelegătorul său că 'mă am să dătă și trei zece săi weasse de franceză că să 'mă facă călătorie săkamă să văză în sănătatea ei și să în libertatea țărănească noastră.

Nicăi odată vre să fie general, să iau generalul Nanoléon nă vorbi să soldaților săi să fie limba lui său nouă și să nu înțeleagă său să fie la le da cărăjă în înțelegere. Nimeni nă predica să odată că eșențială să fie bine de căzătorie Palegru, nimeni nă arătat să vre odată să fie multă sănătate reche înaintea atacălui, să fie multă vigoare în mizlocul său înțelegătorului, să fie multă sănătate în șarma săptării.

— În picioare, konii! zicea el să la așa săi, în picioare! nu să itați că gloanțele allergă să mai dea fugar. Nu să itați că este o rășine să o nebărbătă să dăătăca ne să fie inimică desarmată să kare cheile să se erte. A să te, face să fie multă de căzătorie și omor. Copil, imitați-mă ne mine la toate, săi săptăriile ne vor fi mereu bine. Daca vre sănătățile din voi să se astățe în nerikolă, să mă căiemă ne mine săi să indatăți voia săi să lungă el, să fie frate devotat. Aideți, amicii săi, aideți konii mei, să datorie voastră!

Shi Titotis, neklintită că săi Palejolă, dar să mană, nobilă, generoasă, să arătă în mizlocul său inemiciilor, fără că să cheile cheile să fie mai mici sărbătoare săfletească din casă grin-

dinei de gloanțe de kare era adessea înkonjșrată.

Isnanioliț așa de bine aflașteră cătă de multă era elă de temută înkălă, mai totă de șna, la anronierea cetei lăi Palegri, ziceaș:

— Să ommorimă să să vălnerămă ne kommandantălă: dănu che se va vălnera elă odată, ori și kare voră fi nerderile noastre, totă noi vomă fi învingători.

Чеea che deosibea mai multă ne Halegri, este neșăsarea sa la împrejurările grelle și nenrevăzute. Elă avea aranjările de oki renede, strebătătoare și skară; hotărîrea sa de odată făkătă; iar' brațulă addăchea fără înțărziere la indenlinire cheea che meditasse kanală.

Intr'o zi, fiindă ostenită de mai multe îmblări pînă în măncărurile țănoase de n'împrejurăllă Barcelonei, se rezimasă de păretele șnei klădiri nămită Kasa-Pătrătă ne karea o soko-tea nelokăită; totă de odată de deskinsse o fereastră la santele lăi, și o mănu armătă că șnă nămnăla era angoane să 'i strengăngă kanală, cănd de odată șnă seruentă, văzândă nerikolă kommandantălăi, skoasse o strigare:

— Palegri, ne kanală tă...

Palegri se nlekă, trăgândă-și snada ne karea o și înfinse ne jumătate în nîntăllă Isnaniolălăi.

Altă dată, aranjândă-se într' șnă norocă înaintea battalionălăi săă, însogăită de trei din voltijori săă kării vorbea măncărundă migdale păjite, dănu obiceiulă săă de toate zillele, de odată se ardită înaintea loră șnă năgară, își înținse păska sa de văpătoare, ne karea o askansesse în trankilălă șnăi măslină, și arătă că vrea să 'și deskărce arma asupra lăi.

— Mai închetă, kamaraziloră, zissee Palegri către voltijori săă kării își prenaraă armele, natăsă înăi kontra șnăi singără, mi se nare nrea nenotrivită.

Anoi adressându-se către gărană, și zisese că o voci severă:

— He kare vrei să ommori?

— He tine, response acela că brutalitate.

— Vezi așa mai vine, te văză că ești om să sin-cheră; dar' însă, de nă 'uți vei lăssa nămai-decâtă născa josă, am să te ommori.

— Înlătărează că însă 'uți, daka nouă, glonțulă aceasta.

III totă de odată dete drăguțulă armă.

Halegri să șvoră attinsă ne la gâtă de glonț, și renezinădă-se de odată în toată reneziția frumosulă să kală negră, sări și angheluș, dător kare se întârisse țeapă săteanulă, și rețeză în sfagă brațulă drentă alături blestematulă kare 'lă văinerăsse.

Halegri, la încheierea că kăitană alături admirabile kompanii de narțani, și mai târziu că șefă alături batallionului alături 18-lea de șvoră, nă făcută nici odată, nrekun se zice său în gărgă, decâtă sănă resbellă de protektoră.

Când se însemnaă trăpenele lui nentă vre o espediție, cîineva vedea ne arendatorii și ne proprietarii moșilor mergândă la elă și cîșindă-ți ka o grăușă de à le resnekta moșiiile; și Halegri, kare prîșnea de minune că resbellulă era sănă bîcă îndestulă de grozavă nentă loksitoră, ordonna adesă-ori marșără sforgate, că kăuetă de à kăușa vre o gărgă de grăușă să vre sănă kămășă de șineauță pe kare lă ară fi strivită soldații că pîcioarele. Drentă aceea și prîșnea mai în toate zillele semne de stîmă și de rekognoscire din nartea Katalanilor și à Rossillionelor; însă din toate aceste liberalități se folosea sănă soldații lui.

Cătă nentă elă, ori că oferire de bani ilă găsea de néaproniată, ba cără și neîratabilă; și s'a întîmulat să 'lă vază amenințândă ne proprietarii că 'uți va skimba drăguțulă

renezindă de odihnă în toată renecizările frumosul său cal negru, sări și canul său. Pag. 202

și kă va trece kiară n'în semănuțrile, n'în măslințrile și prin viile loră daka nă voră închela d'ă și mai addăche darări, și kăgoră nrămire lă ară fi făktă și se nrivi ka desonorață.

— Dați căte-va bătălli de vină braviloră mei, zicea elă căte odată, călăgi-ă și păsină ne ești fiindă-kăaveagă astă-felă de plăcere; de altă-vea însă să nă se mai făkă vorbă, și mai că seamă să nă mi se addăkă pîcă șnă bană. Eș imi amănlata și snada mea, și 'mă săntă de ajunsă.

Să vă spui și încă mi altă-vea din viața lă.

Era odată în preajmă lă Mataro, orașul sărgăș de întăriri, deschis la ora ce atâtă mi servindă de retrășmentă cănd Francesiloră, karii lă apăsă să că grelle kontribuțione, cănd iară Catalaniiloră armăjă, karii lă prăda să mi lă năstăia.

Palegri mi o parte din batallionul său, trimisindu-se în locă de înainte-gardă, așteptasse să înainteze că să calche și să slingă totă ce se află în orașul sădormită.

— Vă proață tăză, komandante, să zisse șnă sunionă ne kare lă nrinsesseră atunci oamenii lă.

— Ce felă? nentă ce?

— Mataro este okupată.

— De cine?

— De șnă kolonel engleză în serviciulă Israelei, care are săb komanda să mai multă de dăoă miș de oamenii regăsiți.

— Este bine încredință că n'are deosebită dăoă miș de oameni săb komanda sa?

— Săntă proață sikătă?

— Desigură, să zisse Palegri, akom dă-te de te sunzătă șnănde 'ăi va plăcea și lăsă-mă să 'mă făkă treabă.

În ștăvă date o școală isbire că pîciorul să însnarea Israelei, și lăsă sărgă pîcă o altă formă de nrochesă.

— Konii, zisse elă la aă săi, șnă kolonnelă englesă nă a ștersă Mataro și s' a așezată în elă azi-noante. Sokotigă voi să 'i lăsămătă căpătă liberă să să 'lă attacămătă.

— Astă remăne la otărirea dămitale, kommandante.

— Părereea mea este, să ne renezimă asăpura orașă, să călcămătă ne inemicii nostri și să ne urimă akolo. Astă se noate facă daka nămai voi vă vedă înmălini datoria nrekăm obiceiulică a o facă. Почем konta asăpura voastră?

— Înainte! zissemă eș.

— Înainte dar', soldață, și tăcere!

Snionelă cărăia îi detesse Halegri libertatea că atăla șenerositate, se îndrentăsse că șnă trădătoră snre Mataro, și abă anskasse să spătă kolonnelulă englesă anronierea şefului de batallionă Titotis, cănd totă de odată și trănele noastre intrară în orașă.

Îspaniolii, anăcașă sărbă veste, se rezinăndiră că măltă tărbărare; și atăncă se începă p'în drăguță, șna din acelle așere înnoșkătări kare se făkă foarte omoritoare din cassa străiniloră în-apoi à gloanțeloră de ne zidurile kaseloră.

Îspaniolii săpătă p'în căpătă, și Halegri, săkăndă-se stăpănuș alături orășă, ordonna braviloră săi soldață de à 'mă notoli fokările, cănd de odată se întări, la kotităra șnei pieșe, nîntă în nîntă că kolonnelulă englesă.

— Ei! drăce! tă amă păinsă, și strigă Halegri anăkăndă-'lă că brațele săpăngă mi înțigășăndă-ă că cehă drentă găra pistoletulă să. Săi dămnăata, kolonnele, că tăcă ca facă este o messerulă karea dăce drentă la spănzătătoare?

— Eă mă battă nentră indenendență șnei națione?

— Ei! așeastă națione n'are nevoie de indenendență că vrei să 'i dai dămnăata; mai bine se măștămescă că călăsgării și că dobitocirea eș; și afară de așeasta nu săi că

totă de șna este pericolă de à se amesteka cineva în lăsările yelloră alui!

— Da, asta o văză, și mai că seamă în momentulă a acesta.

— Kolonnele, n'are să ţi se făcă nici un picătă daka 'mă vei da cănuințulă dămitale de onoare d'ă nu 'dă mai îndrepta armele în Isnania astupra noastră.

— 'Uu 'lă daă.

— Destulă, eackă este liberă. Ca toate astea, fiind că văză că ai sună cală parea frumosă, în vreme ce eș tu să drăguțină ne o gloabă, nu 'mă ară parea că să te simbă că dămnială.

— Este parea îndatoritoră încătuă să 'dă refuză.

— Illi eș sună parea sănătății încătuă să nu răușească.

Dăspău che se încearcă să simbolă, kolonelulă se întârza ne josă și căuta să scape într-o casă deschisă cănd Halegri îlă mai kiemă odătă, zicându-și:

— Kolonnele, văză că nu ieșă căci meș, astă căm vei voi, dar' nici eș n'amă nevoie de așteptă dămitale; amă simplită sănătății cheva înaintea schellei, și eș nu obișnuită să desprină ne înemicii mei.

— De azi-încolo sună amikulă dămitale, zisese kolonelulă.

— Fiș mi aiua! să căutămă în să ne întâlnim așrea unde-va iar' nu ne călmătuă bătălie din Catalonia.

La o primălare militară kommandată cără de Mașri-che-Mateiu în persoană, împrejurulă Bărcelonei, Halegri, singură dăspău obiceiulă săă, anăkasse înainte, și ținândă păsca la sminare, îmbla, rozândă-șă migdalele sale, că la sună cărtă de nosă și mai bine denarile de detasamentele săă.

Ajungândă apărată de o mărcătură împrejurată de rodiu înfloriu, asde o vorbă de omă, se stricoară închelinelă

d&pt; fr&nzia&sh; mi vede, n'intre ram&riile resfirate, vre o dó-snre-zechce Isnanioli armaj, kibz&ind&-se f&rg; &ndoia&l; de & face vre o p&nu&vliare kontra Fran&cesilor&.

O sentinel&, karea era p&as; &nainte mi n&sm&ai k& k&u&gi-&va pas&i denarte de Halegri, vede ne k&tez&torsl& nostr& sh&ef&, kare n& era &nk; dek&t& k&npitan&, de mi kommand& d&so& kompanii, ii ordon& d'& se op&ri mi 'l& &ea la ok& k& p&as;ka.

Halegri se rene&de mi 'l& stren&u&pe k& baionetta.

D&pt; che se f&rk; asta, p&nu&vlesche ass&na chellor& dó-snre-zechce oamen&i kari& wedea& la umbra &np; kastan&, isbesche ne &np; k& p&ic&or&la, ne chel&-alt& k& p&omn&la, i&hi an&k; p&as;ka de ueav&, sdrobesche snin&ri, snar&pe kanete k& pat&la p&as;che&, skoate snada, amenin& d'& ommor& ne achela d'&ntre ei kare se va ar&ta k& vrea s& se on&ch; ; in &rt; se p&eface k& kian& ne vre &ni din kamarazi& s&u, ask&on& akolo n' &mnrej&or&, mi ordon& Isnaniolilor& s& mearg& &naintea l& l&ss&nd&-&hi armele akolo. To&ci se s&pp&on&, mi, aj&ng&nd& in dr&om&la chel& mare, vede k&u&gi-&va pas&i denarte de el& ne &neral&la Ma&grice - Matei& gr&vbind&-&hi nass&la, prea &ngri-jeat& de brav&la s&u k&npitan&.

— De &nde vii? ii strig& g&vernor&lin& de b& k&ri& &nde 'l& revedea.

— De la smokin&la che se &nal&u& in aceste k∓ & responde Halegri: am& g&osit& ne aceste strengari la p&nd&; am& k&z&t& ass&na lor&, am& ommor& trei din ei, am& t&np;jit& n&gin& ne ch&-l&-al& mi eak&-&i ak&m n&risonier& mei.

— Sing&r& era&?

— Sing&rel&.

— Mi k&m a& f&k&t& ka s& 'i prinzi ne tog&? intreb& &neral&la k& admirare.

— 'I am& okolit&.

Kevăntăslă achesta ișbăti nrea bine.

Șoă omă singără să okoleaskă ne dvoi-snre-zechă!

Reuimamentele aă răsă mai de multe ori, garnisona Barcelonei s'a desfătată multă timă că glame snre lăzda lăi Palegri; iar' achesta își săpăea, la kafenea, migdalele mi' mă bea paxarăslă de apă, nenășindă să îngelleagă nentră ce se minănaă aua de multă sună a okolită elă singără ne acei dvoi-snre-zechă blestemajă.

Halegri era mare, bine făkătă, snrintenă, robăstă, vînosă.

Era o orgonisare de totă nîrinéană; elă avea în natură sa kăalitatea Katalanălăi mi à caprei selbativă; à Katalanălăi, nentră multă sa kătezare, mi à caprei nentră șoăringă.

Fisionomia lăi avea o dălcheață răpitoare, mi okii o esnrescione de blândeță mi de melankoliă kare-i shedaș de minăne. Elă vorbea puțină și p'askală de lokă ne cei multă-vorbitoră.

Când era pačnikă și netărbărată, s'ară și părgătă kăiva ka șnălă din acei patriarhi ai bisericăi karii trălaă că nostorii mi că meditări.

Dar' indată ce 'i se tărbăraă trăsăurile de măni, okii lăi asvărleaă năște skinte arzătoare, măskălii feței sale se străinăeaă, săbăirele lăi băze se auțissaă într' șnă kină konvolativă șna ne alta, mi totă kornișlă lăi, miskată că de frigără, arăta tăerbăgăurile săsăletăslăi săă.

Amikă sinveră și devotată, nă 'mă da inima de călătă nămaă dăpă o cecchetare matără; însă atăpătă chineva nă trebă să kăteze à insăltă înainte-i ne acela ne kare 'lă nămisise elă odată amikăslă săă; căci atăpătă se făcea volkanăslă ce închepă à klokoti, se făcea fălăierăslă ce ișbăknescă mi spăruă totă ce găsesescă înaintea sa.

Înaintea epocii desnre karea amă zisă căteva vorbe, cîneva vedea la Pernignian vre o dăoi-snpre-zeche tineri carii, din cauza unei kresceri neconmplekte și că vînă pînă de onoare răbă îngellesă, pînăeaș pîrea lesne măna ne arme.

Această societate redatăbilă și redată avea arme ascunse nă în toate bastionele orașului și alle ceteazăie, și nă trecea nici o zi fără să se facă vre o încrezăre între vrănișorii săi vînă ofițeră alături garnisonei că vînă din acei joi vînă suținători ne karii și numeaș atunci *terbatorii*.

Adesea-ori și vedea cîneva terminându-se singură, fără sprijin, către o cheară la care foarte rară aveaș dreptulă în favoarea loră.

În cîndă a estei nerikoloase trupe se deosibea Lanjone și Marrot.

Cînd nă aveaș okasione de cheară, membrii a estei adunători se attacaș adesea singură între ei și joi că o bătălie de bere să vînă năxără de orjeadă ne o krestătoră de snadă.

Kafeneaoa lăsă Palegri a sărbători în mai multe rânduri martoră alături assemenea jocură krante la kare, învingătoră și invinsă, în urma unei lupte, se pînăeaș la aceeași masă și se desbuteaș că netăbărare asunra meritul său lovitor karea snintekasse vre vînă vîță saă sunărsesse vre vînă nentă.

Palegri, că vînă că era din *skoala lui Mars*, se arătăsse totă de una inemicală a chestoră lăsăte căzădate, și așa de multă ilă îșbeaș în țârgă, înkălă pîcă vînă din *terbatorii* nără fi kștezătă și că indeslăre de kriticele saă de mănuile sale.

Vederea sănătelă și făcea răbă, și nici odată elă nă și ară fi năstăș ertă moartea vînă adversară omorătă în dăselă.

Halegri n'a băstă pîcî odată vină; nă scia de lokă che era rakișlă, romslă sa și smirtsă de cireșe selbatice.

Băstăra lăi favorită era ana limpede alănekindă n'in vre o națiune, să o tratare de apă de pădă într'apă ștăciuș katalană. Elă nătea să trăiască în kărsă de cîpcă-spăzăce zille nămai că orjeade și că alte assemenea băstări; și cîneva îlă vedea totă de șna, în momentulă șnăi attakă șenerală, înaintea inemikălăi, cădindă-și nozonarele mi scoțândă migdale ne kare le roncăia că chea mai mare pîncere mi de kare pîcî odată nă șita d'ă se aprovisiona înainte de a intra în kampaniile sale. Zicindă cîneva lăi Halegri bravă, nesfrikoșă, șmană, șenerosă, nobilă, elă și sărădea noate. Nămindă-lă insă băstă bănă și blândă, și străpusea măna că kăldărușă.

Citindă cîneva istoria gloriei franceze va vedea că Halegri, șefă de batallionă la ală 18-lea de șmogă, a meritat să fi nomenită în toate bulletinele ostiere din Ismania.

Viața sa militară este o serie de fante memorabile.

La lupta de la Bardetta și de la Palisa, Halegri a dobândită titlări la rekognoscința ostierei.

Generalulă Dișxesmă, în șarma lăptei de la Montalegro, cîteva nămai nentră elă kăchcea legioanei d'onoare, sără insă că să o poată dobândi.

La lupta de la St. Vincent, Halegri, nămai că cîpcă-zecă de vînători, respîndi o companie isnaniolă, omorî chea mai mare parte dintr'insă și săkă prizonieră, că kiară măna sa, ne căpitansă și ne lokotenentul ei.

În anulă 1810, fiindă în casălă kompanie sale, se onorează la dăoă-săte de oameni dintr'apă regimenter de svișteră, săspinăci de optă-zecă de călăregi, mi 'i sili de a se retrage dăpă che 'i săkă mai întîi să cecă însemnătoare nerderă.

La Villa-de-Lanz, attakă kă dvoă sate de soldați o koloană de o miile ontă-sate Isuanioli, mi 'i urmări în korsă de mai multe ore kă baionetta în snare.

La frumoasa luptă de la Haleia, învinse, kă dvoă companii, ună kornă de ontă sate infanteristi mi de trei sate călăreți inemici, îlă attakă kă baionetta mi săkă trei-zeci de prizonieri între care și mi dvoi ofițeri.

La 20 noiembrie 1810, la St. Andrei, cîteva dvoă companii de săptă ordini lăsă atacate de divisionea generalului Saarsfeld, tare de trei mii oameni.

Ună kolonelă de cavalerie, având săb komanda să ontă sate călăreți, dăpă ce se încherkă în darn d'ă okoli ostirea franceză, se devinse à okupa singură lokă ce le mai remănea de retragere, mi amenință pe căpitanul Halegri să părăzeze armele josă.

Acestă bravă ofițeră rezistă amenințările păvălindă asupra inimicului care, suntemindă-se de o astă-felă de neutrală, se trasse înapoia în cea mai mare înțălmășeală kă o însemnătoare nerdere.

Căteva zile în urma acestei întărimplări, căpitanul Halegri, trimisindă-se la Mataro kă meci-zeci de iști, călăkă ună postă dăpă ce omoră mai întâi, kă kiară măna sa, cea d'întâiă sentinelă, intră în orașă spre revîrsatul zilei, găsi akolo pe ună generală kă trei sate oameni, și attakă mi 'i săkă ne toată prizonieri.

La 21 ianuarie 1811, această cătezătoră căpitană ockupa satul Badalona; akolo astă căcă ună însemnătoare kornă de Isuanioli îlă amintea la St. Andrei că să 'i facă retragerea.

Halegri merse asupra loră în kină de a 'i face să creză că nă era înșinuata despre miscreștile loră; dar, păță a nă ajunse la lokul săndă era inimiculă așezată la *

пъндъ, а някътъ алтъ драмъ ла сънга щи се аронкъ спре пърмърите тъгей.

Испаниолий, дескъмпълндъ-се де ачеастъ тъсъръ, ня пътътъ съ 'лъ атаке декътъ нъмаи къз кавалерия, дар' ѹ реснина-се къз въгъциъ нринтънъ фокъ foarte виј.

La ачеастъ лонтъ пърдъ нъмаи зече din bravii съи.

Нои ня vomъ kontinzi кърсълъ чегчетърилоръ noastre вървинга frъmoaselоръ isbînde de arme alle kommandантъ-лъ Hlegri; soldajii щи къпитаний ostirei din Katalonia, им addъкъ индестълъ амinte нрекъм щи Испаниолий.

Ши впътъ щи алпъ vorbeskъ de ачестъ меfъ de nartisanъ къз ачееашъ стимъ mi admirare.

Skonslъ nostrъ este май terminatъ; къз тоате астя, съ маи одаогъмъ инкъ къте-ва риндъръ нентръ а komplekta таблоълъ че амъ desfъшъралъ инaintea okilorъ lektorilorъ nostri.

Ачесте вltime trъssъръ de nenelъ le face insvui Hlegri.

Еакъ чеета че 'мъ skria akъм de кътева zille:

„Дъмниата имъ чегът атъпънте assvra banditълъ Hъjolъ; insъ еъ н'амъ инсоцълъ мълтъ timnъ не ачестъ омъ ин тъхъриile sale, пентръ къ 'мъ addъчеа инфрикошеаре. Къз тоате астя а фъктъ маръ serviciй armatei инкътъ, ка впътъ оставъ че амъ fostъ, н'амъ reinasъ de totъ indifferentъ la fantele sale de resbellъ. Еакъ totъ че 'мъ почътъ addъче ин ачестъ momentъ amintе.

„În 1810, la lonta de la Olot, ssbt ordinii generalъ-лъ Klement, Hъjolъ a attakatъ ne inemikълъ, ѹ лъ o nosi-
gione însemnътоare mi 'лъ sili а se retrage.

„Brigada se индrentъ assvra лъ Rinoll: elъ приуми ordinълъ д'а intra въ огашъ щи fs челъ д'интилъ kare strebълъ
ин интъ къз тоате къз гъси о иннотривре din чelle маи vi-
gъроase.

„Este de prisosă și sănătatea voastră avăguță nepotrivită lăsată la această înțrejurare.

„În urma unor assemenea întâmplări totuș de sănătatea interioară năște de sănătate.

„În ziua luptei de la Karrigo, 1810, săptămâna ordinară generalului Baierman, într-o săptămână tare redată foarte bine a-năștări, fără o măsligă de prizonieri, primii drenări recomandanți autorizați de către epoletelle de șefi de bataillon, din ordinul generalului Lamark.

„În 1811 la St. Feliu - del - Hignis, atâtă de vîțăjeste ne inimicălă kare îmbăla să taie retragerea brigadelor generalului Baierman, într-o cale mai importantă posibilă, și ne scăzută de grăile nerderi ce am să fi vercată fără îndoială.

„La nenorocita luptă de la Montsire, în 1812, săptămâna ordinară generalului Lamark, înzestră, că ceata sa, străjuită de vîțăjaste companii de voltijori din alături 67-lea de linie, săpătă retragerea înnotriva tuturor armelor, mai multă de cinci-spre-zeci ore.

„Generalul Lamark fusese maladă încă de la temerii nemților sămintirea minții sale, și soarta diviziei se astăzăva într-o situație lipsă de măsurători că nu era lăsată săptămână din alături 67-lea, prezentă și devotamentul său cărăjălărie își înzestră.

„Acestă șefie de luptători da netăndină semne de o cătezare și de o ferocitate neobișnuită.

„Într-o vorbă, el să era sănătatea de totușă demnă de a comanda nevoie să fie avea săptămâna să. În mai multe rânduri mi s-a întâmplat să tragă asupra vetei sale ca săptămâna sănătatea să fie selbativă.“

Vedeți dar' că eș să nu am să desemnează ne înzestră niciu mare niciu mică, niciu mai frumoasă niciu mai sănătate de către cărea săptămâna oamenii căruia săvădă săptămâna înțrejură că

dănsaș in cîmpul bătăliei. Amă săzăș, karta mea este să notretă adevărata.

Hădonnajă daka nu v-amă vorbită de Hălegri în mizlochul sănei rakontără ne karea nă trebuită să o pre-kormă; însă noate că mi s'ară să imnăstată de à vîta această frumoasă și mare figura à sănătăț de nartisană cărăția și datorează ambele Katalonii atăta rekognoschință și iubire.

Restașrarea* trăcă să fărgă serviciile lui; că toate astea, în 1822, când Monseñor intră în Ismania, se doștează ne Hălegri în cărăța sa la Hernignian, să lăze de la elă cehă mai folosită în inscripțiile asciute năoiei esnedițione ce avea să întrenură înnotiriva Peninsulei.

Năminderă-se kommandantă alăturiu Navariniloră, Hălegri părăști, în același sănătăț postă, voea să de retragere (ostavă).

Îlli acăm, retrăsă la St. Paulă, mikă orașă alăturiu de departamentele (județele) Hăreneiloră orientale, trăiescă mai multă că săvenirele acelui trăcată glorioasă în sănătăț cărăția, bătrânețea să se noate renăsă că pățește și băkără.

FINE.

* Restabilirea săzăș reamezarea dinastiei Bourboniloră pe tronul Franței la 1814—1815.

TABLA KAPITELORĂ LA ALU II VOL.

Capitolii.	Pagina.
I. Repaosă.	3
II. Morții și vii.	19
III. Chelle deoare fără.	38
IV. Osnitălitate.	59
V. Deoare konvoisri.	76
VI. Tristeza.	92
VII. Ajunul plecării.	100
VIII. Profanare.	110
IX. Moartea își Saletas.	124
X. Prekognosțință.	137
XI. Boteză.	150
XII. O Luncă în școală.	160
XIII. Camău și poalele spănzătoarei.	170
XIV. Încuiințările finale.	193